

Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

**Sprawozdanie z przebiegu i wyników
konsultacji społecznych
projektu
Programu rozwoju gospodarczego
Województwa kujawsko-pomorskiego**

Toruń, grudzień 2021

Spis treści

Wprowadzenie	3
Formy i przebieg konsultacji społecznych.....	4
Bezpośrednie formy konsultacji.....	4
Pośrednie formy konsultacji.....	6
Ogólna charakterystyka uwag i opinii z konsultacji społecznych.....	7
Sposób uwzględnienia wyników konsultacji w projekcie Programu rozwoju gospodarczego województwa	8
Załączniki	8

Wprowadzenie

Niniejsze sprawozdanie prezentuje przebieg procesu konsultacji społecznych *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*, a także zgłoszone w tym procesie uwagi, wnioski i opinie oraz sposób ich rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.

Programy są dokumentami o charakterze operacyjno-wdrożeniowym ustanawianymi w celu realizacji strategii rozwoju, określającymi działania przewidziane do realizacji, zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu.

Projekt *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego* (dalej: projekt *Programu*), po przyjęciu przez Zarząd Województwa uchwałą nr 40/1686/21 w dniu 13 października 2021 roku, został zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) skierowany do konsultacji społecznych.

Procedurę konsultacji projektu strategii określa artykuł 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057).

Po pierwsze wskazuje on z jakimi podmiotami konsultuje się projekt programu rozwoju: „*Projekty programów podlegają konsultacjom z jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, a w przypadku programów opracowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, właściwych ministrów i zarządy województw - również z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.*”

Po drugie – wskazuje w jaki sposób powiadamia się o rozpoczęciu konsultacji: „*Podmiot opracowujący projekt koncepcji rozwoju kraju, projekt strategii rozwoju oraz projekt polityki publicznej ogłasza na swojej stronie internetowej oraz może ogłaszać w prasie odpowiednio o zasięgu krajowym, regionalnym lub lokalnym, informację o konsultacjach, terminie i sposobie przekazywania uwag do projektu oraz terminie i miejscu spotkań konsultacyjnych. Ogłoszenie w prasie zawiera dodatkowo informację o adresie strony internetowej, na której zamieszczono projekt*”.

Po trzecie – określa czas trwania konsultacji: „*Opinię o projekcie przekazuje się podmiotowi opracowującemu projekt w sposób określony w ogłoszeniu, w terminie określonym przez ten podmiot, nie krótszym niż 35 dni od dnia ogłoszenia na stronie internetowej informacji, o której mowa w ust. 4. Nieprzekazanie opinii w terminie oznacza rezygnację z jej przedstawienia.*”

Po czwarte – określa sposób postępowania z uwagami i wnioskami, które zostały zgłoszone w trakcie konsultacji: „*W terminie 30 dni od upływu terminu, o którym mowa w ust. 5, podmiot opracowujący projekt przygotowuje sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, zawierające w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem, i zamieszcza je na swojej stronie internetowej*”.

Konsultacje społeczne projektu *Programu* trwały łącznie 36 dni (od 15 października – do 19 listopada 2021 r.). Do udziału w tym procesie zaproszono szerokie grono osób oraz instytucji, a w szczególności przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych (w tym m.in.: organizacje pracodawców,

samorząd gospodarczy, izby gospodarcze, izby przemysłowo-handlowe, instytucje otoczenia biznesu), Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz mieszkańców województwa.

Ogłoszenie Zarządu Województwa zapraszające do udziału w konsultacjach społecznych zostało zamieszczone na stronach internetowych: www.kujawsko-pomorskie.pl

(w zakładce: Rozwój regionalny/Planowanie strategiczne i przestrzenne/ Programy rozwoju Strategii 2030+) oraz www.bip.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Planowanie Strategiczne/ Kujawsko-pomorskie programy rozwoju).

W ramach konsultacji istniała możliwość zapoznania się z projektem *Programu* który wraz z formularzem zgłaszania uwag, wniosków i opinii został zamieszczony na ww. stronach internetowych, a także był wyłożony do wglądu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego przy Placu Teatralnym 2 w Toruniu, w Departamencie Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego.

Formy i przebieg konsultacji społecznych

Proces konsultacji był prowadzony w taki sposób, aby wszyscy zainteresowani mieli możliwość zgłoszenia swoich uwag, wniosków czy opinii do przedmiotowego dokumentu. Prowadzony był on w dwóch poniżej opisanych formach: bezpośredniej (spotkania konsultacyjne) oraz pośredniej (uwagi przesyłane e-mailem lub pismem). Podkreślić należy, że zadbano także o możliwie szerokie i skuteczne upowszechnienie wiedzy o procesie konsultacji – zamieszczono informację na stronie internetowej Województwa, a także wysłano informację wraz z linkiem do dokumentacji do jednostek samorządu terytorialnego, instytucji otoczenia biznesu i instytucji gospodarczych w województwie.

Podkreślić należy, że z powodu panującej na świecie epidemii wirusa SARS-coV-2, proces konsultacji dostosowano do wymogów wynikających z zaleceń służb sanitarnych i nieregulowanych formalnie, ale wynikających z przezorności. Spotkania odbywały się przy ograniczonej, ściśle określonej liczbie osób, z zachowaniem wymogów sanitarnych oraz rejestracją danych kontaktowych uczestników.

Bezpośrednie formy konsultacji

Konsultacje rozpoczęły się w dniu 15 października 2021 roku. Pierwsze spotkanie zostało zorganizowane w Bydgoszczy w dniu 22 października 2021 roku z udziałem przedstawicieli Sejmiku Gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego. Następnie odbyły się otwarte spotkania: w dniu 3 listopada 2021 w Toruniu, w dniu 9 listopada 2021 roku w Bydgoszczy, 17 listopada 2021 roku spotkanie w formule online. Łącznie w spotkaniach tych uczestniczyły 93 osoby, reprezentujące środowisko gospodarcze województwa kujawsko-pomorskiego.

Ponadto, projekt Programu został przekazany do Członków Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w celu wydania opinii o dokumencie. W dniu 18 listopada 2021 odbyło się posiedzenie Zespołu do Spraw Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego,

Polityki Regionalnej oraz Środowiska KWRiST, którego jednym z punktów było zaopiniowanie dokumentu. Nikt z Członków Komisji nie zgłosił uwag do dokumentu. Następnie, w dniu 24 listopada br. podczas posiedzenia KWIRST projekt został zaopiniowany pozytywnie.

Lp.	Data spotkania	Miejsce spotkania	Ilość osób
1.	22.10.2021	Bydgoszcz	17 osób
2.	03.11.2021	Toruń	14 osób
3.	09.11.2021	Bydgoszcz	17 osób
4.	17.11.2021	online	45 osób
5.	18.11.2021	Zespół do Spraw Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska KWRiST	172 osoby
6.	24.11.2021	Posiedzenie KWIRST	134 osoby

Podczas ww. spotkań najczęściej podejmowanymi w dyskusji tematami były następujące zagadnienia:

- Powiązania Programu rozwoju gospodarczego z innymi programami – m.in. Strategią rozwoju województwa, Regionalną Strategią Innowacji, Funduszami Europejskimi dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027,
- Zasady systemu akredytacji instytucji otoczenia biznesu,
- Przekazywanie większej ilości zadań do instytucji otoczenia biznesu,
- Powołanie i funkcjonowanie Rady Gospodarczej – zakres zadań, zasady powoływania członków,
- Wzmacnianie kompetencji IOB w zakresie transformacji energetycznej, Gospodarki 4.0,
- Energetyka odnawialna i jej uwzględnienie w Programie,
- Wsparcie przedsiębiorców w przygotowywaniu wniosków projektów unijnych,
- Możliwości finansowania projektów rozwojowych wskazanych w programie,
- Wsparcie dla klastrów i inicjatyw klastrowych, szersze włączenie klastrów w działania regionalne,
- Poparcie dla przedsięwzięć dotyczących wsparcia działalności rzemieślniczych,
- Utworzenie Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego i współpraca ze środowiskiem gospodarczym,
- Utworzenie Kujawsko-Pomorskiego Centrum Naukowo-Technologicznego i współpraca ze środowiskiem naukowym i gospodarczym w regionie.

Pośrednie formy konsultacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone były również w sposób pośredni, tj. poprzez strony internetowe www.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Rozwój regionalny/ Planowanie strategiczne i przestrzenne/ Programy rozwoju Strategii 2030+) oraz www.bip.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Planowanie Strategiczne/ Kujawsko-pomorskie programy rozwoju), na których zamieszczony został do pobrania specjalnie przygotowany do konsultacji formularz zgłaszania uwag, wniosków i opinii do projektu dokumentu (wzór formularza stanowi załącznik do niniejszego Sprawozdania).

Wypełnione formularze można było wysłać elektronicznie na adres regiogmina@kujawsko-pomorskie.pl, przesać pocztą tradycyjną lub złożyć w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Przyjmowane były również postulaty składane w formie pisma (nie na formularzu). Uwagi, wnioski i opinie można było również złożyć ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego, przy Placu Teatralnym 2 w Toruniu.

Konsultacje społeczne stanowiły możliwość przekazania uwag przez partnerów społecznych, gospodarczych i samorządowych. 13 wnioskodawców przekazało łącznie 152 uwag do Programu:

Lp.	Osoba/ podmiot zgłaszający uwagę	Ilość uwag
1.	Urząd Miejski w Solcu Kujawskim	15 uwag
2.	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	8 uwag
3.	Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim	17 uwag
4.	Agro Klaster Kujawy - Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju	3 uwagi
5.	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	18 uwag
6.	Urząd Miasta Bydgoszczy	32 uwagi
7.	Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu	1 uwaga
8.	Urząd Miasta Torunia	10 uwag
9.	„Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	26 uwag
10.	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	6 uwag
11.	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	10 uwag
12.	Bydgoski Klaster Przemysłowy	5 uwag
13.	Marek Badtke	1 uwaga

Spośród otrzymanych 152 wniosków uwzględniono 82, z czego 14 miało charakter nie merytoryczny (dotyczyły interpunkcji, edycji materiału), ale 68 miało charakter stricte

merytoryczny. Spośród uwag i wniosków nieuwzględnionych, aż 20 miało charakter komentarzy lub pytań i nie wносиło propozycji zmian w dokumencie, dodatkowo 8 uwag błędnie skierowano do Programu, gdyż merytorycznie nie dotyczyły one kwestii podejmowanych w tym dokumencie. 39 osiem uwag nie zostało uwzględnionych, przede wszystkim ze względu na: oczekiwany zbyt daleki poziom szczegółowości, istotną rozbieżność z innymi ustaleniami programu, przedstawianie alternatywnych rozwiązań wobec tych uznanych za optymalne lub preferowane przez większość partnerów, niewykonalność formułowanych postulatów w świetle dostępności środków lub obowiązujących przepisów, oczekiwanie wprowadzenia ustaleń, które nie dotyczą zakresu problemowego programu rozwoju gospodarczego. W przypadku jednej uwagi, została ona częściowo uwzględniona, a częściowo nie mogła być uwzględniona.

Tabelaryczne zestawienie wszystkich uwag, wniosków i opinii stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

Ogólna charakterystyka uwag i opinii z konsultacji społecznych

Podczas konsultacji zostało sformułowanych i zgłoszonych ponad 150 uwag, wniosków i opinii do projektu Programu. Zakres uwag był bardzo szeroki. Przede wszystkim pojawiały się zapytania dotyczące powiązań Programu z innymi dokumentami opracowywanymi na poziomie regionu, tj. Strategią rozwoju województwa oraz Regionalną Strategią Innowacji. Szeroko omawiane były zagadnienia związane z pozyskiwaniem funduszy europejskich przez przedsiębiorców, szczególnie trudności, z jakimi borykają się przedsiębiorcy, którzy zdecydowali się aplikować samodzielnie. Wskazywano na rozbudowane procedury i długotrwałość oceny wniosków. Przedstawiciele IOB zwracali uwagę na trudności z rozliczeniami podatku VAT w przypadku usług dla przedsiębiorców realizowanych przez IOB. Zgłaszano wątpliwości dotyczące systemu popytowego w zakresie świadczenia usług dla przedsiębiorców. System podażowy wydaje się lepszy z punktu widzenia sektora MŚP. Podczas konsultacji wskazywano na konieczność istnienia w Urzędzie Marszałkowskim dedykowanego departamentu zajmującego się gospodarką wraz z odpowiednią kadrą zdolną do „kreowania” rozwoju gospodarczego. Spora część uwag dotyczyła Regionalnej Strategii Innowacji, która nie była przedmiotem konsultacji. Wiele zapytań dotyczyło przedsięwzięcia „Rada Gospodarcza” – pytano o zasady wyboru/ powołania członków, zakres prac. Jednocześnie pojawiały się opinie, iż w skład Rady powinni wchodzić przede wszystkim przedsiębiorcy. Kolejnym tematem, który pojawiał się podczas spotkań bezpośrednich, a także miał swoje odzwierciedlenie w przesłanych uwagach były klastry i działania na rzecz ich rozwoju, w tym. min. propozycja szerszego włączania klastrów w działania regionalne. Pojawiały się propozycje powołania klastrów odpowiadających wszystkim regionalnym inteligentnym specjalizacjom, zapytania o możliwość finansowania działalności klastrów z funduszy europejskich. Duże zainteresowanie budziły kwestie związane z określeniem roli instytucji otoczenia biznesu i instytucji zraszających przedsiębiorców we wdrażaniu ustaleń Programu. Jednocześnie wiele zapytań dotyczyło szczegółów dotyczących systemu akredytacji instytucji otoczenia biznesu. Wskazywano potrzebę podnoszenia kompetencji pracowników IOB, które miałyby świadczyć usługi dla przedsiębiorców z zakresu m.in. gospodarki opartej na danych, gospodarki niskoemisyjnej, gospodarki o obiegu zamkniętym i wykorzystaniu zielonej technologii, transformacji energetycznej.

Sposób uwzględnienia wyników konsultacji w projekcie Programu rozwoju gospodarczego województwa

W wyniku przeprowadzonych konsultacji, do ostatecznej wersji dokumentu *Programu* zostanie wprowadzonych szereg zmian i uzupełnień, bezpośrednio wynikających ze złożonych pisemnie lub w trakcie spotkań wniosków, uwag i opinii. Są to zarówno zmiany w zagadnieniach, które stanowią ustalenia *Programu* (a więc konsultacje doprowadziły do zmian merytorycznych i uzupełnień projektu), jak i w tych, które tymi ustaleniami nie są. Zmiany te można pogrupować w kilka kategorii:

- Dodanie nowych przedsięwzięć do Programu:
 - Wsparcie dla procesów dostosowania przedsiębiorstw do wymogów transformacji energetycznej oraz przeobrażeń gospodarki związanych z wdrażaniem założeń Zielonego Ładu w tym wykorzystaniem OZE w firmach,
 - Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań dla przedsiębiorstw w zakresie zarządzania wykorzystywaną energią, jej oszczędzania oraz zastępowania energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych,
 - Wsparcie samorządów w tworzeniu dokumentów związanych z planowaniem gospodarczym,
 - Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie,
 - Terminal multimodalny w Emilianowie,
 - Wsparcie dla budowania pozytywnych relacji przedsiębiorstw z otoczeniem – budowa Społecznej Odpowiedzialności Biznesu wśród regionalnych firm,
 - Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej,
- Wprowadzenie do Programu „Zasad prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mających charakter ustaleń i obowiązujących w stosunku do wszystkich przedsięwzięć jako uwarunkowanie ich realizacji – niezbędne do uwzględniania w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia,
- Uszczegółowienie opisów przedsięwzięć już istniejących w Programie,
- Zmiany o charakterze redakcyjnym i technicznym oraz sprostowania dostrzeżonych błędów.

Odnosząc się do tzw. „drzewa ustaleń”, czyli skonkretyzowanego zapisu ustaleń za pomocą celów i kierunków, podkreślić należy, że w wyniku konsultacji nie dojdzie do żadnych zmian merytorycznych na poziomie celu nadrzędnego, celów głównych i celów operacyjnych.

Załączniki

1. Tabela uwag, wniosków i opinii zgłoszonych podczas konsultacji społecznych.
2. Wzór formularza do składania uwag, wniosków i opinii w ramach konsultacji społecznych.
3. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
1	Solec Kujawski	136	W punkcie 3) jest „model obowiązujący w gminach przywęzłowych dróg A-1 i S-10 ...”. Należy również dopisać drogę ekspresową S-10.		Nie uwzględniono	Model został określony w roku 2019 z uwzględnieniem ówczesnego stanu sieci dróg – w tym czasie brak było gmin, których dostępność zewnętrzną zapewniała droga S10. Uwaga jest więc bezzasadna z przyczyn formalnych.
2	Solec Kujawski	153	Jest „Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027 ...”, winno być „Fundusze Europejski dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
3	Solec Kujawski	27	Schemat 4. Jest „...gospodarczego...”, winno być „...gospodarczego...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
4	Solec Kujawski	118	Brak znaków przestankowych w zdaniu „W celu osiągnięcia założeń rozwojowych...”		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
5	Solec Kujawski	127	. Brak znaków przestankowych: na końcu zdania po liczbie 46 oraz w zdaniu „Do podstawowych zadań Rady ...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
6	Solec Kujawski	137	Brak znaków przestankowych przy punktach 1-3.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
7	Solec Kujawski	150	Brak znaków przestankowych w zdaniu „Co do zasady powinno to być...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
8	Solec Kujawski	139, 144, 147, 149, 153.	Brak numeracji stron.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
9	Solec Kujawski	Załącznik nr 1, str. 2	W spisie treści błędny numer strony, jest 544, winno być 54.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
10	Solec Kujawski	Załącznik nr 1, str. 10	Brak znaków przestankowych w zdaniu „Wyniki przeprowadzonych badań wskazują...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
11	Solec Kujawski	Załącznik nr 1, str. 10/11	Brak znaków przestankowych w zdaniu „Wzrosty prezentują się następująco...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
12	Solec Kujawski	Załącznik nr 2, str. 2	W spisie treści błędny numer strony, jest 233, winno być 23.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
13	Solec Kujawski	Załącznik nr 2, str. 7	W punkcie I. brak znaku przestankowego.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
14	Solec Kujawski	Załącznik nr 2, str. 15	Brak znaków przestankowych w zdaniu „Do podstawowych zadań Rady...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
15	Solec Kujawski	Załącznik nr 2, str. 17	Brak znaków przestankowych w zdaniu „Na etapie przygotowania wstępnych założeń Programu...”.		Uwzględniono (uwaga o charakterze niemerytorycznym)	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
16	Urząd Miasta Bydgoszcz	Cały dokument	Ogólny charakter Programu, zbyt mało danych do oceny jego skuteczności i ewentualnej możliwości realizacji jego założeń przez IOB. W związku z tym należy doprecyzować katalog usług, które będą	Z uwagi na brak dookreślenia koncepcji poszczególnych działań (poza przyporządkowaniem projektów strategicznych) faza ich realizacji została odsunięta w czasie. Począwszy od roku 2022 następować będzie wybór podmiotów zaangażowanych w	Uwzględniono	W części Programu formułującej założenia systemu wdrażania oraz w części Programu formułującej Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa podkreślono rolę IOB w prowadzeniu polityki rozwoju, w tym także realizacji ustaleń programu. Zadeklarowano

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			świadczyć, w tym dofinansowanych ze środków zewnętrznych.	realizację działań, które następnie przystąpią do prac koncepcyjnych. Zatem faktyczne wsparcie np. dla MŚP rozpocznie się najszybciej w drugiej połowie 2023 roku, przy założeniu płynności działań po stronie IZ i akceptacji niezbędnej dokumentacji (np. w projektach grantowych). Ponadto z perspektywy IOB z województwa trudno jest wskazać możliwe do realizacji w ramach Programu działania, ani też określić kiedy takie zaangażowanie po stronie IOB może nastąpić.		również wołę włączania IOB w realizację ustaleń Programu, w zależności od możliwości kształtowanych przez specyfikę danego ustalenia, dostępne środki, możliwości formalne. Jednocześnie podkreślono, że szczegółowe założenia realizacji ustaleń Programu będą przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego, stąd Program nie przesądza o możliwości lub braku możliwości zaangażowania konkretnych podmiotów do realizacji konkretnych zadań.
17	Urząd Miasta Bydgoszcz	Cały dokument s. 56 s. 80 s. 84 s. 86 s. 88 s. 100 s. 104 s. 129	Uwaga ogólna/szeroka dotycząca zastosowania i wykorzystywania zwrotnych Instrumentów Finansowych ze szczególnym uwzględnieniem pożyczek w następujących priorytetach: <ul style="list-style-type: none"> • Pakiet dla Starterów, • Pożyczki na certyfikację, • Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych, • Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą, • Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji, • Pakiet Gospodarka 4.0, • Pakiet Klastyry. Program powinien przewidywać wykorzystanie zasobów IOB w regionie celem zwiększenia popytu na pożyczki wśród lokalnych przedsiębiorców.	Szerokie wykorzystanie zwrotnych Instrumentów Finansowych w programowanej perspektywie budżetowej powinno przewidywać także rozbudowę dystrybucji celem dotarcia/sprzedaży jak największej ilości pożyczek. Zwłaszcza, że programowane pożyczki są sprofilowane na bardzo szczegółowe zadania np. na pozyskanie certyfikacji. Dlatego program powinien przewidywać współpracę z szeroką siecią IOB celem dotarcia do Ostatecznych Odbiorców. Powyższa współpraca powinna być rozbudowana o usługi doradczo-konsultacyjne, a nie tylko informacyjne o danym produkcie.	Uwzględniono	W części Programu formułującej założenia systemu wdrażania oraz w części Programu formułującej Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa podkreślono rolę IOB w prowadzeniu polityki rozwoju, w tym także realizacji ustaleń programu. Zadeklarowano również wołę włączania IOB w realizację ustaleń Programu, w zależności od możliwości kształtowanych przez specyfikę danego ustalenia, dostępne środki, możliwości formalne. Jednocześnie podkreślono, że szczegółowe założenia realizacji ustaleń Programu będą przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego, stąd Program nie przesądza o możliwości lub braku możliwości zaangażowania konkretnych podmiotów do realizacji konkretnych zadań.
18	Urząd Miasta Bydgoszcz	Cały dokument Str.128	W dokumencie należy w większym stopniu przedstawić rolę we wdrażaniu Programu innych podmiotów niż tylko instytucji podległych Marszałkowi. Sukces Programu będzie zależał od zaangażowania wielu podmiotów, ale muszą one mieć realny wpływ na decyzje związane z kierunkami rozwoju gospodarczego województwa. Ich rola powinna zostać wskazana już teraz, a nie dopiero w kolejnym dokumencie, jakim ma być pn. „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”. Rola kluczowych aktorów w nowym modelu rozwoju gospodarczego województwa - wykluczenie innych IOB z 19nowego modelu zarządzania rozwojem gospodarczym województwa.	Jest to bardzo istotne ze względu na fakt, że większość zaproponowanych przedsięwzięć będzie finansowane z regionalnego programu operacyjnego. Przy przekazaniu wszystkich kompetencji instytucjom podległym Marszałkowi, inne instytucje nie będą miały wpływu na przeznaczenie i dystrybucję środków na rozwój regionalnej przedsiębiorczości. Zestawienie „Rola kluczowych aktorów.” powinno być uzupełnione o instytucje kluczowe dla powiatów i miast całego województwa w tym: Lewiatan, Pracodawcy Pomorza i Kujaw, BPPT, IPH w Toruniu, BARR itd. Ponadto wskazuje się w Programie, że IOB z województwa powinny się akredytować, aby świadczyć profesjonalne usługi. Natomiast Instytucjom Otoczenia Biznesu, których właścicielem lub współwłaścicielem jest Województwo, przyporządkowuje się strategiczne funkcje/zadania apriori w tzw. nowym modelu zarządzania rozwojem gospodarczym województwa bez jakiegokolwiek akredytacji.	Uwzględniono	W części Programu formułującej założenia systemu wdrażania oraz w części Programu formułującej Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa podkreślono rolę IOB w prowadzeniu polityki rozwoju, w tym także realizacji ustaleń programu. Zadeklarowano również wołę włączania IOB w realizację ustaleń Programu, w zależności od możliwości kształtowanych przez specyfikę danego ustalenia, dostępne środki, możliwości formalne. Jednocześnie podkreślono, że szczegółowe założenia realizacji ustaleń Programu będą przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego, stąd Program nie przesądza o możliwości lub braku możliwości zaangażowania konkretnych podmiotów do realizacji konkretnych zadań.
19	Urząd Miasta Bydgoszcz	Cały dokument	Przedsięwzięcia na rzecz realizacji programu Dokument odnosi się do Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, w której ujęte są projekty kluczowe. Brak projektów kluczowych realizowanych przez inne instytucje, JST, uczelnie itp.	Wymienione zostały wyłącznie przedsięwzięcia realizowane tylko przez Samorząd Województwa i podległe mu spółki.	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
20	Urząd Miasta Bydgoszcz	Cały dokument	Cele, kierunki działań i przedsięwzięcia powinny być rozszerzone o kwestie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, gospodarki cyrkulacyjnej, transformacji energetycznej itd.	Przedsiębiorstwa w regionie, jeśli mają być konkurencyjne muszą wychodzić naprzeciw wyzwaniom środowiskowym. Dodatkowo wprowadzenie rozwiązań, np. niskoemisyjnych, pozyskiwania energii OZE może znacząco wpłynąć na koszty funkcjonowania przedsiębiorstw.	Uwzględniono	Do Programu zostało wprowadzone dodatkowe przedsięwzięcie „Wsparcie dla dostosowania przedsiębiorstw do wymogów związanych z problematyką gospodarki obiegu zamkniętego oraz gospodarki niskoemisyjnej”.
21	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 13 oraz załącznik nr 1 Diagnoza str. 14	Wskazano rolnictwo i turystykę zdrowotną, jako sektory gospodarki, które odróżniają region kujawsko-pomorski od pozostałych regionów. Wydaje się, że wskazanie turystyki zdrowotnej ograniczonej w zasadzie do lecznictwa uzdrowiskowego jest w tym przypadku nieadekwatne do roli, jaką odgrywa ten sektor w rozwoju gospodarczym województwa. Natomiast dziwi brak wskazań przemysłu (branży narzędziowej i przetwórstwa tworzyw sztucznych, środków transportu), sektora nowoczesnych usług dla biznesu, logistyki, ICT. Nie uwzględniono, np. w kluczowych przewagach specjalizacji Bydgoszczy w branży “nowoczesnych usług dla biznesu”, co podkreśla chociażby raport ABSL z 2020 roku, wskazując Bydgoszcz, jako jedną z 5 lokalizacji w Polsce wyspecjalizowaną w sektorze nowoczesnych usług dla biznesu (BSS).	Wskazane dwa sektory gospodarki nie decydują w znaczącym stopniu o wroście gospodarczym województwa. Rozpoznawalność województwa to przede wszystkim branża przetwórstwa tworzyw sztucznych, której nie uwzględniono. Wyróżniającym się w skali województwa i kraju podmiotem podnoszącym konkurencyjność gospodarczą regionu działającym w dziedzinie należącej do inteligentnych specjalizacji regionu jest Bydgoski Klaster Przemysłowy. BKP uzyskał status Krajowego Klastra Kluczowego i jest obecnie jedynym w Polsce KKK działającym w tej branży oraz uzyskał Silver Label Certificate tj. srebrną odznakę jakości działania Klastra przyznawaną przez Europejski Sekretariat Analiz Klastrowych.	Uwzględniono	Wprowadzono uzupełnienia podkreślające znaczenie wskazanych zagadnień dla potencjału gospodarczego województwa.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
22	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 19 oraz załącznik nr 1 Diagnoza str. 56 -57	Przedstawiony został wykaz największych terenów inwestycyjnych województwa, w którym pominięto obszar zlokalizowany w Bydgoszczy.	W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego wskazany jest Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny, jako strategiczny teren inwestycyjny o powierzchni 286 ha (Kluczowe potencjały budujące przewagi konkurencyjne regionu). Ponadto obszar BPPT razem z terenem zrekultywowanych pól irygacyjnych, terenem po dawnych Zakładach Chemicznych „Zachem” oraz tereny wokół terminala intermodalnego Bydgoszcz-Emilianowo mogą stworzyć kompleks terenów inwestycyjnych o powierzchni ok. 600 ha.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją
23	Urząd Miasta Bydgoszcz		Rozwój terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w obszarze związanym z Bydgoskim Parkiem Przemysłowo- Technologicznym powinien zostać wprowadzony, jako oddzielne przedsięwzięcie. Obecnie teren ten może ewentualnie zostać objęty interwencją w ramach przedsięwzięć związanych z tworzeniem Powiatowych Stref Rozwoju Gospodarczego: III.1.1. Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych III.1.2. Regionalny Operator Inwestorski Wskazany kompleks terenów inwestycyjnych w Bydgoszczy wykracza poza rolę powiatowej strefy gospodarczej, ma oddziaływanie, co najmniej regionalne!		Nie uwzględniono	Uwaga nie została uwzględniona ponieważ zdecydowano o nie tworzeniu przedsięwzięć dotyczących wsparcia konkretnych, imiennie nazwanych przestrzeni inwestycyjnych. Wyjątek uczyniono wyłącznie dla dwóch obszarów, których zagospodarowanie leży w kompetencji administracji rządowej (CPI Dźwierzno i Terminal Emilianowo), ponieważ zakłada się, że mogą one mieć krajowy, a nawet międzynarodowy zasięg oddziaływania. Do programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć, jako uwarunkowanie ich realizacji – niezbędne do uwzględniania w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia. Wsparcie terenów inwestycyjnych istotnych dla kształtowania konkurencyjności województwa (do których zalicza się także BPPT) zostało zawarte w „Zasadach prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego” jako działanie o charakterze horyzontalnym. Ponadto zwraca się uwagę, że instrumentem odpowiadającym na postulat podmiotu wnioskującego jest także przedsięwzięcie o nr III.1.1., gdzie wprawdzie nie wskazuje się imiennie przestrzeni inwestycyjnych, ale przedmiotem interwencji mają być tereny o takim charakterze.
24	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 110 - 111	Wyróżniono przedsięwzięcie „Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie”. Realizacja zadania od podstaw w perspektywie 2030 roku jest mało realna. Dodatkowym problemem w jego funkcjonowaniu może być brak dostępności do wykwalifikowanych kadr.	Jest to nierówne traktowanie podmiotów. Należy zadbać o rozwój istniejącej infrastruktury. Tylko kompleksowe wsparcie dla tego typu instytucji zapewni zintensyfikowanie rozwoju przedsiębiorczości.	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
25	Urząd Miasta Bydgoszcz		W dokumencie brak jest jednego z najważniejszych planowanych projektów dla rozwoju gospodarczego województwa, jakim jest budowa Terminala Intermodalnego Bydgoszcz-Emilianowo. Lista przedsięwzięć powinna zostać rozszerzona poprzez dodanie karty przedsięwzięcia Projektu kluczowego ze Strategii Rozwoju Województwa nr 432 Budowa Węzła Logistycznego Bydgoszcz. Z uwagi na rangę planowanej infrastruktury dla Regionu, przedsięwzięcie powinno zostać ujęte w działaniach planowanych w Programie w charakterze inwestycji strategicznej.	Znaczenia przedsięwzięcia i jego wpływu na gospodarkę regionu nie trzeba uzasadniać. Ponadto jest on elementem Kluczowych potencjałów budujących przewagi konkurencyjne regionu wskazanych w Strategii rozwoju województwa. Analogicznie jak Centralny Park Inwestycyjny w Dźwierznie jest to przedsięwzięcie administracji rządowej. Węzeł Logistyczny, będzie miał pozytywny wpływ na tereny inwestycyjne już istniejące a także nowopowstające. Usprawni logistykę firmom eksportowym a także tym dopiero rozpoczynającym proces internacjonalizacji. Z uwagi na dotychczasowy brak tego typu infrastruktury na terenie województwa Samorząd powinien aktywnie promować projekt wśród władz centralnych i dbać o uwzględnienie finansowania projektu w funduszach rozwojowych.	Uwzględniono	Dodano przedsięwzięcie związane z rozwojem terminala multimodalnego Emilianowo „Terminal multimodalny w Emilianowie”.
26	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 139- 143	W Tabeli 8 Przedsięwzięcia w ujęciu terytorialnym i sektorowym w odniesieniu do dopuszczalnej preferencji terytorialnej dla działań nr III.1.1 (strona 142) oraz III.1.2. (strona 143) zapis „Gminy przywęzłowe dróg A-1, S-5” należy zamienić na: „Gminy położone w obszarze oddziaływania korytarzy transportowych A-1, S-5 i S-10”.	Zasięg terytorialny obszaru aktywności inwestycyjnej związanej z korytarzami transportowymi w województwie nie powinien pomijać planowanej drogi S10. Szczególnie istotny jest aspekt powiązania autostrady z największym miastem regionu - Bydgoszczą poprzez DK-10/S10 oraz jej wpływ na aktywizację gospodarczą terenów inwestycyjnych m.in. Bydgoskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego, terenów po Zachemie, terenów dawnych pól irygacyjnych. Natomiast ograniczenie zadań tylko do terenów węzłowych jest niewłaściwym zawężeniem obszarów, na których rozwój mają wpływ korytarze transportowe. Należy podkreślić, że stosunkowo niska gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych w Polsce, powoduje, iż ich oddziaływanie gospodarcze jest dużo większe niż np. w Europie Zachodniej.	Uwzględniono	Pojęcie „korytarza transportowego” i „obszaru oddziaływania drogi” jest niezdefiniowane – wprowadzono więc uszczegółowienie, że wsparcie dotyczy terenów inwestycyjnych położonych nie dalej niż 5 km licząc po sieci dróg publicznych od węzła drogi klasy A i/lub S, niezależnie od położenia terenu w gminie, w której ulokowano węzeł (możliwe jest więc wsparcie gmin, na terenie których nie znajduje się węzeł, ale tereny położone są w fizycznej bliskości węzła leżącego w innej gminie).
27	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 14	W dokumencie podkreślano, że województwo kujawsko-pomorskie nie ma wyróżniającego się na tle kraju potencjału akademickiego. Istotną zmianą, która zaszła podczas tworzenia programu było powołanie w Bydgoszczy Politechniki. Brak jest natomiast podkreślenia, że jest to jedyna uczelnia techniczna w regionie.	Dla wzrostu innowacyjności gospodarki należy wzmacniać istniejący potencjał naukowo-badawczy w dziedzinach technicznych i przyrodniczych. Należy dążyć do wzmocnienia pozycji i rozwoju Politechniki Bydgoskiej – jedynej uczelni technicznej w regionie. Tym bardziej, że wskazuje się w	Nie uwzględniono	Stwierdzenie że PBŚ jest jedyną uczelnią techniczną nie jest precyzyjne. Poza PBŚ kierunki kończące się tytułem inżynierskim prowadzi także UMK, WSG, KSW czy PUZ. W tej sytuacji stwierdzenie o PBŚ jako „jedyną uczelni technicznej” jest niezgodne ze stanem faktycznym. Niewątpliwie jednak PBŚ jest i pozostanie niezwykle istotnym elementem szkolnictwa

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
				dokumentacie (str. 15) kluczową potrzebę: „Należy wspierać uczelnie publiczne funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżynieryjno-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy”.		wyższego w regionie co znalazło odzwierciedlenie w dokumentacie.
28	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 47-48	Przedsięwzięcie „Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo - Technologiczne im. Jana Czochralskiego”, w zakresie inwestycyjnym obejmuje jedynie budowę ośrodka w Przysieku. Powinien on obejmować przede wszystkim rozwój istniejących ośrodków naukowych i badawczo-wdrożeniowych (zaplecza).	W ramach projektu ma powstać „system sieciowy typu przestrzeń naukowo-badawcza”. Ponadto przygotowana w ramach prac nad KPO fizyka dla tego przedsięwzięcia określała, że jest to pakiet wiązkowy obejmujący swoim zakresem założenia projektowe zgłoszone przez uczelnie i instytucje naukowo-badawcze.	Uwzględniono	Skorygowano zakres przedsięwzięcia, którego idea jest zgodna z przedstawioną uwagą (łączy elementy inwestycyjne z prowadzeniem działalności), ale była błędnie (w sposób niepełny) wyrażona w Programie.
29	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 104	Proponujemy doprecyzować opis przedsięwzięcia: Uzbrojenie terenów oraz ich promocja będą mogły być realizowane samodzielnie przez JST/spółki z większościowym udziałem JST bez angażowania Regionalnego Operatora Inwestorskiego.	Współpraca poszczególnych gmin z Regionalnym Operatorem Inwestorskim powinna wynikać z potrzeb poszczególnych JST a nie być narzuconym rozwiązaniem podażowym.	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. W programie jest uwzględniony postulat (którego dotyczy wnioski) wskazujący na możliwość samodzielnej realizacji uzbrojenia terenu przez przedsiębiorcę lub JST, z możliwością zaciągania przez nich pożyczek.
30	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 15, 118	W wyniku przeprowadzonej diagnozy stwierdzono, że w regionie realizowana jest duża liczba inicjatyw probiznesowych, jednak brakuje jednostki, która by je w sposób systemowy koordynowała. Na czym miałyby polegać ta koordynacja? Czy działania wszystkich IOB w województwie będą podlegały koordynacji jednostki podległej Marszałkowi?		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumentacie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumentacie – ma charakter pytania. Jednocześnie wyjaśnia się, że funkcję koordynującą będzie mogła w pewnych aspektach pełnić Rada Gospodarcza, która poprzez swoje działania i sugerowany kierunek/profil rozwoju gospodarczego – może mieć znaczenie kierunkujące działania IOB.
31	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 28	I.1. Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości Uwaga: Brak zapewnionego finansowania celem zwiększenia poziomu profesjonalizacji świadczonych usług przez instytucje otoczenia biznesu.	W ramach celu Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości, program nie przewiduje priorytetów zapewniających finansowanie IOB celem pozyskania profesjonalizacji ich usług. Brak zapewnienia takiego wsparcia może spowodować marginalizację funkcjonujących na rynku IOB. Świadczenie wysokiej klasy usług wymaga nawiązania współpracy ze specjalistami danej branży np. cyfryzacji, robotyki, innowacji, itd. a to wymaga odpowiednich nakładów finansowych.	Nie uwzględniono	Brak jest możliwości formalnych dla tego typu wsparcia (na etapie tworzenia Programu rozważano tego typu działania, jednak byłoby to podejście podażowe, podczas gdy w perspektywie 2021-2027 wspierane będzie podejście popytowe). Niezależnie od powyższego, Program uzupełniono o przedsięwzięcie „Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie”.
32	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 88	Pakiet klastry Proponujemy rozszerzenie przedsięwzięcia o wszystkie RIS.	Takie rozszerzenie zachęci także inne branże ważne dla rozwoju województwa do podjęcia inicjatyw klastrowych i sieciowania współpracy.	Nie uwzględniono	Do Programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć jako uwarunkowania ich realizacji – niezbędne do uwzględniania w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia. W ramach zasad zostały sformułowane także ramowe założenia polityki wspierania rozwoju klastrów, które będą podstawą sformułowania „Regionalnej polityki klastrowe województwa kujawsko-pomorskiego”. Do ramowych założeń zalicza się: w stosunku do klastrów tworzących się – wspieranie procesu tworzenia, w stosunku do klastrów rozwijających się – wspieranie procesu rozwoju i przechodzenia do kategorii klastrów kluczowych, w stosunku do klastrów kluczowych zakłada się wspierania umacniania ich pozycji na poziomie krajowym i ekspansji zagranicznej, przy czym rodzaje wsparcia będą zależne od dostępnych środków i narzuconych demarkacji. W ramach „Regionalnej polityki klastrowe województwa kujawsko-pomorskiego” zamierza się w formie pilotażu przygotować w formie znacznie bardziej szczegółowej/operacyjnej, proponowane rozwiązania dla obszarów: branży narzędziowo-przetwórczej, rolno-spożywczej i zdrowiskowej, a wypracowane w tych dziedzinach dobre praktyki będą podstawą planowania wsparcia klastrów w innych obszarach. Podkreślić należy, że znacząca większość wymogów dot. klastrów kluczowych ma charakter czysto organizacyjny i nie jest wprost możliwa do wsparcia finansowego. Program przewiduje zarówno kompleksowe wsparcie klastrów w ramach dedykowanego przedsięwzięcia, jak i powstanie specjalnego dokumentu dedykowanego problematyce wsparcia funkcjonowania/ rozwoju klastrów.
33	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 98	Wsparcie internacjonalizacji MŚP. Proponujemy uzupełnić opis przedsięwzięcia o dofinansowanie udziału w targach i wystawach w kraju o randze międzynarodowej a także organizację targów międzynarodowych w regionie.	Finansowanie organizacji targów o randze międzynarodowej w kraju pozwoli na promocję regionalnych firm i województwa.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją. Co do zasady – popiera się zgłoszony postulat, ale ze świadomością, że jego realizacja będzie zależna od możliwości formalnych i finansowych.
34	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 56	Pakiet dla Starterów Powyższa forma wsparcia powinna gwarantować pozyskanie	Z naszej obserwacji rynku wynika, że wprowadzenie powyższego Instrumentu Finansowego uznaje się za właściwe, pod warunkiem, że będą mogły z niego skorzystać także osoby	Nie uwzględniono	Brak uwzględnienia uwagi nie wynika z kwestionowania meritum propozycji, ale wyłącznie z faktu, że zgłaszany postulat odnosi do rozwiązań zbyt szczegółowych w odniesieniu do charakteru Programu.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			pożyczki na otwarcie działalności gospodarczej przed jej otwarciem wg. modelu: Wniosek – Decyzja – Działalność. Umożliwienie pozyskania powyższego Instrumentu Finansowego przez osoby, które mają status osoby pracującej. Zasadne wydaje się także, zliberalizowanie poziomu zabezpieczeń.	pracujące, a nie tylko bezrobotne/bierne zawodowo. Model, w którym najpierw jest wydawana decyzja, o przyznaniu finansowania jest atrakcyjny dla wnioskodawcy. Proponuje się także wprowadzenie prostych zabezpieczeń dla tej grupy docelowej: - weksel własny in blanco (np. do kwoty 50.000,00 zł), - pożyczka zabezpieczona funduszem poręczeniowym, - zabezpieczenie się przez fundusz pożyczkowy na kupowanym urządzeniu/maszynie/samochodzie/itp.		Tak szczegółowe rozwiązania wykonawcze będą określane na etapie wdrażania przedsięwzięcia. Przyjęcie obecnie ustaleń bardzo szczegółowych może ograniczyć elastyczność działania w zależności od zmieniających się potrzeb i uwarunkowań.
35	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str.113-114	Przedsięwzięcie III.2.2. Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej. Cel szczegółowy: Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów. Treść uwagi: 1. Z opisu przedsięwzięcia wynika, iż zdecydowany nacisk kładzie Województwo na realizację dwóch własnych projektów strategicznych tj.: - „Gęsina na Świętego Marcina”, - „Kujawsko-Pomorskie – promocja poprzez kinematografię”, a w mniejszym stopniu na realizację projektów z zakresu promocji gospodarczej sprzyjającej przyciąganiu do regionu nowych inwestycji. Ad.1 Propozycja zmiany Opis przedsięwzięcia powinien skupiać się w większej mierze na projektach z zakresu promocji gospodarczej/promocji atrakcyjności inwestycyjnej/promocji terenów inwestycyjnych niż promowaniu regionalnego produktu, jakim jest gęsina, gdyż narzędzia promocji typowo gospodarczej bardziej wpisują się w cel szczegółowy „Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów”. 2. Szacowane nakłady finansowe na realizację przedsięwzięcia i opisanych typów projektów w ramach tegoż przedsięwzięcia są wysoce niewspółmierne do zakresu działań. Ad.2 Niezbędne nakłady finansowe powinny zostać potrojone w kontekście planowanych działań/projektów; do kwoty 16,5 - 21 mln PLN. 3. Formuła realizacji projektów z zakresu promocji gospodarczej nie zakłada formuły partnerskiej. Ad.3 W opisie przedsięwzięcia w opisie „fazy wdrożeniowej” powinny znaleźć się zapisy „realizacja w formule partnerstwa”; „zawiązanie partnerstw”.	Ad.1 Uzasadnienie Cel szczegółowy „Gospodarka atrakcyjna dla inwestorów” powinien mieć przełożenie na opis przedsięwzięcia III.2.2 w zakresie promocji gospodarczej / promocji atrakcyjności inwestycyjnej / promocji terenów inwestycyjnych. Choć promocja marki województwa i regionalnych produktów jest bardzo ważna, to przyciąganiu do regionu nowych inwestycji sprzyja bardziej promocja terenów inwestycyjnych, bądź potencjału inwestycyjnego. Ad.2 Uzasadnienie Istnieje obawa, iż wskazane środki w wysokości 5,5 - 7 mln PLN zostaną zaabsorbowane do realizacji dwóch dużych wskazanych własnych projektów strategicznych Urzędu Marszałkowskiego, a pozostałe środki będą miały wymiar jedynie zdawkowy na realizację promocji gospodarczej sensu stricte; to budzi obawę o niezgodność wydatkowania środków przyporządkowanych do tegoż przedsięwzięcia z celem szczegółowym „gospodarka atrakcyjna dla inwestorów”. Ad.3 Uzasadnienie W opisie przedsięwzięcia w opisie „fazy wdrożeniowej” czytamy „Rekrutacja podmiotów wspierających (np. IOB, kluczowych przedsiębiorców) do uczestnictwa w targach – rozpoczęcie procedury min. 3 miesiące przed terminem. Takie zapisy wskazują jednoznacznie na to iż poza dwoma wskazanymi projektami strategicznymi Województwo zamierza ponownie realizować projekt własny, a instytucje/podmioty zewnętrzne jedynie rekrutować do udziału w wydarzeniach gospodarczych. Taka formuła jest niedopuszczalna, gdyż zamyka cały obszar promocji gospodarczej województwa do jednej Instytucji. Koniecznym jest realizacja projektów w formule partnerskiej gdzie Województwo wraz z partnerami Typu JST/IOB będzie realizować projekt wspólny. To poszczególne JST/IOB znają specyfikę i atrakcyjność inwestycyjną swoich lokalnych rynków i ostatecznie przyciągają i obsługują inwestorów. Konieczność zaangażowania partnerów regionalnych i związana z tym koordynacja działań, pokazuje chociażby ranga i efektywność realizacji aktualnego projektu partnerskiego „Invest in BIT CITY2...”.	Uwzględniono	Zmodyfikowano zakres przedsięwzięcia zgodnie ze zgłoszonymi postulatami.
36	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 43	Uwaga do: I.1.3. Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego Utworzenie do końca 2025 r. 48 LOG. Niepotrzebne powołanie nowych instytucji (LOGów) w tych gminach, w których funkcjonują IOB, którym można powierzyć zadania wynikające z priorytetu I.1.3. Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego. Stworzenie dedykowanej ścieżki dla IOB, które mogą uzupełnić swoją ofertę o zadania wynikające z LOGów.	Idea powołania wyspecjalizowanych jednostek wspierających przedsiębiorców w dostępie do informacji o formach wsparcia na wzór PIFE jest jak najbardziej wskazana. Efektywniejsze pod względem finansowym i funkcjonalnym jest łączenie/dodawanie nowych zadań do już działających podmiotów IOB, które są już rozpoznawalne na rynku. Powyższa usługa powinna łączyć się w naturalny sposób z sieciami IOB, ich usługami dla MŚP oraz wzmocnić ich ofertę. Dodatkowo pozwoli ona pozyskać dodatkowe źródło finansowania dla IOB.	Nie uwzględniono	Przyjęto inną formę organizacji przedsięwzięcia, bazującą w pierwszej kolejności na zaangażowaniu lokalnych samorządów. Nie wyklucza to udziału lokalnych IOB jak partnerów, a w obszarach braku aktywności samorządów lokalnych – nawet przejmowania roli liderów. Co do zasady, przyjmuje się jednak, że (poza wyjątkami) IOB nie powinny być podstawą tak organizowanej sieci informacji i doradztwa gospodarczego.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
37	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str.98 - 100	Działania II.3.1 i II.3.2 – rozpoczęcie lub rozwój działalności eksportowej MŚP poprzez kompleksowe wsparcie w ramach projektu dotacyjnego oraz pożyczki na certyfikację. Działanie II.3.1 – rekomenduje się projekt w formule partnerskiej, który objąłby wsparciem całe województwo, wzorem projektu „Fundusz Eksportowy – granty dla MŚP z województwa kujawsko-pomorskiego”.	Niezbędne jest dostosowanie projektu z zakresu wsparcia internacjonalizacji do potrzeb przedsiębiorców, których produkty będą wymagały certyfikacji. Tj. po etapie doradztwa w ramach projektu dotacyjnego, uzyskanie certyfikatu (finansowane z pożyczki – bez pomocy publicznej), a następnie kontynuacja zadań związanych z wejściem na nowy zagraniczny rynek zbytu. Kompleksowy projekt partnerski umożliwi zastosowanie formuły naboru ciągłego i objęcie wsparciem przedsiębiorców z całego województwa, co przełoży się na większą efektywność działań.	Uwzględniono	Na poziomie ogólnym poszerzono zakres przedsięwzięć o zgłaszane postulaty, jednak rozwiązania szczegółowe będą określone w fazie wdrożeniowej.
38	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str.102-103	Przedsięwzięcie II.3.3 Wsparcie działań na rzecz wzrostu eksportu – mentoring eksportowy oraz organizacja misji gospodarczych. Cel szczegółowy: Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna Treść uwagi: 1. Nieprecyzyjny opis „mentoringu eksportowego”; nie wiemy jakie będzie realizował zadania i jakie ma przynieść efekty. Ad.1 Propozycja zmiany Należy rozważyć zamiar mentoringu eksportowego na doradztwo proeksportowe. 2. Misje gospodarcze nie powinny być skierowane wyłącznie do branż związanych z obszarami Inteligentnych Specjalizacji. Ad.2 Propozycja zmiany Misje gospodarcze powinny być otwarte również na branże spoza obszarów Inteligentnych Specjalizacji. 3. Brak wskazania w opisie przedsięwzięcia typów podmiotów, które mogą realizować projekty z zakresu wsparcia działań na rzecz wzrostu eksportu. Ad.3 Propozycja zmiany. Należy doprecyzować, jakie podmioty będą mogły realizować przedsięwzięcie.	Ad.1 Nie wiemy, jakie ma przynieść efekty i rezultaty mentoring eksportowy. Istnieje obawa o to, czy doświadczeni eksporterzy będą chcieli dzielić się swoją wiedzą, oddać swoje „know how” początkującym przedsiębiorcom w eksporcie. Pod względem biznesowym nie leży to w ich interesie. Nie wiemy, czy w takiej formule będzie możliwa realizacja tego przedsięwzięcia. Proponujemy ewentualną zmianę mentoringu eksportowego na doradztwo proeksportowe, które mogłyby świadczyć IOB, wyspecjalizowane instytucje. Model doradztwo + misje gospodarcze jawi się jako bardziej efektywny. Ad.2 Obszary Inteligentnych Specjalizacji są kluczowe dla rozwoju gospodarki woj. kuj-pom. Nie powinny mieć wpływu na wykluczenie innych branż z ubiegania się o wsparcie w ramach misji gospodarczych. Być może dobrym rozwiązaniem byłoby udzielanie dodatkowych punktów premiujących dla IS bez wpisywania IS do kryteriów dostępowych do wsparcia. Ad.3 Na etapie konsultowania Programu powinny znaleźć się zapisy wskazujące na podmioty, które wezmą udział w realizacji przedsięwzięcia.	Nie uwzględniono	Przedstawiona propozycja zawiera całkowicie odmienną wizję realizacji przedsięwzięcia (doradztwo zamiast mentoringu). Natomiast zamiar szczególnego wsparcia IS jest zgodny z oczekiwaniami KE oraz reprezentuje interes rozwoju Województwa. Ponadto uwaga częściowo dotyczy rozwiązań zbyt szczegółowych – które będą określone dopiero w fazie wdrożeniowej i mogą podlegać zmianom, lub też mogą być zależne od kwestii formalnych związanych z dopuszczeniem dofinansowania.
39	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 106-107	III.1.2 Regionalny Operator Inwestorski Należy dopuścić do realizacji tego programu inne IOB, które od lat dysponują stosownym doświadczeniem.	TARR może wykazać się kompetencjami w zakresie pozyskiwania i obsługi inwestorów w relatywnie krótkim czasie (od momentu aportu nieruchomości przez Miasto Toruń), dotychczas Spółka nie zajmowała się pozyskiwaniem inwestorów. Tożsame kompetencje posiada wiele innych instytucji posiadających własne tereny np. BPPT. Natomiast wieloletnie doświadczenie w zakresie pozyskiwania i obsługi inwestorów posiadają inne IOB np. BARR, obejmująca swoim działaniem obszar Miasta Bydgoszczy, ale także samorządów zrzeszonych w stowarzyszeniu Metropolia Bydgoszcz. Sama koncepcja kooperacji Regionalnego Operatora Inwestorskiego z JST jest niedoprecyzowana od strony formalno-prawnej. Na tym etapie jej opiniowanie przez JST jest niemożliwe. Efektem powyższej koncepcji powinna być likwidacja COIE, które wydaje się być zbędne.	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia przedsięwzięcia. Zakłada się uruchamianie tych działań w formule konkursowej, która umożliwi udział także IOB i samorządów gminnych (spełniających kryteria niezbędnego potencjału). Ocena się, że inne niż TARR instytucje otoczenia biznesu, nie mają charakteru regionalnego, a tym bardziej rozległego doświadczenia w realizacji dużych inwestycji (Exea, park przemysłowo-technologiczny), co aktualnie lokuje tę spółkę w unikalnej roli w skali regionu.
40	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str.49-50	Przedsięwzięcie I.1.6. System akredytacji IOB Cel szczegółowy: Gospodarka sprzyjająca wzrostowi przedsiębiorczości Brak opisanego celu akredytacji IOB. Dokument powinien zawierać opis funkcji akredytacji, a także wskazanie, jakie korzyści wynikną dla IOB z uzyskania akredytacji. Treść uwagi: 1. Zbyt ogólne i mało precyzyjne zapisy opisu przedsięwzięcia, brak wskazania podmiotu realizującego zadanie. Ad.1 Propozycja zmiany. W ramach opisu przedsięwzięcia powinny znaleźć się zapisy dotyczące: Potencjalnych wymogów regionalnej akredytacji Instytucji Otoczenia Biznesu, wskazania jednostki akredytującej w woj. kuj-	Ad.1 Istnieje konieczność wsparcia finansowego IOB celem wyspecjalizowania się w danych dziedzinach typu cyfryzacja, robotyzacja, audyty innowacyjności, zielona transformacja (specjalistyczna kadra, narzędzia, itp.), aby móc świadczyć takie usługi przedsiębiorcom oraz móc te usługi objąć akredytacją regionalną. Nie znamy jednak na tą chwilę zakresu ścieżki akredytacyjnej; szczegóły procesu nie są znane. Nie wiemy, jaki podmiot będzie odpowiedzialny za akredytację regionalną. Nie wiemy również czy ubieganie się o środki unijne/środki województwa będzie uzależnione od posiadania takiej akredytacji. Koniecznym jest uzupełnienie i doprecyzowanie zapisów opisu przedsięwzięcia. Ad.2 Z uwagi na fakt zbyt ogólnych zapisów przedsięwzięcia i braku opisu zakresu działań IOB w ramach ścieżki akredytacji oraz uwzględniając liczbę potencjalnych IOB w województwie,	Uwzględniono	Zmodyfikowano zakres przedsięwzięcia zgodnie ze zgłoszonymi postulatami. Podkreśla się, że szczegółowe warunki realizacji przedsięwzięcia zostaną ustalone w fazie wdrożeniowej i będą zależne także od dopuszczalnych rozwiązań sformułowanych na poziomie krajowym. Postulat „Do sieci ośrodków będą włączane instytucje posiadające akredytację na poziomie krajowym” może zostać zaakceptowany przy uwzględnieniu zastrzeżenia „pod warunkiem, że spełniać będą wszystkie kryteria regionalne”.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			<p>pom., która to będzie udzielać teże akredytacji, konkretnego źródła finansowania środków dla IOB z woj. kuj-pom, informacji czy te środki będą przekazane do IOB oraz doprecyzowania, na jakie działania mogą być przeznaczone, opisu linii demarkacyjnej pomiędzy akredytacją ministerialną IOB a akredytacją regionalną IOB.</p> <p>2. Niewystarczająca skala środków na realizację przedsięwzięcia.</p> <p>Ad.2 Propozycja zmiany Zwiększenie środków na realizację przedsięwzięcia po doprecyzowaniu opisu przedsięwzięcia oraz zakresu akredytowanych działań IOB z woj. kuj-pom.</p> <p>3. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu w opisie przedsięwzięcia proponujemy dodać: Do sieci ośrodków będą włączane instytucje posiadające akredytację na poziomie krajowym.</p>	<p>wskazane środki ok. 0,5 mln PLN jawią się jako niewystarczające. Ścieżka akredytacji może być bardzo kosztowna, a na tą chwilę nie znamy jej zakresu i działań. Sugerujemy zabezpieczenie większej skali środków, aby przedsięwzięcie mogło być realizowane.</p> <p>Ad.3 Takie rozszerzenie pozwoli na uniknięcie powielenia akredytacji, które posiadają lub o które ubiegają się IOB.</p>		
41	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 18	<p>Proponujemy zamienić: PI1: Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji z wykorzystaniem Internetu. Na: PI1: Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych.</p>	Formy wsparcia promocji terenów inwestycyjnych powinny być rozumiane szeroko, nie tylko poprzez Internet.	Uwzględniono	Zmiana sformułowania na „PI1: Niezbędne jest stworzenie systemu wsparcia gmin w przygotowaniu (uzbrojeniu) terenów do przyjęcia inwestorów oraz w promocji terenów inwestycyjnych, w tym z wykorzystaniem narzędzi internetowych”.
42	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 35, 139-143	W Tabeli 6 oraz w Tabeli 8 przedstawiono efekty (produkty przedsięwzięcia), które w większości nie mają cech wskaźnika produktu. Np. typu rozpoczęcie świadczenia usług czy rozpoczęcie naboru dla projektów w perspektywie 2030 roku. Powinny to być produkty, jakie zamierzamy osiągnąć poprzez wdrożenie rozwiązania. Np. czy rozpoczęcie naboru wniosków ma być efektem przedsięwzięcia „Pożyczki na uzbrajanie terenów inwestycyjnych”, a nie powierzchnia terenów uzbrojonych z wykorzystaniem pożyczek?	Wskaźniki produktu powinny być mierzalnym efektem wdrożenia zaproponowanych przedsięwzięć. To produkty powinny wskazać słuszność wyboru przedsięwzięcia.	Nie uwzględniono	Kwestionowane zagadnienie zostało błędnie zinterpretowane przez podmiot zgłaszający uwagę. Celem nie jest tu pokazanie efektu wyrażonego wskaźnikowo, ale stanu, w którym można uznać, że przedsięwzięcie zostało zrealizowane – np. rozpoczęto realizację konkretnego działania, uzyskano konkretną funkcjonalność, dokonano zmiany formalnej/organizacyjnej, itp.
43	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 135	W Programie zaplanowano sporządzenie dokumentu wdrożeniowego pn. „Plan realizacji ustaleń Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego”, który określi podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, w tym zwłaszcza realizację poszczególnych przedsięwzięć oraz zadania w zakresie monitoringu. Dlaczego takie ustalenia nie mogą być zawarte w Programie?	„Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego” już jest dokumentem wdrożeniowym. Jest programem rozwoju w myśl ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, dokumentem realizującym ustalenia Strategii rozwoju województwa. Czy nie jest to niepotrzebne mnożenie dokumentów?	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter pytania. Niemniej jednak wyjaśnia się, że wskazanie podmiotów odpowiedzialnych w dokumencie zewnętrznym zapewnia jego elastyczność – ujęcie podmiotów wdrażających w PRG wymagałoby zmiany PRG w przypadku każdej decyzji o zmianie podmiotu realizującego.
44	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 9	Patrząc na Schemat 1 wskazane jest, że Program dotyczy tylko „programowania wzrostu gospodarczego w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw”, natomiast dokument adresowany jest przede wszystkim do małych i średnich przedsiębiorstw, ale nie tylko. Taki zapis może być mylący.		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza. Niemniej jednak wyjaśnia się, że Program jest kierowany przede wszystkim do MŚP, ale tworzy korzystne warunki rozwoju wszystkich podmiotów.
45	Urząd Miasta Bydgoszcz	Str. 14 - 20	<p>Kluczowe potrzeby w poszczególnych priorytetach w wielu przypadkach zostały sformułowane bardziej jak kierunek działań, czy nawet już rozwiązanie jakiegoś problemu, a nie jak potrzeba, na którą należy odpowiedzieć, np.:</p> <p>-IK1: Należy zadbać o rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach. Potrzebą w tym punkcie jest rozwój kompetencji cyfrowych i technologicznych w przedsiębiorstwach.</p> <p>- PI3: Należy podjąć działania na rzecz podniesienia standardu obsługi inwestorów przez pracowników urzędów gminy, m.in. poprzez szkolenia, dzielenie się wiedzą, wizyty studyjne. Potrzebą w tym punkcie jest wyższy standard obsługi inwestorów przez pracowników urzędów gminy.</p> <p>Niektóre zapisy kluczowych potrzeb zostały tak przedstawione jakby w województwie kujawsko-pomorskim pewne mechanizmy nie były już realizowane. Stwierdzono na przykład potrzebę wprowadzenia rozwiązań instytucjonalnych, pozwalających na skuteczne nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami,</p>		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	<p>Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.</p> <p>Niemniej jednak wyjaśnia się, że:</p> <p>Ad.1 Sposób opisu potrzeb jest ujednolicony w całym dokumencie, a następnie przypisany również do poszczególnych przedsięwzięć, które na nie odpowiadają.</p> <p>Ad.2 Wskazana potrzeba nie neguje istniejących już obszarów współpracy pomiędzy biznesem, a sektorem B+R. Potrzeba ta wskazuje na konieczność wzmocnienia tej współpracy i stworzenia instytucjonalnych narzędzi dedykowanych tym zagadnieniom – przedsięwzięciem, które adresuje niniejszą potrzebę jest Program animatorów współpracy.</p>

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			a środowiskiem naukowym. Taka współpraca przecież już istnieje, działają Centra Transferu Technologii, których głównym celem jest komercjalizacja wyników badań prowadzonych na uczelni i współpraca z przedstawicielami biznesu np. Regionalne Centrum Innowacyjności – Centrum Transferu Technologii przy Politechnice Bydgoskiej, Centrum Transferu Technologii i Innowacji Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego.			
46	Urząd Miasta Bydgoszcz	załącznik nr 1 Diagnoza Str. 19, 22	Przedstawiając potencjał akademicki wskazano w Bydgoszczy 3 uczelnie publiczne i 5 niepublicznych. W dokumencie powinna być informacja o faktycznym potencjale miast – ze wskazaniem uczelni/oddziałów, które fizycznie funkcjonują.	W Bydgoszczy funkcjonują: a) cztery uczelnie publiczne: – Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, – Collegium Medicum im. L. Rydygiera UMK, – Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, b) sześć uczelni niepublicznych: – Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, – Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, – Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu, Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy, – Bydgoska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności w Łodzi, Wydział Zamiejscowy w Bydgoszczy.	Nie uwzględniono	W diagnozie odniesiono się wyłącznie do jednostek, których siedziby główne znajdują się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz na terenie danego miasta.
47	Urząd Miasta Bydgoszcz	załącznik nr 1 Diagnoza Str. 62	W opisie „Przewagi konkurencyjne i bariery” wpisano „Przykładowo - zgodnie z planem BPPT - na jego terenie wkrótce powstanie boczna kolejowa wraz z dworcem multimodalnym, pozwalającym na przładunek towarów”. Co autorzy mają na myśli? Czy chodzi o terminal intermodalny Bydgoszcz -Emilianowo?		Uwzględniono	Przeformułowano zapis dla uniknięcia wątpliwości.
48	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	Cały dokument	UWAGA GENERALNA: Brak wskazania w dokumencie, roli we wdrażaniu Programu kluczowych instytucji/grup instytucji otoczenia biznesu, wspierających rozwój gospodarki i przedsiębiorczości w województwie kujawsko-pomorskim zidentyfikowanych w załączniku nr 1 do Programu. Wnioskujemy o umieszczenie w obecnej wersji Programu Przedsięwzięć z potencjalnym zaangażowaniem IOB, które były prezentowane podczas spotkania konsultacyjnego w Toruniu dnia 3 listopada 2021 roku.	Zdajemy sobie sprawę z tego i w pełni popieramy, to że podmiotem odpowiedzialnym za realizację Programu jest ostatecznie Samorząd Województwa. Naturalne jest dla nas także to, że Zarząd Województwa dba o realizację danego przedsięwzięcia zgodnie z założeniami Programu i sprawowaniem nadzoru na przebiegiem prac, a wybór podmiotów bezpośrednio zaangażowanych (liderów poszczególnych zadań) odbywać się będzie przy zastosowaniu przewidzianych prawem procedur. Natomiast, w naszej ocenie ważne jest umieszczenie na etapie projektowania dokumentu, informacji o roli poszczególnych, zidentyfikowanych kluczowych IOB (załącznik 1). IOB-y wskazane w procesie wdrażania, również gwarantują wykonalność złożenia Programu. Informacja ta spowoduje, iż poszczególne instytucje dostrzegą swoje znaczenie, rolę i jednocześnie odpowiedzialność za powodzenie wdrożenia Programu. IOB opracowują i działają w oparciu o swoje wieloletnie strategie i roczne plany działań. Wobec powyższego wiedza ta jest niezbędna celem aktualizacji i dostosowania w/w dokumentów, których realizacja bezpośrednio wpłynie na realizację Programu Rozwoju Gospodarczego.	Uwzględniono	W części Programu formułujące założenia systemu wdrażania oraz w części Programu formułującej Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa podkreślono rolę IOB w prowadzeniu polityki rozwoju, w tym także realizacji ustaleń programu. Zadeklarowano również wolę włączenia IOB w realizację ustaleń Programu, w zależności od możliwości kształtowanych przez specyfikę danego ustalenia, dostępne środki, możliwości formalne. Jednocześnie podkreślono, że szczegółowe założenia realizacji ustaleń Programu będą przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego, stąd Program nie przesądza o możliwości lub braku możliwości zaangażowania konkretnych podmiotów do realizacji konkretnych zadań.
49	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	Str. 17	Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej W dokumencie przedstawiono bardzo dokładną i dobrze obrazującą sytuację gospodarczą województwa. Zabrało jednak pogłębionej analizy efektywności dotychczasowych programów wspierania przedsiębiorczości (w szczególności osiągniętych wskaźników) w Analiza dostępnego wsparcia przedsiębiorców	W naszej ocenie analiza ta jest niezbędna w zakresie wyciągania wniosków i prognozowania takiego wsparcia, które rzeczywiście spowoduje poprawę parametrów gospodarczych województwa na tle kraju.	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. Wnioskowane zagadnienie jest przedmiotem szczegółowego raportowania w ramach monitorowania i ewaluacji realizacji RPO WKP 2014-2020, a wcześniej RPO WKP 2007-2013. Fakt, iż w diagnozie nie przytoczono obszernych i szczegółowych analiz w tym zakresie nie oznacza, że zagadnienie nie było przedmiotem studiów, i że nie zostało uwzględnione w fazie koncepcyjnej Programu.
50	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	Str. 39	Warunkiem koniecznym do efektywnego działania platformy musiałoby być stworzenie grupy interesariuszy i zmobilizowanie ich do cyklicznego wypełniania kwestionariuszy (które obejmowałyby zagadnienia aktualnie analizowane przez ROG). W tym miejscu cenne wydaje się wykorzystanie potencjału i delegowanie zadań w tym zakresie do IOB zrzeszających przedsiębiorców.	W ten sposób łatwiej będzie można zmobilizować interesariuszy do wypełniania ankiet.	Uwzględniono	Prace analityczne w zakresie badań ilościowych prowadzone przez ROG muszą opierać się m.in. na badaniach ankietowych zapewniających statystyczną reprezentatywność ich uczestników gwarantując przez to pełen obiektywizm wypracowanych wniosków. Możliwe jest włączenie IOB w badania o charakterze jakościowym. Możliwy będzie szeroki udział IOB w pozyskaniu danych i informacji, jednakże musi być wówczas zapewniona gwarancja odpowiedniej reprezentatywności procesu badawczego poprzez odpowiedni dobór próby. W odniesieniu do szczegółowych dedykowanych analiz dopuszcza

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wnioski	Nr strony, której dotyczy wnioski	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
						się powierzenie wyłonionemu(ym) IOB wykonywanie cyklicznej analizy (analiz) dotyczących ściśle sprecyzowanemu zagadnieniu leżącemu w kompetencjach danego(ych) IOB. Podkreślić należy, że większość analiz wykonywanych przez ROG ze względu na ich charakter, będzie bazować na danych pozyskiwanych z obiektywnych rejestrów zewnętrznych oraz na analizach eksperckich, co w praktyce ogranicza możliwość zaangażowania IOB, których statutowy zakres działalności, a więc także posiadane kompetencje, ma całkowicie odmienny charakter.
51	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	Str.68-69, str. 128-129	I.3.2.Programy akceleracyjne realizowane we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami – szacowane niezbędne nakłady finansowe 5.000.000,00 PLN-5.500.000,00 PLN Propozycja zmiany: 30.000.000,00 PLN Tabela 7. Role kluczowych aktorów w proponowanym nowym modelu gospodarczym województwa. Kujawsko-Pomorska Agencja Innowacji- 4. Projektowanie i wdrażanie programów akceleracyjnych i rozwój startupów. Propozycja zmiany: wskazanie partnerstwa IOB, Koordynacja – Izba Przemysłowo – Handlowa w Toruniu	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu prowadzi zaawansowane prace nad modelem funkcjonowania Regionalnym Akceleratora Biznesu, jesteśmy na etapie domykania założeń programu akceleracyjnego z dużymi firmami z regionu kujawsko-pomorskiego (TZMO, NEUCA, APATOR, itp.). Założenia tego przedsięwzięcia w postaci fiszki projektowej zostały przedstawione Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Jeżeli działanie to miałyby uruchomić faktyczną i przede wszystkim efektywną współpracę startup-ów z dużymi firmami, w naszej ocenie, szacowane środki na to działania powinny zostać zabudżetowane na poziomie 30.000.000,00 zł. W naszej ocenie zaangażowanie do tego przedsięwzięcia szerokiego partnerstwa, w tym IOB-ów, które zrzeszają przedsiębiorców i na co dzień z nimi pracują spowoduje najbardziej efektywną realizację. Tym bardziej, że grę wchodzi bardzo istotna dla powodzenia tego przedsięwzięcia systemowa współpraca z dużymi firmami.	Uwzględniono	Dokonano weryfikacji budżetu przedsięwzięcia. Odnośnie postulatu dotyczącego wskazania jako podmiotu realizującego partnerstwa IOB, przy koordynacji – Izba Przemysłowo – Handlowa w Toruniu, należy podkreślić, że wskazanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację ustaleń Programu będzie przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego. Nie wyklucza się powierzenia realizacji zadania podmiotowi zewnątrz (np. IPH) lub realizacji zadania przez spółkę Województwa w partnerstwie z podmiotem zewnętrznym.
52	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	Str. 37-117	UWAGA GENERALNA: Identyfikacja poszczególnych przedsięwzięć na rzecz realizacji Programu i ich uszczegółowienie poprzez przygotowanie fiszek projektowych powoduje, że dokument jest gotowym narzędziem dla Samorządu Województwa i innych kluczowych interesariuszy do wdrażania polityki gospodarczej regionu. Na tym etapie konsultacji trudności powoduje fakt, iż nie znamy treści Regionalnej Strategii Inteligentnych Specjalizacji 2021 (RIS32021+), która definiowana jest jako specjalistyczne uzupełnienie Programu Rozwoju Gospodarczego.	Oba dokumenty powinny być konsultowane jednocześnie, gdyż RIS3 2021+, jest dokumentem, który koncentruje się na kształtowaniu rozwoju nowoczesnej gospodarki regionu, co stanowi istotny czynnik rozwoju gospodarczego regionu jako całości. Trudno na tym, etapie stwierdzić czy dokumenty się uzupełniają i nie zawierają sprzecznych treści.	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
53	Izba Przemysłowo-Handlowa w Toruniu	Załącznik nr 1 Tabela 4 str. 29	Organizacja prywatna – izba gospodarcza (obecnie liczy 261 członków)	Aktualizacja danych dot. liczby członków	Uwzględniono	Poprawiono zgodnie z treścią uwagi.
54	Bydgoski Klaster Przemysłowy	Cały dokument i załączniki	Jest to kolejny dokument, w którym jako wyróżniki regionu wskazuje się wyłącznie turystykę uzdrowiskową oraz rolnictwo, a zupełnie pomija czy też w niedostateczny sposób zauważa rolę i pozycję branży narzędziowo-przetwórczej. Jest to tym bardziej niezrozumiałe, iż w różnych częściach dokumentu wskazuje się kilkakrotnie, że turystyka uzdrowiskowa i rolnictwo nie rozwija się na zadowalającym poziomie, a to właśnie RIS Zaawansowane materiały i narzędzia jest swoistą „lokomotywą” gospodarki regionu - w ramach tej RIS właśnie branża narzędziowo-przetwórcza jest dominująca, co potwierdzają np. dane dotyczące eksportu czy korzystania z dofinansowań UE. Jest to również branża historycznie związana z regionem, a także wyróżnikiem w skali kraju. Zapis ten jest również niezrozumiały w stosunku do najnowszej Strategii Rozwoju Regionu gdzie branża narzędziowo-przetwórcza reprezentowana przez Bydgoski Klaster Przemysłowy została uznana za jedną z przewag konkurencyjnych regionu.	Branża narzędziowo-przetwórcza (produkcja innowacyjnych narzędzi to przetwórstwa tworzyw polimerowych oraz przetwórstwo tworzyw polimerowych) jest jednym z najważniejszych sektorów regionu. Jest to również jeden z wyróżników naszego województwa (niestety do tej pory niedostatecznie dostrzegany przez władze regionalne i lokalne). W regionie działa blisko 1000 branżowych firm zatrudniających ok 14 000 osób. Jest to branża niezwykle innowacyjna, która przy większym wsparciu może stać się jedną z wizytówek województwa w skali europejskiej. Uważamy, że aspiracją Władz Regionu powinno być wspieranie tej branży tak aby jeszcze bardziej przyspieszyć jej rozwój. Może ona stanowić o unikalności naszego województwa (nie bez przyczyny region nazywany jest Doliną Narzędziową). Wsparcie i rozwój sektora przemysłu, który jest niezwykle innowacyjny, związany z ideą Industry 4.0 i Gospodarki Obiegu Zamkniętego powinien być zauważony i naturalnie wspierany przez Władze. Naszym zdaniem wsparcie branży przemysłowej przyczyni się również do wzrostu innowacyjności regionu, zmian w strukturze wykształcenia, wynagrodzeń i migracji ludności.	Uwzględniono	Wprowadzono uzupełnienia podkreślające znaczenie wskazanych zagadnień dla potencjału gospodarczego województwa.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wnioski	Nr strony, której dotyczy wnioski	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
55	Bydgoski Klaster Przemysłowy	Cały dokument	Niedostateczne zwrócenie uwagi na zagadnienia związane z Gospodarką Obiegu Zamkniętego	Przemysł 4.0 oraz Gospodarka Obiegu Zamkniętego będą podstawowymi obszarami zmian i rozwoju w najbliższych latach w UE. Warto aby region kujawsko-pomorski również w tym uczestniczył.	Uwzględniono	Do Programu zostało wprowadzone przedsięwzięcie dotyczące implementacji rozwiązań GOZ.
56	Bydgoski Klaster Przemysłowy	Str. 86	Pakiet Gospodarka 4.0 – nie do końca zrozumiałym jest dlaczego obszarami wyróżnionymi w tym zakresie mają być branża kosmiczna i dronowa.	Wsparcie powinno być skierowane do wszystkich sektorów, a nie szczególnie do wskazanych – to nie jest zrozumiałe i czytelne.	Uwzględniono	Dokonano zmiany charakterystyki i zakresu przedsięwzięcia „Pakiet Gospodarka 4.0” – będzie ono dotyczyło wsparcia transformacji podmiotów gospodarczych w kierunku spełniania wymogów Gospodarki 4.0.
57	Bydgoski Klaster Przemysłowy	Str. 88	Pakiet Klastry – założony budżet wydaje się być zdecydowanie zbyt mały.	Jeśli wsparcie na zakładanie i wspieranie rozwoju klastrów ma być realne to budżet należałoby zwiększyć (2,8 mln na wsparcie przez 7 lat wydaje się kwotą bardzo małą – 400 000 zł rocznie na wszystkie działania).	Uwzględniono	Dokonano weryfikacji budżetu przedsięwzięcia.
58	Bydgoski Klaster Przemysłowy	Str. 25	Inteligentne specjalizacje oraz klastry	Należy rozszerzyć wykaz branż o dużym potencjale rozwojowym - jak wykazały analizy do przedmiotowego dokumentu to nie tylko przetwórstwo rolno-spożywcze i turystyka uzdrowiskowa ale także, może nawet bardziej inne branże. Należy również jeszcze raz przeanalizować czy klastry o statusie krajowego klastra kluczowego nie mogą korzystać ze wsparcia regionalnego. Z doświadczeń innych regionów nie jest to tak jednoznacznie określone.	Nie uwzględniono	Postulat „rozszerzenia wykazu branż” niemożliwy do realizacji, bo nie jest to decyzja arbitralna. IS będą podlegały procesowi przedsiębiorczego odkrywania (PPO), w wyniku którego może dojść do weryfikacji listy Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji, a więc de facto postulowanego „poszerzenia wykazu branż”. Jednak może to nastąpić wyłącznie po spełnieniu wymogów kwalifikacyjnych. Wsparcie klastrów krajowych z poziomu regionalnego wg wykładni DFE – nie jest możliwe.
59	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Uwaga do całości dokumentu	Dokument powtarza ogólne i szczegółowe cele oraz kierunkowe ustalenia zawarte w Strategii Rozwoju Województwa (nie rozwijając ich w wystarczającym zakresie), które przy braku rozstrzygnięć dotyczących ostatecznego kształtu Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ i zdefiniowanych w niej priorytetów, nie dają podstaw do pełnej operacjonalizacji wytyczonych kierunków w formie programu gospodarczego. Treść dokumentu koncentruje się przede wszystkim na programie budowy nowego ładu instytucjonalnego realizującego politykę samorządu województwa, głównie w zakresie dystrybucji funduszy europejskich i środków własnych dysponowanych w ramach instrumentów zwrotnych. Brak dostępu do projektu Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+ uniemożliwia ocenę tego, czy zaprojektowany Program Rozwoju Gospodarczego (PRG) w sposób kompleksowy i adekwatny, koresponduje z założonymi celami strategii. Znaczącą trudność sprawia ocena skuteczności projektowanego Systemu informacji i doradztwa gospodarczego w odniesieniu do potrzeb wynikających z kierunków rozwoju specjalizacji inteligentnych. Nie można odnieść się do spójności przedsięwzięć PRG z RIS, zwłaszcza dotyczącego Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania. Zakłada się tu np. analizę branży kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów - jako potencjalnej inteligentnej specjalizacji, ale nie jest to poparte żadną diagnozą.	Program Rozwoju Gospodarczego powinien mieć, znacznie szerszy zakres, i bardziej szczegółowo opisane zadania - rozwijając ustalenia strategii rozwoju i strategii innowacyjności. Brakuje w nim szczegółowych rekomendacji i konkretnych strategicznych przedsięwzięć realizowanych przez sieci współpracy przedsiębiorstw z uczelniami wyższymi i IOB, wynikających z wyborów determinowanych procesem przedsiębiorczego odkrywania w ramach budowania inteligentnych specjalizacji regionu. Z dotychczasowych obserwacji wynika, iż działania w zakresie przedsiębiorczego odkrywania były ukierunkowane tylko na formalne spełnienie obowiązku. Nie dostępna jest informacja o: kryteriach weryfikacji i analizy "odkryć", podmiotach decyzyjnych, drogach składania wniosków, dalszych działaniach związanych z wynikami prowadzonych warsztatów, które powinny być jedną z dróg i jednym z etapów przedsiębiorczego odkrywania.	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza. Z szeregiem wniosków nie można się jednak zgodzić: 1) Opracowanie Programu poprzedzone było szeregiem specjalistycznych analiz dedykowanych województwu kujawsko-pomorskiemu oraz analiz ogólnych dotyczących dostępnych rozwiązań i instrumentów wsparcia i aktywizacji gospodarczej (w ramach projektu Regiogmina wykonano kilkadziesiąt bardzo specjalistycznych analiz), 2) Proces tworzenia dokumentu był uspołeczniony począwszy od fazy diagnostycznej i na bieżąco zakładał dialog z partnerami gospodarczymi, który doprowadził do uwzględnienia bardzo liczby zgłaszanych szczegółowych postulatów, 3) Relacje pomiędzy Programem a RIS3 były wielokrotnie wyjaśniane podczas konsultacji społecznych projektu dokumentu, jak też zapowiedziano odrębne konsultacje tego dokumentu. Przedstawiona ocena PPO nie uwzględnia faktu, że proces ten jest prowadzony zgodnie z wymogami KE i był wspomagany konsultantami KE.
60	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Uwaga do całości dokumentu	Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że rolnictwo i turystyka uzdrowiskowa to dziedziny wyróżniające region pod względem potencjału gospodarczego. Diagnoza wskazana w załączniku do dokumentu – str. 14 – wskazuje na dwa sektory wyróżniające region na tle pozostałych województw – rolnictwo i turystykę uzdrowiskową. Nie wskazuje jednak, iż ich rozwój przesądza o potencjale gospodarczym regionu i konieczne jest ich szczególne wsparcie. Sumaryczne przychody generowane przez te sektory stanowią tylko kilka procent przychodów ogółem regionu (same w sobie są raczej niskimi w stosunku do głównych sektorów regionalnej gospodarki np. sektora przetwórstwa spożywczego). Uwaga ta była już zgłaszana w odniesieniu do Strategii Przyspieszenia 2030+. Uzasadnienie strategicznego wyróżnienia tych obszarów odnosi się do walorów przyrodniczych regionu oraz faktu, że w porównaniu do innych, województw rolnictwo i uzdrowiska w kujawsko-pomorskim są stosunkowo dobrze rozwinięte. Nie wpływają jednak istotnie na innowacyjność gospodarki i eksport realizowany przez regionalne firmy. W PRG nie znajdujemy uzasadnienia dla tego wyboru, ani propozycji	Brak pogłębionych analiz sektorów i branż regionu, które powinny stanowić podstawę do opracowania programu oraz przekonanie, że ta część dokumentu powinna ulec istotnym zmianom powodując, że swoje uwagi w tym zakresie przedstawiamy jedynie w formie kilku uwag i refleksji. Być może oczekiwane analizy będą ujęte w Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+, natomiast brak tego dokumentu nie pozwala kompleksowo odnieść się do założeń programu gospodarczego, którego kierunki i przedsięwzięcia powinny kompleksowo odpowiadać na wynikające stąd potrzeby. W związku z powyższym w aktualnie kierowanych uwagach odnosimy się jedynie do wybranych kierunków i przedsięwzięć, których przekrojowa analiza wskazuje na systemowe nieścisłości i niezgodności z oczekiwaniami przedsiębiorców.	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza. Niemniej jednak – w odpowiedzi na inne uwagi, podkreślono znaczenie wymienionych dziedzin dla gospodarki województwa i jej wizerunku zewnętrznego (firmy z branży produkcji narzędzi, przetwórstwa tworzyw sztucznych, IT i branży elektrotechnicznej, produkcji wyrobów chemicznych, przetwórstwa drewna, przetwórstwa metali, produkcji papieru i mebli, przemysłu elektromaszynowego). Uwaga, iż „Nie dokonano pogłębionej analizy tych branż, która umożliwiłaby zdefiniowanie kierunków ich transformacji, stanowiących podstawę wyboru projektów wdrożeniowych firm ubiegających się o systemowe wsparcie w ramach PRG.” oraz uwaga „Wskazuje się dla części ww. branż potencjał inwestycyjny i eksportowy, natomiast brakuje pogłębionych analiz i kierunków i dotyczących ich rozwoju innowacyjnego” jest niewłaściwa w kontekście Programu rozwoju gospodarczego, ponieważ: 1) brak jest możliwości ich „systemowego wsparcia” z pozycji polityki

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			<p>spójnych działań wpływających na rozwój innowacyjny tych obszarów.</p> <p>Niezrozumiałym jest, dlaczego PRG eksponuje mocno turystykę zdrowotną, zawężając zapisy strategii województwa, które definiują możliwości rozwoju różnych usług turystycznych (turystykę pobytową, urlopową, kulturalną, kulinarną, rekreacyjno-sportową, beauty) oraz towarzyszących im projektów infrastrukturalnych rozwijających funkcję rekreacyjną, konferencyjną, kongresową, wystawienniczą czy kulturalną. W PRG określa się co prawda cel operacyjny dotyczący rozwoju turystyki ogółem, ale w opisie przedsięwzięć nie widać już dla niego szerokiego poziomu operacyjnego (eksponowane są jedynie działania promocyjne związane z budową marki regionu). Zauważyć trzeba również, że Strategia Przyspieszenia 2030+ jasno określa, iż rozwinięte rolnictwo stanowi bazę dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. PRG nie przedstawia skoncentrowanych zapisów odnoszących się do tej szansy. PRG wskazuje na potrzebę udoskonaleniu łańcucha dostaw żywności o wysokiej jakości, natomiast nie prezentuje programu dojścia do uzyskania tejszej jakości produkowanej żywności. Wnioski dotyczące potencjału rozwojowego przetwórstwa rolno-spożywczego są bardzo rozmyte i nie przedstawiają spójnej koncepcji i planu działania.</p> <p>W PRG nie zastosowano jednolitych kryteriów oceny potencjału struktury gospodarczej regionu i nie zapewniono spójności z ustaleniami Strategii Przyspieszenia.</p> <p>Dane statystyczne potwierdzają wysoki potencjał rozwojowy regionalnych firm z branży produkcji narzędzi, przetwórstwa tworzyw sztucznych, IT i branży elektrotechnicznej. Istotne znaczenie dla regionu ma też produkcja wyrobów chemicznych, przetwórstwo drewna, przetwórstwo metali, produkcja papieru i mebli, przemysł elektromaszynowy. Nie dokonano pogłębionej analizy tych branż, która umożliwiłaby zdefiniowanie kierunków ich transformacji, stanowiących podstawę wyboru projektów wdrożeniowych firm ubiegających się o systemowe wsparcie w ramach PRG.</p> <p>Wskazuje się dla części ww. branż potencjał inwestycyjny i eksportowy, natomiast brakuje pogłębionych analiz i kierunków i dotyczących ich rozwoju innowacyjnego. Wyróżnia się jedynie przetwórstwo tworzyw sztucznych i produkcję narzędzi, zapowiadając dedykowany projekt klastrowy i wypracowanie szczegółowych rozwiązań. Niestety PRG nie kierkuje rozwoju tych branż.</p>			<p>rozwoju województwa (tym bardziej, że liderami w tych dziedzinach są podmioty nie zaliczane do MŚP),</p> <p>2) ocena ich potencjału innowacyjnego jest przedmiotem PPO i będzie realizowana w ramach tego procesu.</p> <p>W Programie oraz załączniku sektory turystyki zdrowotnej i rolnictwa podano jako sektory odróżniające region od innych – nie zostało napisane, iż branże te odpowiadają w największym stopniu za wzrost gospodarczy. Kwestie dot. takich sektorów jak metalowy maszynowy, tworzyw sztucznych zostały wskazane jako te o największym potencjale eksportowym. Natomiast IT, BPO/SSC, papiernicza, przetwórstwa spożywczego, tworzyw sztucznych, turystycznym jako te o największym potencjale inwestycyjnym.</p> <p>Www. sektory są wielokrotnie przywoływane w wybranych przedsięwzięć np. wzmocnieniu eksportu lub podnoszeniu atrakcyjności inwestycyjnej. Szczegółowa analiza sektorów była przedmiotem osobnych opracowań (analizy społeczno-gospodarczej, eksportowej i inwestycyjnej), w ramach których dogłębnie omówiono poszczególne sektory.</p> <p>Ze względu na strategiczny charakter Programu i załączników do niego zawierają one tylko najważniejsze wnioski z tych analiz.</p>
61	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 3; 27	<p>Nawiązując do treści naszej uwagi z lutego 2021 dotyczącej „nadania niewłaściwej nazwy programowi koncentrującemu się głównie na zagadnieniach dotyczących tworzenia nowego ładu i modelu wsparcia instytucjonalnego dla gospodarki województwa, a nie na kierunkach zmian, nowych modelach biznesowych, procesach przekształcania tradycyjnych branż i sektorów przemysłowych oraz czynnikach decydujących o rozwoju gospodarczym regionu...” jak też uwzględniając schemat wyjaśniający „logikę formułowania przedsięwzięć w Programie rozwoju gospodarczego oraz RIS3 2021+” proponujemy pilne podjęcie prac w celu uzupełnienia treści dokumentu o podrozdziały:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kierunki transformacji obszarów gospodarczych stanowiących inteligentne specjalizacje regionu (będącej syntezą treści RIS3 2021+ w zakresie projekcji oraz przewidywanych kierunków rozwoju kluczowych obszarów gospodarki regionu - inteligentnych specjalizacji), • Kierunki transformacji głównych, tradycyjnych sektorów regionalnej gospodarki (opisujący założenia regionalnej polityki gospodarczej regionu w odniesieniu do tradycyjnych sektorów w kontekście ich przekształcenia i modernizacji). 	<p>Uzupełnienie treści dokumentu o proponowane podrozdziały ma, naszym zdaniem, podstawowe znaczenie dla przyjęcia i traktowania programu jako całościowej i spójnej koncepcji rozwoju gospodarczego regionu wytyczającej kierunku polityki gospodarczej.</p> <p>Jest to uzasadnione tym bardziej, że w naszym rozumieniu takie podejście oraz logikę tworzenia i realizacji programu rozwoju prezentuje Zarząd Województwa co opisuje m. wystąpienie Marszałka Piotra Całbeckiego na XIX Europejskim Tygodniu Regionów i Miast (Bruksela, październik 2021), w którym przedstawione zostały kierunki rozwoju i przykłady transformacji wybranych obszarów gospodarczo-społecznych regionu za pośrednictwem procesów cyfryzacji. Zaprezentowany w ramach wystąpienia projekt Digitourism dotyczący zastosowania wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości w turystyce (będącej jednym z dwóch obszarów gospodarczych wyróżnionych w celach operacyjnych Strategii Przyspieszenia 2030), realizowany jest przez Województwo Kujawsko-Pomorskie wraz z ośmioma partnerami z Francji, Hiszpanii, Włoch, Wielkiej Brytanii, Węgier, Holandii i Norwegii. Jako jedna z dobrych praktyk naszego regionu wyróżniony został projekt „Kultura w zasięgu 2.0”, realizacja którego pozwoli na zwiększenie dostępności zasobów</p>	Uwzględniono	<p>Do Programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć jako uwarunkowania ich realizacji – niezbędne do uwzględnienia w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia.</p> <p>W ramach zasad zostało zawarte zobowiązanie do uwzględnienia wymogu stałego dążenia do ponoszenia innowacyjności.</p> <p>Dodatkowo w Programie zawarto syntetyczną informację na temat założeń kształtowania RIS3 – w odniesieniu do dopełniającej (wobec Programu) roli Regionalnej Strategii Inteligentnej Specjalizacji (RIS3) 2021+.</p>

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
				kulturalnych oraz przyczyni się do rozwoju gospodarczego regionu, a także zapewni ciągłość wsparcia dla sektora kultury Województwa Kujawsko-Pomorskiego.		
62	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 15; 43; 49-50; 118	<p>Proponujemy dokonanie zmian i poszerzenia opisów „Systemu instytucjonalnego wsparcia rozwoju gospodarczego”, „Systemu akredytacji instytucji otoczenia biznesu” oraz „Regionalnego Systemu Informacji i Doradztwa Gospodarczego”. Kierunek postulowanej przez nas korekty określają poniższe poprawki i uzupełnienia fragmentu opisu przedsięwzięcia I.1.3.:</p> <p>„Przedsięwzięcie stanowi rozwinięcie idei LOG poprzez stworzenie silnego systemu doradztwa gospodarczego opartego o sieć podmiotów działających non profit, posiadających krajowe lub regionalne certyfikaty akredytacyjne, złożoną z istniejących, regionalnych instytucji otoczenia biznesu oraz nowotworzonych lokalnych organizacji zlokalizowanych w znaczącej części gmin regionu. Cały system zakłada aktywną rolę i uczestnictwo władz samorządowych jak też stworzenie platformy umożliwiającej świadczenie całego szeregu usług skierowanych przede wszystkim na rozwiązywanie istotnych problemów związanych z transformacją energetyczną i Przemysłem 4.0.</p> <p>Bezpośrednim celem będzie stworzenie sieci regionalnych IOB oraz Lokalnych Organizacji Gospodarczych obejmujących obszarem jedną lub ewentualnie kilku gmin (w zależności od potencjału lokalnych przedsiębiorców). LOG, wspólnie z innymi uczestnikami sieci, świadczyły będą usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców, które uzupełnione byłyby realizacją dedykowanych projektów skierowanych na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz tworzenie spółdzielni energetycznych w celu produkcji zielonej energii i polepszenia lokalnego bilansu energetycznego”.</p> <p>Jednocześnie proponujemy poszerzenie opisów systemów: instytucjonalnego wsparcia rozwoju gospodarczego, informacji i doradztwa oraz akredytacji instytucji otoczenia biznesu o syntezę wniosków wraz z sugerowanymi docelowymi rozwiązaniami legislacyjnymi i organizacyjnymi wynikającymi z podsumowania analiz i ekspertyz przeprowadzonych w ramach projektu REGIOGMINA.</p> <p>W PRG w obecnym kształcie nie zauważa się i nie określa się żadnej istotnej roli dla IOB niezależnych od Zarządu Województwa i działających non profit, a posiadających doświadczenie i wynikający stąd potencjał do realizacji przedsięwzięć proinnowacyjnych.</p> <p>W PRG generalnie nadal brakuje precyzyjnej informacji na temat możliwości udziału w kluczowych przedsięwzięciach oraz bezpośredniego i pośredniego finansowania działalności wszystkich IOB wchodzących w skład systemu oraz wspierających jego funkcjonowanie. Należałoby dodać podsumowanie opisujące zakres przedsięwzięć z udziałem tych instytucji, analogicznie jak to wskazano dla IOB zależnych od Zarządu Województwa.</p> <p>Przedsiębiorcy są zwolennikami profesjonalizacji systemu poprzez jak największy udział w nim podmiotów gotowych do działania również na zasadach komercyjnych, w tym: instytucji o statusie spółek samorządowych, powierzania funkcji operatorów i wykonawców zadań przedsiębiorcom, w tym zwłaszcza posiadającym status centrów badawczo-rozwojowych, i/lub ich stowarzyszeniom i związkom oraz budowania partnerstw publiczno-prywatnych. Podtrzymujemy propozycję zasady konkursowej w procesie wyboru i powoływania osób na stanowiska zarządcze i funkcyjne w instytucjach systemu, które mają zarządzać przedsięwzięciami finansowanymi ze środków publicznych (z udziałem w komisji konkursowej przedstawicieli środowiska gospodarczego). Konieczne jest, naszym zdaniem, zapewnienie równowagi instytucjonalnej we właściwej proporcji</p>	<p>Tworzenie Regionalnego Systemu Informacji i Doradztwa Gospodarczego realizowanego w oparciu o LOG z pominięciem istniejących IOB (taką koncepcję i model systemu przedstawiono w opisie przedsięwzięcia I.1.3 zawartym w Programie) uważamy za błąd i zbyt ryzykowne dla spójności i sprawnego funkcjonowania całego systemu instytucjonalnego wsparcia rozwoju gospodarczego regionu. Celem proponowanych zmian jest formalne zagwarantowanie możliwości udziału w systemie istniejącym IOB.</p> <p>W kilkudziesięciu analizach i ekspertyzach dotyczących modeli współpracy JST z organizacjami i środowiskiem przedsiębiorców, wspólnych działań mających na celu rozwój lokalny oraz regionalnych uwarunkowań gospodarczych, zrealizowanych w ramach projektu REGIGMINA, zdiagnozowano szereg barier prawnych, ograniczeń systemowych i problemów oraz przedstawiono wnioski i propozycje rozwiązań m.in. legislacyjnych. W naszej opinii funkcjonowanie ostatecznie przyjętego i opisanego w PRG modelu systemu nie rozwiąże najważniejszych problemów oraz nie zlikwiduje zdiagnozowanych barier i ograniczeń. Jednocześnie brak w dokumencie syntezy wniosków wynikających z tak obszernego oraz cennego merytorycznie materiału analitycznego utrudnia możliwość oceny trafności wyboru przyjętego modelu i rozwiązań, a także zwiększa ryzyko mało efektywnego wydatkowania ponad stu milionów PLN z funduszy europejskich.</p> <p>Zakładając, że wspólną intencją wszystkich regionalnych instytucji jest jak najszerzy i najpełniejszy udział przedsiębiorców w różnych formach stowarzyszania się (który w Polsce i regionie jest wyjątkowo niski) oraz ich skoordynowane uczestnictwo w procesie transformacji regionalnej gospodarki, tworzenie struktury LOG może być bardzo korzystnym uzupełnieniem całego instytucjonalnego systemu wsparcia regionalnej gospodarki. Proces ten wymaga rozstrzygnięcia kilku ważnych kwestii legislacyjnych dotyczących powoływania i formuły funkcjonowania LOG na tle całego krajowego porządku instytucjonalnego składającego się na samorząd gospodarczy oraz analizy i oceny skutków wdrożenia nowych rozwiązań (m.in. bony, systemy dofinansowania usług i certyfikacji instytucji) na cały regionalny rynek usług informacyjnych i doradczych.</p> <p>Aktualna analiza przedsięwzięć PRG wskazuje na duże rozproszenie funkcji informacyjno-doradczej, która ma służyć przedsiębiorcom, a jest rozdzielona wśród zadań wielu organizacji. Odnosimy wrażenie, że zachodzi zagrożenie powielania tych samych kompetencji oraz marginalizowania organizacji, które przez wiele lat budowały potencjał w tym obszarze. Finalnie doprowadzi to do dużej dezorientacji dla odbiorcy koczowego – przedsiębiorcy.</p> <p>Ponieważ zasygnalizowanych problemów nie daje się wyczerpująco omówić w trybie konsultacji PRG, z naszej strony deklarujemy gotowość do stałej współpracy nad projektowaniem rozwiązań w tym zakresie.</p> <p>Negatywne doświadczenia dotyczące funkcjonowania systemu wsparcia w obecnym kształcie dowodzą konieczności jego budowy w oparciu o transparentne procedury, wysokie kompetencje uczestników oraz zweryfikowaną ich zdolność do współpracy ze wszystkimi interesariuszami systemu. PRG w obecnym kształcie jest realizacją koncepcji zakładających uzyskanie przeważającego wpływu na system struktur biurokratycznych. Należy przekonfigurować model zarządzania rozwojem gospodarczym, wskazując na zwiększenie udziału we wdrażaniu instytucji otoczenia biznesu tworzonych przez przedsiębiorców oraz partnerstw publiczno-prywatnych.</p>	Uwzględniono	<p>W części Programu formułującej założenia systemu wdrażania oraz w części Programu formułującej Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa podkreślono rolę IOB w prowadzeniu polityki rozwoju, w tym także realizacji ustaleń programu. Zadeklarowano również wolę włączania IOB w realizację ustaleń Programu, w zależności od możliwości kształtowych przez specyfikę danego ustalenia, dostępne środki, możliwości formalne. Jednocześnie podkreślono, że szczegółowe założenia realizacji ustaleń Programu będą przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego, stąd Program nie przesądza o możliwości lub braku możliwości zaangażowania konkretnych podmiotów do realizacji konkretnych zadań.</p> <p>Odnosnie idei LOG, przyjęto inną od proponowanej przez wnioskującego, formę organizacji przedsięwzięcia, bazującą w pierwszej kolejności na zaangażowaniu lokalnych samorządów. Nie wyklucza to udziału lokalnych IOB jak partnerów, a w obszarach braku aktywności samorządów lokalnych – nawet przejmowania roli liderów. Co do zasady, przyjmuje się jednak, że (poza wyjątkami) IOB nie powinny być podstawą tak organizowanej sieci informacji i doradztwa gospodarczego.</p> <p>Dodatkowo program uzupełniono o przedsięwzięcie „Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie”.</p>

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			<p>do potencjału gospodarczego poszczególnych części województwa. Służyć temu powinno tworzenie przedstawicielstw oraz funkcjonowanie przedsięwzięć partnerskich z udziałem kluczowych instytucji otoczenia biznesu działających non profit, a tworzonych przez środowisko gospodarcze.</p> <p>Zdiagnozowanym przez nas problemem jest nadmierna koncentracja kluczowych dla systemu instytucji wyłącznie w Toruniu, do tego w strukturach podmiotów zależnych od samorządu wojewódzkiego. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na często występujące ograniczenie dotyczące terytorialnego zasięgu ich oddziaływania oraz utrudnienia dla przedsiębiorców w szybkim i bezpośrednim dostępie do istotnych informacji i wsparcia. Kontynuacja systemu wdrażania w oparciu o te zasoby powinna być poprzedzona audytami i wynikającymi stąd wnioskami, które pozwolą na działania naprawcze i doskonalące - zmierzające do ich profesjonalizacji i dopasowania aktywności adekwatnie do potencjału gospodarczego poszczególnych gmin i powiatów. W tym celu ważną będzie ścisła współpraca z instytucjami otoczenia biznesu tworzonymi i rozwijanymi przez przedsiębiorców oraz przedsiębiorcami z kluczowych branż.</p> <p>Proponowane w programie utworzenie regionalnego systemu akredytacji IOB wymaga doprecyzowania (zwłaszcza gdyby jego realizację powierzono instytucji samorządowej uwarunkowanej czynnikami politycznymi o niewystarczających kompetencjach do przeprowadzenia takiego procesu).</p> <p>Akredytacja IOB może być skutecznym narzędziem profesjonalizacji i standaryzacji systemu, natomiast z zaprezentowanego opisu przedsięwzięcia trudno wywnioskować planowany sposób i długofalowy cel jej realizacji. Wskazuje się tu na objęcie akredytacją wykonawców usług informacyjnych, doradczych i finansowych, nie definiując i zakresu merytorycznego ich świadczenia. Projektowane kryteria akredytacji są nieznane (powinny zostać wcześniej uzgodnione ze środowiskiem gospodarczym).</p> <p>Wskazuje się, że przedsięwzięcie ma charakter jednorazowy, co ograniczać będzie przecież dostęp do systemu instytucjom rozwijającym swoją ofertę i nowotworzonym w późniejszych okresach.</p> <p>Jako cel akredytacji wskazuje się standaryzację usług. Opis przedsięwzięcia nie odnosi się do powiązania akredytacji IOB z realizacją wsparcia doradczego i finansowego projektowanych w programie operacyjnym (FEKiP).</p> <p>Akredytacja ma być przeprowadzana dopiero od I kwartału 2023 roku, co wskazywałoby, że wdrażanie wsparcia informacyjno-doradczego i finansowego w regionie będzie znacząco opóźnione.</p> <p>W PRG powinno zostać zawarte przedsięwzięcie skupiające się na budowie sieci IOB (zależnych od samorządu, jak i niezależnych, takich jak np.. izby przemysłowo - handlowe, związki pracodawców, klastry) i zapewnieniu jej funkcjonowania. System akredytacji jest tylko jednym z kroków do budowy sieci IOB. Poprzez samą akredytację nie zbuduje się powiązań między IOB skutkujących utworzeniem i rozpoczęciem funkcjonowania sieci. W związku z powyższym proponujemy, aby przedsięwzięcie I.1.6 nosiło nazwę „Budowa sieci instytucji otoczenia biznesu”. W ramach tego przedsięwzięcia powinien powstać regulamin (lub statut w przypadku stowarzyszenia) działania regionalnej sieci IOB, w którym zawarte byłby między innymi wymogi formalne i merytoryczne wraz z opisem sposobu ich weryfikacji, które muszą spełniać instytucje chcące być członkami sieci (akredytacja). Przedsięwzięcie to powinno być realizowane w systemie ciągłym. W ramach przedsięwzięcia powinny być przewidziane szkolenia dla personelu członków sieci dotyczące zagadnień istotnych dla rozwoju firm, a na bieżąco diagnozowanych przez ROG. Powinny być też zapewnione okresowe spotkania przedstawicieli IOB z</p>	<p>Realizacja koncepcji budowy nowego ładu instytucjonalnego przedstawiona w analizowanym projekcie PRG niesie ze sobą ryzyko ograniczenia działalności i być może w dalszej perspektywie zmarginalizowania istniejących, niezależnych organizacji przedstawicielskich przedsiębiorców oraz tworzonych przez nie instytucji otoczenia biznesu. Jednym z przykładów możliwości systemowego ograniczania działalności lub wykluczania z rynku komercyjnie działających instytucji otoczenia biznesu jest niedoprecyzowany regionalny system akredytacji IOB.</p>		

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			sieci w celu networkingu, wzajemnej wymiany doświadczeń i inicjowania projektów. Sieć powinna mieć zapewnioną spójną promocję (opartą m.in. o internetowy portal informacyjny integrujący ofertę IOB oferujących szkolenia i doradztwo, informacje o analizach ROG, RIS, ofertę instytucji wdrażających w systemie). W systemie wsparcia wszelkiego rodzaju działania skierowane do przedsiębiorców, a zawierające element doradczy, powinny zawierać warunek, że część doradcza musi być realizowana przez IOB z tejże sieci. Nieuniknione będzie również powiązanie merytoryczne tego przedsięwzięcia z Regionalnym Systemem Informacji i Doradztwa.			
63	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 45; 126	Nawiązując do treści naszej uwagi odnoszącej się do Rady Gospodarczej z lutego 2021, podtrzymujemy opinię w tej sprawie. Uważamy, że drogą do osiągnięcia nowej jakości współpracy regionalnych interesariuszy oraz aktywnego ich uczestnictwa w procesach kształtowania polityki gospodarczej, przedsiębiorczego odkrywania i transformacji tradycyjnych sektorów przemysłowych, jest powołanie i działanie organu w odmienny od zaproponowanego sposób. Rada Gospodarcza, na co naszym zdaniem wskazuje nie tylko jej nazwa, powinna składać się w ponad pięćdziesięciu procentach z przedsiębiorców reprezentujących cały przekrój firm działających w województwie, w tym głównie rekomendowanych do jej składu przez organizacje, stowarzyszenia, związki i instytucje, które będą w stanie zagwarantować swoim przedstawicielom w Radzie wsparcie zaplecza eksperckiego, koniecznego do efektywnego wypełniania ich funkcji w tym organie. Na czele Rady powinien stanąć przedsiębiorca z doświadczeniem dającym gwarancję kierowania organem w sposób umożliwiający prowadzenie dialogu i osiąganie konsensusu przez różne grupy interesariuszy przy jednoczesnym zapewnieniu takiego jej działania, które będzie skoncentrowane na tworzeniu jak najlepszych warunków do efektywnej transformacji i budowy nowoczesnej gospodarki regionu. Zakres prac Rady powinna wyznaczać sama Rada, zauważając zagadnienia istotne dla rozwoju gospodarczego - wymagające modyfikacji lub uwzględnienia w polityce gospodarczej regionu wdrażanej przez Zarząd Województwa. Należy zapewnić dominujący udział reprezentacji przedsiębiorców w pracach Rady. Rada powinna mieć możliwość wpływu na zakres działania ROG i proces przedsiębiorczego odkrywania specjalizacji inteligentnych.	Dotychczasowe doświadczenia w funkcjonowaniu ciał o podobnej do zaproponowanego w programie strukturze, powoływanych przez Marszałka Województwa wykazują, że nie spełniły pokładanych w nich oczekiwań i nie odegrały istotnej roli w kształtowaniu efektywnej polityki gospodarczej regionu. Nie kwestionując wagi i potrzeby wyrażania opinii oraz partycypowania w podejmowaniu decyzji o charakterze gospodarczym przez innych niż przedsiębiorcy interesariuszy, należy uznać, że to jednak głównie ich zdanie, w tej kwestii, Zarząd Województwa powinien brać pod uwagę rozstrzygając o polityce gospodarczej województwa. Program zakłada osiągnięcie do 2029 roku przez region statusu umiarkowanego innowatora i minimum 9 miejsca w kraju względem poziomu innowacyjności. To założenie wymaga diametralnej zmiany w zarządzaniu rozwojem gospodarczym i większego włączenia przedsiębiorców w decyzje dotyczące kierunków rozwoju i przedsięwzięć proinnowacyjnych. Deklarujemy jednocześnie gotowość do udziału w pracach nad opracowaniem założeń i dokumentów programowo-organizacyjnych Rady.	Nie uwzględniono	Zakłada się odmienną od proponowanej we wniosku formułę funkcjonowania RG. We wniosku de facto zdublowano formułę organizacji przedstawicielskiej przedsiębiorców (typu izba, sejmik). Rada Gospodarcza ma posiadać charakter opiniująco-doradczy w zakresie kształtowania i koordynowania polityki rozwoju gospodarczego wynikającej z Programu rozwoju gospodarczego. Tym samym nie będzie stanowiła organu zrzeszającego przedsiębiorców, a jej zaproponowana struktura w skład której wchodzić będą przedstawiciele JST, przedsiębiorców, nauki oraz kluczowych dla tego obszaru, instytucji administracji województwa stanowić będzie odzwierciedlenie pełnionej funkcji. Szczególnie ważne jest aby zapewnić zróżnicowany i zrównoważony skład RG, która pozwoli w wieloletnim procesie na skuteczne zrealizowanie celów Programu.
64	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 39 PRG, załącznik nr 2	Zgłoszone w lutym 2021 uwagi dotyczące Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego są nadal aktualne. Co prawda w PRG zakłada się współpracę ROG ze środowiskiem gospodarczym, ale nie są wyeksponowane mechanizmy tej współpracy. ROG powinno w swym założeniu wykorzystywać potencjał całego województwa w zakresie gromadzenia i udostępniania informacji o charakterze gospodarczym. ROG powinno wykorzystywać maksymalnie sieć powiązań gospodarczych i gwarantować aktywność terytorialną adekwatną do potencjału gospodarczego poszczególnych gmin i powiatów regionu. Proponujemy dokonanie zmian w zakresie oraz formule działania Regionalnego Obserwatorium Gospodarczego, zwłaszcza w pierwszych etapach jego tworzenia. Początkowe działania ROG powinny koncentrować się na rozwinięciu funkcji Regionalnego Banku Danych oraz opracowaniu wyjściowej publikacji ROG – „Raportu o stanie gospodarki województwa” (głównie w odniesieniu do kluczowych sektorów, branż oraz obszarów gospodarczych związanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu, włącznie z ich oddziaływaniem na rynek pracy). Analizy zawarte w raporcie powinny być wykonane w formule	Pogłębiona analiza kluczowych obszarów gospodarczych województwa jest podstawą ustaleń strategii rozwoju województwa oraz przeprowadzenia procesów przedsiębiorczego odkrywania w ramach prac nad strategią innowacyjności. Sporządzenie pełnowymiarowego raportu w tym zakresie powinno być priorytetowym zadaniem dla tworzonego ROG, zwłaszcza w okresie poprzedzającym podejmowanie strategicznych, średnioterminowych decyzji dotyczących wykorzystania funduszy europejskich. Naszym zdaniem, głównym ograniczeniem ROG w pierwszych etapach jego tworzenia będą braki kompetencyjne jego pracowników w zakresie prowadzenia analiz i formułowania wniosków dotyczących m.in. specjalistycznych zagadnień technologicznych i rynkowych co jest niezbędne do opracowania raportu o stanie gospodarki województwa. Kompetencje takie posiadają specjaliści zatrudnieni w regionalnych firmach oraz naukowcy wyższych uczelni współpracujący z regionalnymi firmami. Zorganizowany dostęp do wiedzy i kompetencji tych osób są w stanie zapewnić jedynie regionalne IOB (klastry, izby gospodarcze lub sieci współpracy działające w strukturach	Nie uwzględniono	Wnioskujący błędnie postrzega rolę ROG jako wyłącznie „regionalnego banku danych”, czy „recenzenta polityk publicznych”. Prace analityczne w zakresie badań ilościowych prowadzone przez ROG muszą opierać się m.in. na badaniach ankietowych zapewniających statystyczną reprezentatywność ich uczestników gwarantując przez to pełen obiektywizm wypracowanych wniosków. Możliwe jest włączenie IOB w badania o charakterze jakościowym. Możliwy będzie szeroki udział IOB w pozyskaniu danych i informacji, jednakże musi być wówczas zapewniona gwarancja odpowiedniej reprezentatywności procesu badawczego poprzez odpowiedni dobór próby. W odniesieniu do szczegółowych dedykowanych analiz dopuszcza się powierzenie wyłonionemu(ym) IOB wykonywanie cyklicznej analizy (analiz) dotyczących ściśle sprecyzowanemu zagadnieniu leżącemu w kompetencjach danego(ych) IOB. Podkreślić należy, że większość analiz wykonywanych przez ROG ze względu na ich charakter, będzie bazować na danych pozyskiwanych z obiektywnych rejestrów zewnętrznych oraz na analizach eksperckich, co w praktyce ogranicza możliwość zaangażowania IOB, których statutowy zakres działalności, a więc także posiadane kompetencje, ma całkowicie odmienny charakter.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			zapewniającej bezpośredni udział w pracach ROG regionalnych IOB wnoszących wiedzę i rozproszone kompetencje eksperckie posiadane przez regionalne przedsiębiorstwa i uczelnie wyższe. Przeprowadzone wstępnie konsultacje potwierdzają ich gotowość do podjęcia współpracy jako partner przedsięwzięcia ROG, posiadanie odpowiednich kompetencji i praktycznych doświadczeń w tym zakresie. Konceptcja obserwatorium była zgłaszana Zarządowi Województwa przez Sejmik Gospodarczy (konceptcja Regionalnego Monitora Gospodarczego zgłaszana od 2014 roku). Sejmik Gospodarczy w założeniach do projektu utworzenia instytucji zauważał, że: Warunkiem podstawowym jest zapewnienie niezależności obserwatorium w wymiarze instytucjonalnym i faktycznym. Jest to przesłanka oczywista, jeśli obserwatoria mają realnie pełnić funkcję recenzenta polityk publicznych. W przeciwnym razie prędzej czy później dojdzie do konfliktu interesów i ich faktycznego uzależnienia. Jest to istotne także w zakresie komunikacji społecznej, aby ośrodek taki nie był postrzegany przez opinię publiczną jako „tuba propagandowa” władz. Przedstawiona konceptcja ROG nie zmierza w tym kierunku. Nie widać w niej znaczącego zaangażowania IOB skupiających przedsiębiorców w zbieranie danych oraz formułowanie ocen eksperckich. Nie uwzględnia się zaplanowania mechanizmu finansowania części działania ROG dotyczącego angażowania IOB skupiających przedsiębiorców.	organizacji przedsiębiorców).		
65	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 47, Str. 129	Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo – Technologiczne Sp. z o.o. im. prof. Czochrańskiego ma koncentrować swoją działalność na budowie efektywnych sieci współpracy jednostek naukowych i instytucji otoczenia biznesu, a docelowo na wsparciu przedsiębiorców w opracowaniu i wdrażaniu innowacji (patrz str. 129). Z zakresu przedsięwzięcia wynika powstanie nowej w regionie infrastruktury B+R, która ma być wykorzystywana do opracowania innowacji. W odniesieniu do wdrażania innowacji przewiduje się jednak jedynie wydarzenia promocyjne i działania edukacyjne (patrz str. 47), co jest założeniem zdecydowanie niewystarczającym i niewykorzystującym potencjału instytucji otoczenia biznesu doświadczonych w transferze wiedzy i komercjalizacji technologii (wykonujących na potrzeby firm doradztwo proinnowacyjne). Tworzenie i wykorzystywanie nowej infrastruktury B+R powinno korespondować z realizacją planu działania z określonymi wskaźnikami wdrożenia innowacji w regionalnych przedsiębiorstwach. Istotne tu będzie wykorzystanie relacji z instytucjami otoczenia biznesu skupiającymi przedsiębiorców, zwłaszcza klastrami. Konieczne jest skorelowanie tego przedsięwzięcia z systemem informacji i doradztwa gospodarczego, w celu maksymalnego wykorzystania zasobów sprzyjających wdrażaniu innowacji. Przedsięwzięcie jest powiązane z tworzeniem efektywnego systemu wspierania przedsiębiorczości, rozwoju prac B+R i postępu technologicznego, a ogranicza się do wybranych obszarów gospodarczych: rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, zdrowie i usługi opiekuńcze, eko- innowacje i IT. PRG nie argumentuje tego wyboru.	Istnieje ścisła zależność poziomu innowacyjności regionów i funkcjonujących w nich profesjonalnych ośrodków innowacji zapewniających wsparcie we wdrażaniu strategii rozwoju firm, w tym w zakresie transferu wiedzy i komercjalizacji technologii. Każda instytucja i każde przedsięwzięcie współfinansowane ze środków publicznych - ukierunkowane na opracowywanie innowacji – powinny realizować plan działania dotyczący ścisłej współpracy z IOB realizującymi usługi doradcze wpływające na transfer wiedzy i komercjalizację technologii.	Uwzględniono	Zweryfikowano zakres przedsięwzięcia – jego dotychczasowy opis był niepełny, nie uwzględniał wszystkich zakresów i wszystkich aspektów funkcjonowania KPCNT.
66	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 84	Istotnym przedsięwzięciem PRG jest Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji. Wsparcie dotacyjne na prace B+R było już realizowane w poprzednich perspektywach finansowych. Należy dokonać w porozumieniu z Radą Gospodarczą przeglądu realizowanych procedur i kryteriów oraz wskazać działania nieefektywne oraz szkodliwe dla przedsiębiorców. Projektowany Pakiet Innowacje powinien być wdrażany w sposób znacząco ulepszony w stosunku	Wdrożenie Pakietu Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji w sposób maksymalnie dostosowany do potrzeb przedsiębiorców może wpłynąć pozytywnie na realizację ich strategii innowacji. Należy doprecyzować sposób wdrażania pakietu i wprowadzić działania naprawcze i doskonalące w odniesieniu do dotychczasowego modelu wdrażania analogicznych instrumentów. Brak prezentacji sposobu wdrażania wsparcia doradczego	Uwzględniono	Uwzględniono w aspekcie potrzeby ewaluacji dotychczasowych rozwiązań i wprowadzenia możliwych usprawnień z tego wynikających. Nie uwzględniono w aspekcie proponowanych rozwiązań szczegółowych. Nie neguje się meritum propozycji, ale zwraca uwagę, że ostateczna formuła przedsięwzięcia będzie określona w ramach realizowanego projektu/projektów i uzależniona od zasad pozyskiwania finansowania. Na obecnym etapie uzgodnień, tak regionalnych, jak i krajowych, funduszy nie

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			<p>do dotychczasowych działań w tym obszarze.</p> <p>Opis założenia instrumentów finansowych na wdrażanie innowacji powinien zostać w PRG rozwinęty. Z PRG musi jasno wynikać, że zauważa się możliwość włączenia instrumentów mieszanych, gdzie kapitał do spłaty może zostać częściowo przedsiębiorcy umorzony, jeśli przedsiębiorca spełni oczekiwane rezultaty.</p> <p>Opis tego przedsięwzięcia - wbrew tytułowi - nie prezentuje żadnych informacji o planowanym wsparciu doradczym.</p> <p>Proponujemy dodanie: "Zakłada się równoległe funkcjonowanie wsparcia doradczego finansowanego w formie dotacji (bonów) w systemie popytowym. Wykonawcami doradztwa proinnowacyjnego dla przedsiębiorców będą instytucje otoczenia biznesu akredytowane w systemie regionalnym".</p> <p>WW. doradztwo finansowane w ramach bonów powinno znacząco przyczynić się do wzrostu komercjalizacji technologii i wykorzystania środków publicznych na ten cel (tak z poziomu regionalnego – FEKiP, jak i krajowego – FENG).</p>	<p>uniemożliwia kompleksową analizę i ocenę spójności z projektowanym „Systemem akredytacji instytucji otoczenia biznesu” oraz „Regionalnym Systemem Informacji i Doradztwa Gospodarczego”.</p>		<p>jest możliwe uszczegółowienie założeń w oczekiwanym stopniu gdyż zwiększało by to ryzyko realizacji działań w formule innej niż zakładana w PRG.</p>
67	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 86	<p>Pakiet Gospodarka 4.0</p> <p>W opisie przedsięwzięcia pojawiają się zapisy określające zakres wsparcia: - rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii - zakres wsparcia powinien obejmować m.in. obszary: BigData, automatyzacja, robotyzacja, IoT, AI</p> <p>Należy mocno podkreślić, że to tylko przykłady, by nie traktować wymienionych obszarów jako zamknięty katalog. Fragment "oraz innych branż nowoczesnych technologii" jest niezwykle istotny dla firm i powinien zostać wyeksponowany, dając szerokie pole interpretacji.</p>	<p>W praktyce konkursów oferujących wsparcie dla firm często następuje w formułowaniu kryteriów dostępu sztywne trzymanie się pewnych zwrotów, nie daje się przestrzeni dla włączenia innowacyjnych działań wpisujących się w cel konkursu. Tego należy unikać.</p> <p>To wsparcie powinno służyć rozwijaniu realnych firm budujących potencjał innowacyjny regionu. O wyborze projektów do wsparcia nie może więc stanowić jedynie spójność opisu z promowanymi w przestrzeni publicznej nazwami obszarów rozwoju technologicznego. Ważniejsze jest udowodnienie, iż projekt będzie służył rozwiązaniu istotnych problemów (wzrost jakości, wydajności, tworzenie dla odbiorcy) w obszarze nowoczesnych technologii.</p>	Uwzględniono	<p>Dokonano zmiany charakterystyki i zakresu przedsięwzięcia „Pakiet Gospodarka 4.0” – będzie ono dotyczyło wsparcia transformacji podmiotów gospodarczych w kierunku spełniania wymogów Gospodarki 4.0.</p> <p>Oznacza to możliwość poszerzenia między innymi o wnioskowane dziedziny.</p>
68	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 82	<p>W opisie przedsięwzięcia „Regionalny Hub Cyfrowy” brakuje zdefiniowania samego pojęcia „hub”.</p> <p>„Regionalny Hub Cyfrowy” powinien dążyć do wzmocnienia transformacji cyfrowej w regionie razem z przedstawicielami firm informatycznych i regionalnych uczelni, już realizujących duże zadania z zakresu cyfryzacji.</p> <p>Proponujemy wykorzystanie i rozwój pełnego potencjału cyfrowego województwa również w oparciu o Bydgoski Klaster Informatyczny, który jest bardziej zorientowany na przedsiębiorstwa. Może temu służyć odrębne przedsięwzięcie lub włączenie Bydgoskiego Klastra Informatycznego do przygotowywanego hubu.</p>	<p>Istnieje zagrożenie że „Regionalny Hub Cyfrowy” w zaproponowanym kształcie będzie inicjatywą zbytnio zorientowaną wokół bieżących wyzwań podmiotów zależnych od samorządu województwa. Konceptja opiera się na startupowym podmiocie "IoT North Poland Hub", nie uwzględniając istnienia realnego potencjału regionu tj. Bydgoskiego Klastra Informatycznego (regionalnego środowiska skupiającego firmy informatyczne zapewniające 10 tys. miejsc pracy, uczelnie i szkoły kształcące informatyków, aktywnego na wielu polach, realnie związanego z rozwojem województwa).</p>	Nie uwzględniono	<p>Uwaga nie jest możliwa do uwzględnienia ze względów formalnych. Opis przedsięwzięcia jest zgodny z realizowanymi obecnie działaniami przez konsorcjum składające się m. in. z TARR i Bydgoskiego Klastra Przemysłowego. Na obecnym etapie realizacji nie jest możliwe wprowadzenie postulowanych zmian, w tym poszerzenia składu konsorcjum. Działania w zakresie wsparcia cyfryzacji jako całość uwzględniają współpracę z wszystkimi IOB w regionie, w zależności od możliwości organizacyjnych i potrzeb, a także zapisów poszczególnych programów- z jakich pozyskiwane jest/ będzie finansowanie.</p>
69	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 64	<p>Przedsięwzięcie „Certyfikowane szkolenia zawodowe” zakłada realizację szkoleń z obszaru technologii IT przez Regionalny Hub Cyfrowy.</p> <p>Proponujemy włączenie w to przedsięwzięcie również Bydgoskiego Klastra Informatycznego, w zakresie rozwoju kadr skupionych firm. Konieczne jest przekazanie na ten cel części funduszy z projektu "I.2.5. Certyfikowane szkolenia zawodowe"</p>	<p>Jest potrzeba rozwijania realnego potencjału regionu tj. Bydgoskiego Klastra Informatycznego (regionalnego środowiska skupiającego firmy informatyczne zapewniające 10 tys. miejsc pracy, uczelnie i szkoły kształcące informatyków).</p>	Nie uwzględniono	<p>Uwaga nie jest możliwa do uwzględnienia ze względu na oczekiwaną zbyt dużą szczegółowość ustaleń. Ostateczna formuła przedsięwzięcia będzie określona w ramach realizowanego projektu/ projektów i uzależniona od zasad pozyskiwania finansowania. Na obecnym etapie uzgodnień, tak regionalnych, jak i krajowych funduszy nie jest możliwe uszczegółowienie założeń w oczekiwanym stopniu, gdyż zwiększałoby to ryzyko realizacji działań w formule innej niż zakładana w PRG.</p>
70	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 64	<p>Przedsięwzięcie „Certyfikowane szkolenia zawodowe” zakłada realizację szkoleń, zwłaszcza z obszaru technologii IT przez Regionalny Hub Cyfrowy. Finansowanie ma pochodzić z Regionalnego Funduszu Szkoleniowego. W PRG nie zauważamy informacji o tym, jakie inne obszary merytoryczne nadal będą finansowane z Regionalnego Funduszu Szkoleniowego oraz jak w jego realizację ma wkomponować się akredytacja regionalnych IOB. Nie wiadomo, jaki system wdrażania będzie przyjęty dla</p>	<p>Regionalny Fundusz Szkoleniowy jest ważnym komponentem wsparcia popytowego w obszarze szkoleń i doradztwa. W PRG nie został dostatecznie wyjaśniony sposób jego dalszego funkcjonowania i wpływu na rozwój firm.</p>	Nie uwzględniono	<p>Uwaga nie jest możliwa do uwzględnienia ze względu na oczekiwaną zbyt dużą szczegółowość ustaleń oraz brak przesądzeń zewnętrznych. Ostateczna formuła przedsięwzięcia będzie określona w ramach realizowanego projektu/ projektów i uzależniona od zasad pozyskiwania finansowania. Na obecnym etapie uzgodnień, tak regionalnych, jak i krajowych funduszy nie jest możliwe uszczegółowienie założeń w oczekiwanym stopniu gdyż zwiększało by to ryzyko realizacji działań w formule innej niż zakładana w</p>

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			uzyskania rezultatu w postaci „certyfikowanych szkoleń zawodowych”. Dotychczas w Regionalnym Funduszu Szkoleniowym finansowane były zarówno szkolenia, jak i doradztwo. Opis tego przedsięwzięcia sugeruje że doradztwo zostanie wyłączone. Wymaga to wyjaśnienia.			PRG
71	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 43 -	W odniesieniu do planowanej aktywności Lokalnych Organizacji Gospodarczych w obszarze transformacji energetycznej (Regionalny System Informacji i Doradztwa Gospodarczego) proponujemy uzupełnienie podmiotów mogących pełnić rolę Lokalnej Organizacji Gospodarczej (LOG) o „klastery energii”.	Zgodnie z Ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii: „klastery energii to cywilnoprawne porozumienie, w skład którego mogą wchodzić osoby fizyczne, osoby prawne, podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4-8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086 oraz z 2021 r. poz. 159), lub jednostki samorządu terytorialnego, dotyczące wytwarzania i równoważenia zapotrzebowania, dystrybucji lub obrotu energią z odnawialnych źródeł energii lub z innych źródeł lub paliw, w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV, na obszarze działania tego klastra nieprzekraczającym granic jednego powiatu w rozumieniu ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) lub 5 gmin w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378); klastery energii reprezentuje koordynator, którym jest powołana w tym celu spółdzielnia, stowarzyszenie, fundacja lub wskazany w porozumieniu cywilnoprawnym dowolny członek klastra energii, zwany dalej „koordynatorem klastra energii”. Projekt PRG zakłada, że LOG będzie zajmować się realizacją projektów skierowanych na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz tworzenie spółdzielni energetycznych w celu produkcji zielonej energii i polepszenia lokalnego bilansu energetycznego. Jak wynika z powyższego, cele LOG-ów oraz klastrów energii są zbieżne, co uzasadnia wskazanie ich jako podmiotów mogących pełnić rolę LOG. Ponadto w projekcie Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 wskazuje się, iż w ramach działań wspierających zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych preferowane będą inwestycje przyczyniające się do rozwoju klastrów energii i spółdzielni energetycznych w województwie, co dodatkowo umacnia w przekonaniu, że zasadne jest wskazanie klastra energii jako instytucji mogącej pełnić rolę LOG.	Uwzględniono	Przedsięwzięcie zostało uzupełnione o działania związane z pełnieniem przez IOB rolę „klastra energetycznego”, jednak szczegółowa zależność określona zostanie dopiero w trakcie realizacji w związku z dynamicznymi przekształceniami otoczenia prawnego w zakresie OZE.
72	“Pracodawcy Pomorza i Kujaw” Związek Pracodawców	Str. 43	Proponujemy dodatkowe zwiększenie aktywności LOG w obszarze efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Konieczne jest doprecyzowanie zakresu działań LOG w kontekście transformacji energetycznej. W kontekście szeregu uwag i wniosków dotyczących zakresu oraz formuły funkcjonowania LOG-ów, proponujemy przeprowadzenie szerokiej debaty z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, poprzedzającej formalny proces powoływania stowarzyszeń .	W ramach kwerendy i zbierania opinii na temat projektu REGIOGIMINA, dostrzegamy konflikt w zakresie funkcjonowania obecnych form współpracy takich jak LGDy względem planowanych LOG-ów. Jeśli zakresy nie będą dobrze doprecyzowane będzie dochodziło do zjawisk konfliktowych. Ważne, aby przewidzieć iż doszczegółowienie nastąpi na „jakimś” poziomie. W związku z faktem, iż część obowiązków, które zamierza się powierzyć LOG wykonują obecnie Lokalne Grupy Działania (LGD), zasadne wydaje się zmniejszenie ryzyka dublowania zadań realizowanych przez obie instytucje. Dlatego proponuje się przesunięcie akcentu na obszar efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, bardzo istotnych z punktu widzenia JST i przedsiębiorców, narażonych na rosnące ceny nośników energii. Zgodnie z Programami Ochrony Powietrza w Województwie Kujawsko-Pomorskim zaleca się utworzenie w gminach stanowiska doradcy energetycznego, który mógłby częściowo pełnić rolę także pracownika LOG. Źródłem finansowania etatu mógłby zostać „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” realizowany w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020, a który planowany jest do kontynuowania w ramach kolejnej perspektywy. Docelowo będzie on przewidywał utworzenie i sfinansowanie stanowiska Energetyka Gminnego.	Uwzględniono	Przedsięwzięcie zostało uzupełnione o działania związane z pełnieniem przez IOB rolę „klastra energetycznego”, jednak szczegółowa zależność określona zostanie dopiero w trakcie realizacji w związku z dynamicznymi przekształceniami otoczenia prawnego w zakresie OZE.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
73	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 43	Proponujemy rozszerzenie działań LOG o tworzenie klastrów energii.	Klastry energii co do zasady mogą obejmować swoim zasięgiem obszary kilku gmin i zrzeszać różnego typu podmioty, w tym spółdzielnie energetyczne. Zasadne wydaje się nieograniczanie obszaru działania w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii tylko do obszaru jednej gminy.	Uwzględniono	Przedsięwzięcie zostało uzupełnione o działania związane z pełnieniem przez IOB rolę „klastra energetycznego”, jednak szczegółowa zależność określona zostanie dopiero w trakcie realizacji w związku z dynamicznymi przekształceniami otoczenia prawnego w zakresie OZE.
74	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 43	PRG nie diagnozuje braku specjalistów i organizacji w zakresie doradztwa w zakresie transformacji energetycznej.	Obecnie brakuje na terenie województwa sieci partnerstw na terenach miejsko-wiejskich (poza klastrami), które na odpowiednim poziomie merytorycznym będą mogły doradzać w zakresie działań zmierzających dokonania transformacji energetycznej na poziomie samorządowo – gospodarczym (np. certyfikowane instytucje otoczenia biznesu). Zbudowanie wokół odpowiednich struktur odpowiedniej narracji i profesjonalnego doradztwa, animacji daje szansę na odpowiednie zidentyfikowanie, zaplanowanie i wdrożenie zmian transformacyjnych.	Uwzględniono	Program uzupełniono o przedsięwzięcie „Rozwój sieci, wzmacnianie potencjału i kształtowanie kompetencji IOB w województwie” – stworzy on możliwość wzmocnienia kompetencji we wskazywanych obszarach.
75	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 88	<p>Pakiet Klastry Należy przeanalizować skuteczność wsparcia dla klastrów o skali regionalnej, które powstały w latach 2013-2015. Wydaje się, że niektóre z tych inicjatyw widnieją w rejestrach, natomiast nie prowadzą działań, w tym zwłaszcza proinnowacyjnych. Zaprzestanie realizacji strategii rozwoju klastra powinno wykluczać dalsze wsparcie tych inicjatyw.</p> <p>Klastry rozwijające się należy nadal wspierać, tak, aby dzięki wsparciu osiągnęły w ciągu 7 lat stopień rozwoju porównywaną z obecnym – jedynym klastrem kluczowym w regionie - Bydgoskim Klastrem Przemysłowym. Funkcjonują w regionie inne dojrzałe klastry, których rozwój będzie miał dla rozwoju gospodarczego duże znaczenie. Część inicjatyw klastrowych przetrwała bez wsparcia UE, utrzymywana tylko przez zrzeszone w nich przedsiębiorstwa. To oznacza, że są to podmioty skupiające partnerów nastawionych na współpracę proinnowacyjną. Wydaje się, że istnieje przestrzeń dla szerszego wspierania inicjatyw klastrowych o znaczącym i niewykorzystanym potencjale (np. w obszarze motoryzacyjnym – PESA i kooperanci).</p> <p>W podziale środków należy uwzględnić stopniowanie: 1. klastry kluczowe dla gospodarki kraju-wspierane są dodatkowo na szczeblu centralnym, 2. dojrzałe klastry regionalne -wymagają szczególnego wsparcia, 3. nowe inicjatywy, których należy oczywiście poszukiwać, ale są obciążone największym ryzykiem - tu są niskie koszty wsparcia pozwalające na zainicjowanie działania, 4. inicjatywy korzystające już ze wsparcia publicznego i nie umiejące się rozwijać - należy traktować z ostrożnością.</p> <p>Przykładowe kryteria regionalnych klastrów dojrzałych: formalna osoba prawna funkcjonująca w okresie minimum 2 lat, ilość członków>15, regularne aktywności, współpraca z jednostkami naukowymi.</p> <p>W opisie przedsięwzięcia brakuje wskazania na czym ma polegać finansowanie inicjatyw klastrowych (jakie działania przewiduje się do wsparcia).</p> <p>Brakuje szczegółowej diagnozy uzasadniającej stwierdzenie, że istotnym czynnikiem rozwoju jest wspieranie branż o dużym potencjalne rozwojowym w postaci przetwórstwa rolno-spożywczego i turystyki uzdrowiskowej poprzez klastry (porównaj str. 25).</p> <p>Zakładamy, że istotne braki Programu w tym zakresie zostaną uzupełnione treścią RIS3 2021+ i odpowiednio szybko przeniesione do PRG.</p>	Klastry stanowią istotny czynnik wdrażania RIS3 2021+ i odkrywania specjalizacji inteligentnych. Należy wzmocnić potencjał istniejących klastrów oraz zachęcić do ich tworzenia, uwzględniając często kluczową rolę tych organizacji we wdrażaniu strategii.	Uwzględniono	<p>Do Programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć jako uwarunkowania ich realizacji – niezbędne do uwzględniania w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia.</p> <p>W ramach zasad zostały sformułowane także ramowe założenia polityki wspierania rozwoju klastrów, które będą podstawą sformułowania „Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego”.</p> <p>Do ramowych założeń zalicza się: w stosunku do klastrów tworzących się – wspieranie procesu tworzenia, w stosunku do klastrów rozwijających się – wspieranie procesu rozwoju i przechodzenia do kategorii klastrów kluczowych, w stosunku do klastrów kluczowych zakłada się wspierania umacniania ich pozycji na poziomie krajowym i ekspansji zagranicznej, przy czym rodzaje wsparcia będą zależne od dostępnych środków i narzuconych demarkacji.</p> <p>W ramach „Regionalnej polityki klastrowe województwa kujawsko-pomorskiego” zamierza się w formie pilotażu przygotować w formie znacznie bardziej szczegółowej/operacyjnej proponowane rozwiązania dla obszarów: branży narzędziowo-przetwórczej, rolno-spożywczej i uzdrowiskowej, a wypracowane w tych dziedzinach dobre praktyki będą podstawą planowania wsparcia klastrów w innych obszarach.</p> <p>Podkreślić należy, że znacząca większość wymogów dot. klastrów kluczowych ma charakter czysto organizacyjny i nie jest wprost możliwa do wsparcia finansowego. Program przewiduje zarówno kompleksowe wsparcie klastrów w ramach dedykowanego przedsięwzięcia, jak i powstanie specjalnego dokumentu dedykowanego problematyce wsparcia funkcjonowania/rozwoju klastrów.</p>
76	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 68	Przedsięwzięcie dotyczące programu akceleracyjnego zostało zaprezentowane bardzo ogólnie, dla oceny jego założeń konieczne jest doprecyzowanie jego treści. Program akceleracyjny powinien wpisywać się systemowo w	Brak spójności - raz wskazuje się, że ma skupiać się wyłącznie na współpracy mikrofirm (startup) z dużymi przedsiębiorcami, w kolejnym miejscu mowa jest o współpracy MŚP z dużymi przedsiębiorcami. Brak zaprezentowania wstępnego zakresu	Uwzględniono	Zweryfikowano i uzupełniono zakres przedsięwzięcia.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			realizację RIS, wykorzystując potencjał startupów (w tym spółek odpryskowych), dużych firm, uczelni wyższych oraz instytucji otoczenia biznesu, zwłaszcza skupiających przedsiębiorców i świadczących doradztwo proinnowacyjne. Zakładamy, że istotne braki Programu w tym zakresie zostaną uzupełnione treścią RIS3 2021+ i odpowiednio szybko przeniesione do PRG WKP.	świadczeń dla uczestników programu akceleryjnego. W programie akceleracji zakłada się wiodącą rolę KPAI oraz udział TARR, ROG, RIF, natomiast zapomina się o konieczności udziału organizacji otoczenia biznesu skupiających przedsiębiorców, które mają wypracowane relacje biznesowe (zwłaszcza z dużymi firmami) i doświadczenie doradcze w opracowywaniu i wdrażaniu innowacji. Brakuje też założenia współpracy z regionalnymi jednostkami naukowymi, w tym uczelniami (dostęp do infrastruktury badawczej).		
77	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 92	II.2.3. Program animatorów współpracy Brakuje zdefiniowania niezależnego i profesjonalnego podmiotu, który miałby realizować to przedsięwzięcie. Taką funkcję można skierować do centrów transferu technologii i spółek celowych działających w regionalnych uczelniach wyższych i instytutach badawczych. Są one ustawowo powołane do realizacji tego zadania i spełniają od wielu lat swoją rolę. Podobne doświadczenia mają ośrodki innowacji niezależne od jednostek naukowych, a akredytowane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Dodatkowo oferują wsparcie w pozyskiwaniu finansowania. Wsparcie to powinno mieć na celu budowanie świadomości przedsiębiorców co do możliwości prowadzenia współpracy B+R jednostkami naukowymi, w tym regionalnymi. Zakładamy, że istotne braki Programu w tym zakresie zostaną uzupełnione treścią RIS3 2021+ i odpowiednio szybko przeniesione do PRG WKP.	Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym określa, że działania opisane w dokumencie jako "Program animatorów współpracy" mają realizować Centra Transferu Technologii i Spółki Celowe uczelni wyższych (działające na różnych uczelniach pod różnymi nazwami). Jednostki te zrzeszone są w krajowych sieciach: Porozumieniu Spółek Celowych i Porozumieniu Akademickich Centrów Transferu Technologii. Niestety świadomość tego, że współpraca B+R może być realizowana w układzie przedsiębiorca-jednostka naukowa, wciąż nie jest powszechna wśród przedsiębiorców. Potencjał w tym zakresie prezentują Ośrodki Innowacji akredytowane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii.	Uwzględniono	Zweryfikowano i uzupełniono zakres przedsięwzięcia.
78	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 24-25, str. 35, str. 51	Proponujemy poszerzenie opisu "Instrumenty wsparcia przedsiębiorców" (str. 25): „Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO, konsultacje w zakresie kryteriów oceny z ekspertami i przedsiębiorcami oraz złagodzenie kryteriów uzyskania pożyczki i poręczenia od strony publicznej. Opracowanie procedur kontroli projektów w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.” Proponujemy rozszerzenie opisu przedsięwzięcia – str. 35: „Przegląd procedur w zakresie oceny wniosków składanych do RPO oraz kontroli projektów w celu digitalizacji procesu aplikowania o wsparcie.” Jeżeli pozostanie w procedurach obowiązek składania dokumentów w formie papierowej (co do zasady jest to zbędne) należy zapewnić dostęp do kilku punktów podawczych w regionie. Aktualnie trzeba to robić tylko w Toruniu. Standardy obsługi potencjalnych inwestorów zagranicznych i regionalnych – proponujemy zmianę opisu: „Podnoszenie jakości obsługi inwestora i przedsiębiorcy w gminach województwa kujawsko-pomorskiego poprzez realizację usług rozwojowych i wizyt studyjnych.”	W odniesieniu do prezentowanych w Programie czynników wpływających na rozwój gospodarczy mamy zasadnicze wątpliwości co do ich zgodności z celami planowanych przedsięwzięć. Dowodzi tego zakres uwag wskazanych powyżej. Należy także zauważyć trzeba, że skuteczne wdrożenie przedsięwzięć rozwojowych nie jest z reguły możliwe bez sprawnych instrumentów wsparcia i systemu obsługi przedsiębiorców. Muszą one mieć zapewnione transparentne procedury kontroli. Aktualnie brak jest procedur kontroli projektów uwzględniających akceptowalny system planowania i informowania o kontroli. . Zdarzają się sytuacje, kiedy podmiot jest w tym czasie kontrolowany przez kilka organów, co nie powinno mieć miejsca. Wykonanie procedur kontrolnych powinno być digitalizowane. Przegląd procedur oceny wniosków i kontroli projektów jest istotny dla pilnego wdrożenia działań doskonalących i naprawczych. Wpisanie do opisu rekomendacji dotyczącej obsługi inwestora i przedsiębiorcy w gminach tylko "prowadzenie szkoleń" jest określeniem ograniczającym dla innych form podnoszących kompetencje w zakresie jakości obsługi klienta. Wprowadzając pojęcie "usługi rozwojowe" należy skorzystać z innych form kształcenia niż tylko szkolenie, takich jak: doradztwo, coaching, facylitacja, które w zależności od odbiorcy wsparcia może przynieść lepszą efektywność w zdobywaniu przez niego wiedzy, umiejętności i kompetencji.	Uwzględniono	Zweryfikowano i uzupełniono zakres przedsięwzięcia.
79	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 15	Należy zmodyfikować opis kluczowych potrzeb związanych ze społecznymi uwarunkowaniami rozwoju gospodarczego: SU2: Należy wspierać uczelnie publiczne i niepubliczne funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżynierijno-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.	Na terenie województwa mamy zarówno uczelnie publiczne jak i niepubliczne prowadzące kształcenie na kierunkach inżynierijno-technicznych i przyrodniczych. Obecny zapis jest ograniczeniem dla uczelni niepublicznych.	Uwzględniono	Uzupełniono zgodnie z przedstawioną propozycją.
80	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 30	W priorytecie 4. Priorytet - Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży" proponujemy zmianę: "4. Priorytet - Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie regionu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży"	Brakuje zrozumienia specyfiki i uwarunkowań prowadzenia działalności gospodarczej oraz ogólnie mamy do czynienia z niską świadomością ekonomiczną społeczeństwa. To mi. powoduje negatywne nastawienie do przedsiębiorców. Edukować w tym zakresie trzeba całe społeczeństwo.	Uwzględniono	Pierwotna idea przedsięwzięcia dotyczyła oddziaływania na konkretną grupę wiekową (dzieci i młodzież) i miała na celu wykształcenie postaw pro-przedsiębiorczych. Dodatkowo jest to grupa, wobec której działania (ze względów formalnych) mogą być finansowane ze środków przeznaczonych na edukację. Dlatego niezasadne jest poszerzanie zakresu odbiorców oraz dokonywanie dosyć istotnej modyfikacji meritum

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
						przedsięwzięcia. Jednak w odpowiedzi na zgłoszoną uwagę, Program został uzupełniony o przedsięwzięcie, którego celem jest budowa reputacji przedsiębiorców (w powiązaniu z ideą CSR).
81	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 30	W priorytecie 5. Priorytet – Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych oprócz wspierania kształcenia na kierunkach technicznych i przyrodniczych należy wspierać również kierunki medyczne i społeczne.	Kształcenie na kierunkach medycznych i społecznych oraz zapotrzebowanie na absolwentów tych specjalności wynika z nieuchronnego starzenia się społeczeństwa i konieczności dla zapewnienia godnych warunków życia seniorów. Usługi w tym zakresie stają się istotną częścią nowoczesnych gospodarek. Rynek pracy (także w podmiotach komercyjnych) będzie potrzebował specjalistów w tych obszarach.	Uwzględniono	Poszerzono o kierunki medyczne oraz społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa.
82	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 29	Punkt " I.2. Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz klastrów, a także współpracy biznesu z uczelniami wyższymi funkcjonującymi w regionie na rzecz innowacyjności" proponujemy zmianę opisu: "W ramach tego priorytetu wyodrębniono przedsięwzięcia sprzyjające współpracy przedsiębiorców, regionalnych uczelni wyższych i innych jednostek naukowych oraz pozostałych instytucji zrzeszonych w klastrach działających na rzecz innowacyjności w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji" Albo: „Tworzenie warunków do efektywnej współpracy przedsiębiorców z wyższymi uczelniami i jednostkami naukowymi przy udziale instytucji otoczenia biznesu, zwłaszcza klastrów, w obrębie inteligentnych specjalizacji regionu”	Proponowane brzmienie akcentuje wyraźnie potrzebę integracji gospodarczej na rzecz innowacyjności., która realizowana jest poprzez klastry gospodarcze. (to nie Klaster ma być liderem przedsięwzięcia - klaster ma być platformą integrującą uczestników przedsięwzięcia). Wprowadzamy zaznaczony	Uwzględniono	Dokonano zmiany na: "W ramach tego priorytetu wyodrębniono przedsięwzięcia sprzyjające współpracy przedsiębiorców, regionalnych uczelni wyższych i innych jednostek naukowych oraz pozostałych instytucji zrzeszonych w klastrach działających na rzecz innowacyjności w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji".
83	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 76-78	I.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową – Proponujemy zwiększyć budżet i ilość studentów/absolwentów objętych przedsięwzięciem.	Program bardzo dobry i obiecujący - ograniczenie ilości do zaledwie 500 osób spowoduje zmarnowanie jego potencjału.	Uwzględniono	Wskaźnik będzie uzależniony od możliwości finansowych. Przedsięwzięcie ma charakter wielofunduszowy, a dostępność części potencjalnych środków nie jest obecnie potwierdzona.
84	"Pracodawcy Pomorza i Kujaw" Związek Pracodawców	Str. 79-80	„Fundusz wsparcia rzemiosła” „Wsparcie dla rozpoczynających działalność rzemieślniczą” Proponujemy zwiększyć budżety przedsięwzięć oraz rozszerzyć jego zakres o rozpowszechnianie wiedzy o bezpieczeństwie pracy.	Program bardzo dobry i obiecujący - ograniczenie budżetowe spowoduje zmarnowanie jego potencjału.	Uwzględniono	Uwzględniono w aspekcie weryfikacji budżetu. Uwaga dotycząca szczególnego wyeksponowania zagadnienia rozpowszechniania wiedzy o bezpieczeństwie pracy jest bezzasadna, ponieważ w przypadku zawodów rzemieślniczych jest to zagadnienie niezwykle indywidualne (zależne od charakteru danego zawodu) – ale jednocześnie stanowi immanentną część całego cyklu kształcenia.
85	Agro Klaster Kujawy – Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju	29	Punkt " I.2. Tworzenie warunków do efektywnej współpracy na rzecz innowacji w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz klastrów, a także współpracy biznesu z uczelniami wyższymi funkcjonującymi w regionie na rzecz innowacyjności" proponuję zmienić na: "W ramach tego priorytetu wyodrębniono przedsięwzięcia sprzyjające współpracy przedsiębiorców, regionalnych uczelni wyższych i innych jednostek naukowych oraz pozostałych instytucji zrzeszonych w klastrach działających na rzecz innowacyjności w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji"	Proponowane brzmienie akcentuje wyraźnie potrzebę integracji gospodarczej na rzecz innowacyjności., która realizowana jest poprzez klastry gospodarcze. (to nie Klaster ma być liderem przedsięwzięcia - klaster ma być platformą integrującą uczestników przedsięwzięcia).	Uwzględniono	Dokonano zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
86	Agro Klaster Kujawy – Stowarzyszenie Na Rzecz Innowacji i Rozwoju	30	w wykazie działań "1. Priorytet – Stworzenie efektywnego systemu instytucjonalnego wspierania przedsiębiorczości" po punkcie "Kujawsko-Pomorskie Centrum Naukowo-Technologiczne im. Prof. J. Czochralskiego " proponuję dodać: "Kujawsko-Pomorskie Centrum Klasteringu, zrzeszające klastry działające w ramach RIS, działające w formie związku stowarzyszeń lub innej gwarantującej reprezentację wszystkich zainteresowanych klastrów" - i opracowanie odpowiedniego działania w Priorytecie 1 wraz z budżetem.	Brak takiego podmiotu uniemożliwia wykorzystywanie już istniejących klastrów do systemowego wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności kierowanej do RIS.	Uwzględniono	Przyjęto zaangażowanie klastrów w organizację procesu przedsiębiorczego odkrywania – w charakterze „gospodarzy/opiekunów/liderów” poszczególnych regionalnych IS. Takie działania powinny być uwzględnione w ramach ew. polityki klastrowej. Stworzenie „centrum klasteringu” nie jest planowane przez region i brak zadań, jakimi mogłaby się zajmować postulowana instytucja. Brak też wiedzy o podobnych instytucjach działających w innych regionach.
87	Agro Klaster Kujawy – Stowarzyszenie Na Rzecz	88	I.2.1. Pakiet Klastry - należy położyć nacisk na wsparcie już istniejących klastrów o skali regionalnej, które powstały w latach 2013-2015, tak aby dzięki wsparciu osiągnęły w ciągu 7 lat stopień rozwoju porównywaną z obecnym stopniem rozwoju	Założenia projektu dotyczące wspierania środkami regionalnymi Bydgoskiego Klastra Przemysłowego, jako Krajowego Klastra Kluczowego, są sprzeczne z przygotowywanymi dokumentami dotyczącymi wspierania klastrów na poziomie krajowym. Należy	Uwzględniono	Do Programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć jako uwarunkowania ich realizacji – niezbędne do uwzględnienia w maksymalnym wymiarze adekwatnie do

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wnioszek	Nr strony, której dotyczy wnioszek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
	Innowacji i Rozwoju		Bydgoskiego Klastra Przemysłowego (Krajowy Klaster Kluczowy). Doświadczenie BKP może być benchmarkiem dla klastrów regionalnych. Zdecydowanie nie należy wspierać powoływania nowych inicjatyw klastrowych, które będą rozpraszać potencjał w ramach RIS - chyba że któryś z klastrów regionalnych działających w RIS (Bydgoski Klaster Informatyczny, Agro Klaster Kujawy, Klaster Turystyki Medycznej i Uzdrawiskowej, Klaster Przemysłów Kreatywnych, Prosument - Klaster OZE, Spizarnia Kujawko-Pomorska, Bydgoski Klaster Lotniczy) przestanie istnieć. Wspierany od powstania mógłby być ewentualnie klaster motoryzacyjny skupiający PESE i jej kooperantów.	położyć nacisk na wsparcie już istniejących klastrów o skali regionalnej, które powstały w latach 2013-2015 i przetrwały całą perspektywę finansową bez wsparcia UE, utrzymywane tylko przez zrzeszone w nich przedsiębiorstwa. To oznacza, że są to podmioty potrzebne w regionie - co ważne, działają w każdej ze zidentyfikowanych w regionie RIS. Natomiast Bydgoski Klaster Przemysłowy jako Krajowy Klaster Kluczowy wymaga wsparcia na inną skalę, na innym poziomie i według wszelkich informacji dostępnych obecnie będzie wspierany instrumentami centralnymi.		charakteru danego przedsięwzięcia. W ramach zasad zostały sformułowane także ramowe założenia polityki wspierania rozwoju klastrów, które będą podstawą sformułowania „Regionalnej polityki klastrowe województwa kujawsko-pomorskiego”. Do ramowych założeń zalicza się: w stosunku do klastrów tworzących się – wspieranie procesu tworzenia, w stosunku do klastrów rozwijających się – wspieranie procesu rozwoju i przechodzenia do kategorii klastrów kluczowych, w stosunku do klastrów kluczowych zakłada się wspierania umacniania ich pozycji na poziomie krajowym i ekspansji zagranicznej, przy czym rodzaje wsparcie będą zależne od dostępnych środków i narzuconych demarkacji. W ramach „Regionalnej polityki klastrowe województwa kujawsko-pomorskiego” zamierza się w formie pilotażu przygotować w formie znacznie bardziej szczegółowej/operacyjnej proponowane rozwiązania dla obszarów: branży narzędziowo-przetwórczej, rolno-spożywczej i uzdrawiskowej, a wypracowane w tych dziedzinach dobre praktyki będą podstawą planowania wsparcia klastrów w innych obszarach. Podkreślić należy, że znacząca większość wymogów dot. klastrów kluczowych ma charakter czysto organizacyjny i nie jest wprost możliwa do wsparcia finansowego. Program przewiduje zarówno kompleksowe wsparcie klastrów w ramach dedykowanego przedsięwzięcia, jak i powstanie specjalnego dokumentu dedykowanego problematyce wsparcia funkcjonowania/rozwoju klastrów.
88	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	30	W priorytecie 2 "Wsparcie finansowe i informacyjne przedsiębiorstw" proponuję dodać: " - Stworzenie systemu kilku konkurencyjnych funduszy kapitałowych inwestujących w start-upy na etapie pre-seed i seed, w trybie procedury konkursowej, jawnej i konkurencyjnej" Należy też opracować odpowiednie zadanie wraz z budżetem.	Chodzi o projekty pilotażowe, które nie powielająby błędów i ograniczeń funduszy publiczno-prywatnych. Preferowanymi operatorami byłyby organizacje gospodarcze (np. PPIK, IPH), klastry lub konsorcja klastrów, samorządy, konsorcja lokalnych organizacji gospodarczych (LOG).	Nie uwzględniono	Uwaga nie może być uwzględniona ze względów formalnych. Zgodnie z regulacjami dotyczącymi funduszy ASI, operatorami nie mogą być organizacje gospodarcze, tylko grupy złożone z osób fizycznych ponoszących indywidualną odpowiedzialność.
89	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	30	w priorytecie 4. Priorytet - Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży" proponuję zmienić na "4. Priorytet - Kształtowanie postaw proprzedsiębiorczych w społeczeństwie regionu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży" W ramach tego priorytetu należy dodać zadanie dla innych grup społecznych niż dzieci i młodzież, z odpowiednim budżetem (np. na kampanię społeczną).	Brak zrozumienia dla specyfiki działalności gospodarczej i ogólnie niska świadomość ekonomiczna społeczeństwa powodują negatywne nastawienie do przedsiębiorców. Edukować w tym zakresie trzeba całe społeczeństwo.	Uwzględniono	Pierwotna idea przedsięwzięcia dotyczyła oddziaływania na konkretną grupę wiekową (dzieci i młodzież) i miała na celu wykształcenie postaw pro-przedsiębiorczych. Dodatkowo jest to grupa, wobec której działania (ze względów formalnych) mogą być finansowane ze środków przeznaczonych na edukację. Dlatego niezasadne jest poszerzenie zakresu odbiorców oraz dokonywanie dosyć istotnej modyfikacji meritum przedsięwzięcia. Jednak w odpowiedzi na zgłoszoną uwagę, Program został uzupełniony o przedsięwzięcie, którego celem jest budowa reputacji przedsiębiorców (w powiązaniu z ideą CSR).
90	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	30	W priorytecie 5. Priorytet – Kształtowanie potencjału regionalnych zasobów kadrowych oprócz wspierania kształcenia na kierunkach technicznych i przyrodniczych należy wspierać również kierunki medyczne i społeczne.	Kierunki medyczne i społeczne są odpowiedzią na nieuchronne starzenie się społeczeństwa i konieczne dla zapewnienia godnych warunków życia seniorów. Rynek pracy (także w podmiotach komercyjnych) będzie potrzebował fachowców w tych zawodach.	Uwzględniono	Poszerzono o kierunki medyczne oraz społeczne związane ze starzeniem się społeczeństwa.
91	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	31	W punkcie "• Cel szczegółowy – Gospodarka konkurencyjna i innowacyjna 1. Priorytet – Podnoszenie poziomu innowacyjności MŚP w regionie" po • Regionalny Hub Cyfrowy , dopisać: Regionalny Hub Transportowy, Regionalny Hub Żywnościowy, Regionalny Hub Medyczno-Uzdrawiskowy, Regionalny Hub Narzędziowo-Przetwórczy, Regionalny Hub Przemysłów Kreatywnych i Dziedzictwa Kulturowego i Regionalny Hub EkoInnowacji. Dzięki temu każda z RIS będzie miała swój hub i będzie mogła się w nim integrować. Niezbędnym uczestnikiem Hubu powinien być odpowiedni klaster branżowy. Należy też dodać odpowiednie zapisy szczegółowe wraz z budżetami.	Stworzenie jednego Hubu zakłada ideę RIS i spójność strategii innowacyjnej w regionie (w dodatku przy tworzeniu Hubu pominięto klaster branżowy – BKI). Natomiast jeśli każdy RIS ma swój hub, jest zachowana równowaga. Ponadto każdy hub powinien mieć formułę otwartą - inaczej nie będzie motywacji do współpracy na rzecz innowacyjności.	Nie uwzględniono	Przedstawiona idea została uwzględniona w Programie w sposób pośredni, oddający przedstawione oczekiwania, aczkolwiek nie w dostownej formie. Przyjęto zaangażowanie klastrów w organizację procesu przedsiębiorczego odkrywania – w charakterze „gospodarzy/opiekunów/liderów” poszczególnych regionalnych IS (każda IS mogłaby/powinna mieć swój „klaster prowadzący”). Jednak niewłaściwe jest stosowanie wobec de facto „klastrów” terminologii „hub”. Poszukiwanie analogii do TARR-owskiego „Regionalnego Hubu Cyfrowego” jest także nieuprawnione, bowiem ta idea jest odpowiedzią na program Horyzont 2020 i preselekcję ministerialną. Ten „hub” nie będzie pełnił typowej roli klastra.
92	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	76-78	1.4.4. Kujawsko-pomorskie atrakcyjnym miejscem dla młodych osób rozpoczynających karierę zawodową - proponuję zwiększyć budżet i ilość studentów/absolwentów objętych projektem.	Program bardzo dobry i obiecujący - ograniczenie ilości do zaledwie 500 osób spowoduje zmarnowanie jego potencjału.	Uwzględniono	Wskaźnik będzie uzależniony od możliwości finansowych. Przedsięwzięcie ma charakter wielofunduszowy, a dostępność części potencjalnych środków nie jest obecnie potwierdzona.
93	Sejmik	89	Zdanie „Opracowanie propozycji szczegółowych rozwiązań dla	Program Rozwoju Gospodarczego w kwestii wspierania powinien	Nie uwzględniono	Do Programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wnioszek	Nr strony, której dotyczy wnioszek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
	Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego		indywidualnego, dedykowanego wsparcia branży narzędziowo-przetwórczej, a także sektora rolno-spożywczego i turystyki uzdrowiskowej" proponujemy zmienić na „Opracowanie propozycji szczegółowych rozwiązań dla indywidualnego, dedykowanego wsparcia poszczególnych sektorów gospodarki określonych jako Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Kujawsko-Pomorskiego (łącznie ze specjalizacjami horyzontalnymi).”	jednakowo traktować wszystkie Regionalne Inteligentne Specjalizacje określone we właściwej strategii. Jeśli w Procesie Przedsiębiorczego Odkrywania zakres RIS w późniejszym terminie się zmieni, należy zaktualizować również wyniki działania.		gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć jako uwarunkowania ich realizacji – niezbędne do uwzględnienia w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia. W ramach zasad zostały sformułowane także ramowe założenia polityki wspierania rozwoju klastrów, które będą podstawą sformułowania „Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego”. Do ramowych założeń zalicza się: w stosunku do klastrów tworzących się – wspieranie procesu tworzenia, w stosunku do klastrów rozwijających się – wspieranie procesu rozwoju i przechodzenia do kategorii klastrów kluczowych, w stosunku do klastrów kluczowych zakłada się wspieranie umacniania ich pozycji na poziomie krajowym i ekspansji zagranicznej, przy czym rodzaje wsparcia będą zależne od dostępnych środków i narzuconych demarkacji. W ramach „Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego” zamierza się w formie pilotażu przygotować w formie znacznie bardziej szczegółowej/operacyjnej, proponowane rozwiązania dla obszarów: branży narzędziowo-przetwórczej, rolno-spożywczej i uzdrowiskowej, a wypracowane w tych dziedzinach dobre praktyki będą podstawą planowania wsparcia klastrów w innych obszarach. Podkreślić należy, że znacząca większość wymogów dot. klastrów kluczowych ma charakter czysto organizacyjny i nie jest wprost możliwa do wsparcia finansowego. Program przewiduje zarówno kompleksowe wsparcie klastrów w ramach dedykowanego przedsięwzięcia jak i powstanie specjalnego dokumentu dedykowanego problematyce wsparcia funkcjonowania/rozwoju klastrów.
94	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	92	II.2.3. Program animatorów współpracy - wsparcie regionalne trzeba skierować do Centrów Transferu Technologii i Spótek Celowych działających w regionalnych uczelniach wyższych i instytutach badawczych. Są one ustawowo powołane do realizacji tego zadania i spełniają od wielu lat swoją rolę. Wsparcie to mogłoby mieć na celu również budowanie świadomości przedsiębiorców co do możliwości prowadzenia współpracy B+R z regionalnymi jednostkami naukowymi.	Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym określa, że działania opisane w dokumencie, jako "Program animatorów współpracy" mają realizować Centra Transferu Technologii i Spółki Celowe uczelni wyższych (działające na różnych uczelniach pod różnymi nazwami). Jednostki te zrzeszone są w krajowych sieciach: Porozumieniu Spótek Celowych i Porozumieniu Akademickich Centrów Transferu Technologii. Niestety świadomość tego, że współpraca B+R może być realizowana w układzie przedsiębiorca-jednostka naukowa, wciąż nie jest powszechna wśród przedsiębiorców.	Uwzględniono	Uzupełniono zgodnie z przekazaną propozycją.
95	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	134	W zdaniu: "RIF współpracując z ROG i spółkami województwa pełniącymi funkcję wdrożeniową (które mają często kontakt z przedsiębiorcami) może poszukiwać kapitału prywatnego, niezbędnego dla uruchamiania instrumentów kapitałowych." po słowach "kontakt z przedsiębiorcami)" proponujemy dodać "oraz niepublicznymi organizacjami gospodarczymi: stowarzyszeniami, związkami pracodawców, izbami gospodarczymi i klastrami branżowymi"	Niepubliczne instytucje otoczenia biznesu też mają potencjał do tego typu działań i mogą wspomóc urzędników w analizach biznesowych.	Uwzględniono	Uzupełniono zgodnie z przekazaną propozycją.
96	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	134	W zdaniu "W samych programach akcelerycyjnych możliwe będzie uczestniczenie - w roli mentorów, przedstawicieli ROG, RIF oraz TARR. Ponadto eksperci z ROG i RIF będą mogli prowadzić porady eksperckie (indywidualne lub grupowe), a także wchodzić w skład jury w ramach programów akcelerycyjnych i organizowanych konkursów." po słowach "ROG i RIF" proponujemy dodać " oraz niepublicznych organizacji gospodarczych: stowarzyszeń, związków pracodawców, izb gospodarczych i klastrów branżowych"	Niepubliczne instytucje otoczenia biznesu też mają potencjał do tego typu działań i mogą wspomóc urzędników w analizach biznesowych.	Uwzględniono	Uzupełniono zgodnie z przekazaną propozycją.
97	Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	54	Punkt „Potrzeby, na które odpowiada przedsięwzięcie” – obecne brzmienie: „Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry.”	Doprecyzowanie rozszerza zakres pożądanego wykształcenia i wskazuje interesariuszy realizujących w przyszłości to zadanie.	Uwzględniono	Uzupełniono zgodnie z przekazaną propozycją, jednak z zastrzeżeniem zmiany „...wyższymi uczelniami o profilu praktycznym, która...” na „...wyższymi uczelniami, która...” ponieważ pojęcie „profilu praktycznego” nie jest zdefiniowane.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			Proponujemy rozszerzyć: „Należy stworzyć mechanizmy promujące współpracę przedsiębiorców ze szkołami zawodowymi i wyższymi uczelniami o profilu praktycznym, która zaowocuje lepszym dostosowaniem wiedzy i umiejętności absolwentów tych szkół do wymagań potencjalnych pracodawców; a także rozwijać system szkoleń i kursów na rzecz poprawy kwalifikacji, w oparciu o bazę uczelni wyższych, branżowych klastrów gospodarczych i innych instytucji otoczenia biznesu. Należy także podjąć działania na rzecz pozyskania kadr dla gospodarki regionu poza granicami kraju, szczególnie w tych dziedzinach, w których zasilenie rynku pracy cudzoziemcami pozwalałoby skutecznie niwelować deficyty odpowiednio wykwalifikowanej kadry, łącznie z systemem stypendialnym dla uczniów i studentów zagranicznych na preferowanych kierunkach.”			
98	Urząd Miasta Torunia	Uwaga ogólna	Brak określenia założeń, celów i działań Strategii w kontekście Europejskiego Zielonego Ładu.	Zaniepokojenie budzi fakt zupełnego pominięcia w projekcie Programu działań związanych z polityką klimatyczną i ochroną środowiska, które są niezwykle istotne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju. Unia Europejska przykłada wielką wagę do tych polityk, czego wyrazem jest strategia Europejski Zielony Ład, a także koncentracja tematyczna Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego (EFRR) na cele klimatyczno-środowiskowe w perspektywie finansowej 2021-2027. Brak zaplanowanych działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu i środowiska, które mieszczą się w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego, jest w mojej opinii poważnym mankamentem analizowanego dokumentu.	Uwzględniono	Do Programu wprowadzono „Zasady prowadzenia polityki rozwoju gospodarczego województwa” – mające charakter ustaleń i obowiązujące w stosunku do wszystkich przedsięwzięć, jako uwarunkowania ich realizacji – niezbędne do uwzględniania w maksymalnym wymiarze adekwatnie do charakteru danego przedsięwzięcia. W ramach zasad zostało zawarte zobowiązanie do uwzględniania wymogów wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu.
99	Urząd Miasta Torunia	Uwaga ogólna	W zakresie wspierania rozwoju turystyki dokument mocno podkreśla i koncentruje się na turystyce uzdrowiskowej, pomijając inne formy tej działalności.	Województwo kujawsko-pomorskie dysponuje szeroką paletą lokalizacji, na bazie których można rozwijać ofertę turystyczną, są to m. in.: Biskupin, Jezioro Gopło, Pojezierze Brodnickie, Bory Tucholskie, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Toruń i inne. Szeroko pojęta turystyka jest i powinna być ważną częścią działalności gospodarczej w regionie.	Nie uwzględniono	Program adresowany jest do wszelkich rodzajów działalności gospodarczej, także tej świadczonej przy okazji realizacji funkcji turystycznej. Brak jest formalnej możliwości różnicowania wsparcia np. dla podmiotów handlowych lub gastronomii lub usług transportowych, obsługujących ruch turystyczny i klientów miejscowych. Z punktu widzenia klasyfikacji podmiotów gospodarczych – są one tak samo postrzegane. Działalność uzdrowiskowa jest tu możliwa do odrębnej identyfikacji – bo możliwe jest wydzielenie terytorialne ścisłego obszaru, w którym jest realizowana. Turystyka uzdrowiskowa mieści się w regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach. Niezależnie od powyższego, walory turystyczne województwa będą podkreślane w realizacji promocji gospodarczej regionu, jako niewątpliwie stanowiące korzystne tło realizacji działalności strictly biznesowych i ewidentnie poprawiające wizerunek regionu – jednak nie zamierza się przytaczać w Programie rozwoju gospodarczego konkretnych nazw miejscowości, obiektów, obszarów i produktów turystycznych, ponieważ wymagałoby dokonania ich waloryzacji (dla wyeliminowania ryzyka pominięcia któregośkolwiek z walorów), co nie jest przedmiotem Programu. Zwraca się jednak uwagę na wynikające ze strategii Przyspieszania 2030+ obligo sporządzenia „Strategii budowy i promocji produktu turystycznego województwa kujawsko-pomorskiego”, która dla problematyki rozwoju turystyki będzie dokumentem dedykowanym.
100	Urząd Miasta Torunia	37	Przedsięwzięcia na rzecz realizacji celów Programu proponuje się uzupełnić o zadania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)	Koncepcja GOZ jest aktualnie coraz bardziej istotna z punktu widzenia ochrony środowiska, klimatu, efektywności energetycznej i ochrony zasobów naturalnych. Nie można współcześnie rozpatrywać wspierania rozwoju gospodarczego w oderwaniu od tych obszarów, tym bardziej, że gospodarka, recykularna, a w jej ramach ekoprojektowanie, ekoinnowacje, czysta produkcja, zero-waste itp., dotyczą bezpośrednio przedsiębiorstw.	Uwzględniono	Do Programu zostało wprowadzone przedsięwzięcie dotyczące implementacji rozwiązań GOZ.
101	Urząd Miasta Torunia	49	Dotyczy zapisów realizacji działania: I.1.6. System akredytacji instytucji otoczenia biznesu. Niejasna jest kwestia obowiązku akredytacji dla instytucji świadczących usługi informacyjnych, doradczych i finansowych dla przedsiębiorstw.	Brak informacji wyjaśniających dalsze zasady współpracy pomiędzy właściwą jednostką Urzędu Marszałkowskiego związaną z obsługą inwestorów a podmiotem nie posiadającym wymienionej akredytacji. Czy jej brak powoduje dyskwalifikację np. gminnego IOB w dalszej współpracy z Urzędem Marszałkowskim, w tym ograniczenie do pozyskania środków finansowych z UE?	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter pytania. Niemniej jednak wyjaśnia się, że zasady akredytacji będą określane na etapie doprecyzowania przedsięwzięcia i pozyskiwania środków, z uwzględnieniem ewentualnych kryteriów i wymogów formułowanych z poziomu krajowego.
102	Urząd Miasta Torunia	106	Dotyczy zapisów realizacji działania: III.1.2. Regionalny Operator Inwestorski. Przedmiotowe zapisy wskazują że TARR S.A. w zamian za sfinansowanie uzbrojenia terenu może przejąć na własność i w zarząd tereny inwestycyjne gminy. Proponuje się uzupełnienie opisu przedsięwzięcia	Należy zagwarantować, że ewentualne przejmowanie gruntów gminnych przez TARR będzie poprzedzone rzetelną ich wyceną, wraz z prognozą przyszłej wartości nieruchomości, dokonaną przez uprawnione	Nie uwzględniono	Program nie jest miejscem do przedstawiania tak szczegółowych ustaleń, jak „uzupełnienie opisu przedsięwzięcia o precyzyjne zapisy gwarantujące ekwiwalentność ewentualnej zamiany gruntów”. Są to zagadnienia, które będą regulowane podczas wdrażania tego konkretnego ustalenia i będą

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			o precyzyjne zapisy gwarantujące ekwiwalentność ewentualnej zamiany gruntów	instytucje, w celu określenia rekompensaty na rzecz gminy w przypadku znaczącej różnicy wartości, dla zagwarantowania ochrony interesu publicznego.		one wówczas zależne od czynników zależnych od wyboru konkretnej procedury realizacji oraz zawartej umowy.
103	Urząd Miasta Torunia	113	Opis przedsięwzięcia III.2.2. Budowa marki województwa w przestrzeni krajowej i międzynarodowej proponuje się uzupełnić o następujące marki: Średniowieczny Zespół Miejski Torunia wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO, Mikołaj Kopernik, Pierniki Toruńskie, Festiwal CAMERIMAGE itp.	Kojarzone z Toruniem marki stanowią „ikony” województwa na mapie dziedzictwa kulturowego tak w kraju, jak i na świecie i nie powinny zostać pominięte w analizowanym programie.	Nie uwzględniono	Walory turystyczne województwa, będą podkreślane w realizacji promocji gospodarczej regionu, jako niewątpliwie stanowiące korzystne tło realizacji działalności stricte biznesowych i ewidentnie poprawiające wizerunek regionu – jednak nie zamierza się przytaczać w Programie rozwoju gospodarczego konkretnych nazw miejscowości, obiektów, obszarów i produktów turystycznych, ponieważ wymagałoby dokonania ich waloryzacji (dla wyeliminowania ryzyka pominięcia któregośkolwiek z walorów), co nie jest przedmiotem Programu. Zwraca się jednak uwagę na wynikające ze strategii Przyspieszania 2030+ oblige sporządzenia „Strategii budowy i promocji produktu turystycznego województwa kujawsko-pomorskiego”, która dla problematyki rozwoju turystyki będzie dokumentem dedykowanym.
104	Urząd Miasta Torunia	140	Wiersz do punktu I.4.1. Program współpracy biznesu i szkół - klasy Patronackie. Postuluje się usunięcie zapisu w kolumnie „Dopuszczalna preferencja terytorialna”: Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia. Wymieniony zapis należy zamienić na „Wszystkie gminy województwa”.	Wskazane w działaniu 1.4.1 gminy predysponowane jako beneficjenci najczęściej nie posiadają odpowiedniej ilości i jakości szkół branżowych, które mogłyby absorbować środki. Środki takie powinny być udzielane bez względu na lokalizację szkół w województwie.	Nie uwzględniono	Ma tu miejsce świadome różnicowanie polityki rozwoju, poprzez preferowanie lokalizacji, w których stan rozwoju jest niższy i wymaga szczególnego wsparcia. (Strategia Przyspieszenia 2030+ str. 85: „Przyspieszenie w ujęciu wewnątrzregionalnym oznacza położenie nacisku na obszary o najniższym poziomie rozwoju i najmniej korzystnych predyspozycjach rozwojowych – dla nadrobienia zapóźnień rozwojowych oraz zapewnienia w nich satysfakcjonujących warunków życia, ale przy jednoczesnym umożliwianiu przyspieszenia rozwoju liderów – obszarów najbardziej prężnych, najlepiej zorganizowanych i najsukuteczniej wykorzystujących swoje szanse rozwojowe.”)
105	Urząd Miasta Torunia	141	Działanie II.1.2. Pakiet Innowacje: Wsparcie finansowe i doradcze w zakresie innowacji Postuluje się usunięcie zapisu w kolumnie „Dopuszczalna preferencja terytorialna”: Gminy z niższym wskaźnikiem przedsiębiorczości, gminy z wyższym wskaźnikiem bezrobocia. Wymieniony zapis należy zamienić na „Wszystkie gminy województwa”.	Zapis taki dyskryminuje pozostałe gminy. Wskazuje na beneficjentów gminy małe z niską przedsiębiorczością. W tego typu gminach bardzo rzadko działają firmy, które oczekują wsparcia na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych. Środki takie powinny być udzielane bez względu na lokalizację tego typu podmiotów w województwie.	Nie uwzględniono	Ma tu miejsce świadome różnicowanie polityki rozwoju, poprzez preferowanie lokalizacji, w których stan rozwoju jest niższy i wymaga szczególnego wsparcia. (Strategia Przyspieszenia 2030+ str. 85: „Przyspieszenie w ujęciu wewnątrzregionalnym oznacza położenie nacisku na obszary o najniższym poziomie rozwoju i najmniej korzystnych predyspozycjach rozwojowych – dla nadrobienia zapóźnień rozwojowych oraz zapewnienia w nich satysfakcjonujących warunków życia, ale przy jednoczesnym umożliwianiu przyspieszenia rozwoju liderów – obszarów najbardziej prężnych, najlepiej zorganizowanych i najsukuteczniej wykorzystujących swoje szanse rozwojowe.”)
106	Urząd Miasta Torunia	143	Wiersz do punktu III.1.2 Rozpoczęcie naboru wniosków o uzbrojenie terenów inwestycyjnych. Postuluje się dopisanie w zapisie kolumny „Dopuszczalna preferencja terytorialna” drogę S10.	Będąca w trakcie rozbudowy droga ekspresowa S10 stanowi ważną arterię transportową łączącą stolicę województwa kujawsko-pomorskiego Bydgoszcz i Toruń z pozostałymi obszarami kraju w osi północ-południe, po lewej stronie Wisły.	Uwzględniono	Uzupełniono, wskazując, że dotyczy to także tych odcinków S10, które zostały już połączone z A1 i/lub S5.
107	Urząd Miasta Torunia	158	Rozdział Spójność Programu rozwoju gospodarczego z innymi dokumentami strategicznymi proponuje się uzupełnić o odniesienie do projektu Strategii Produktywności 2030	Strategia produktywności 2030 jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych, uszczegóławiających zapisy Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Strategia określa kierunki interwencji i instrumenty wsparcia wykorzystywane przez państwo w kolejnych latach w celu pobudzenia wzrostu poziomu inwestycji i produktywności przedsiębiorstw. Celem głównym projektowanej Strategii jest progresywny wzrost produktywności w warunkach gospodarki: neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na danych. Obecnie projekt Strategii produktywności jest po etapie konsultacji społecznych.	Nie uwzględniono	Uwaga niemożliwa do uwzględnienia ze względów formalnych. Uzasadnianie zgodności z projektem dokumentu jest formalnie niewłaściwe.
108	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	14	SSG1: Należy utrzymać dotychczasowe formy wsparcia rozpoczynania działalności gospodarczej, jednocześnie podnosząc limity wysokości wsparcia do poziomu, który pozwoli na uruchomienie działalności w tym produkcyjnej oraz dopuszczać możliwość montażu dotacji z instrumentami finansowymi.	Proponuje się zmianę dającą szansę również innym firmom o wysokokosztowych środkach niezbędnych do uruchomienia działalności, które występują nie tylko w działalności produkcyjnej ale również w usługowej. Bardziej zależne jest to od specyfiki rodzaju działalności niż typu (produkcja, handel, usługi),	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
109	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	14	SSG2: Istotne jest wsparcie sektora MŚP w dalszych inwestycjach prowadzących do wzrostu przedsiębiorstw (zarówno pod względem zatrudnienia, jak i wartości produkcji czy usług).	Uzupełnienie o usługi, które również mogą wpływać na wzrost przedsiębiorstw. W świetle rozwoju informatyzacji, usługi stanowią wysoki współczynnik wzrostu i rozwoju gospodarczego regionu.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
110	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i	14	SSG4: Należy wpierać firmy z sektora MŚP w udroźnieniu współpracy z dużymi podmiotami funkcjonującymi w regionie.	Usunąć spację po słowie „funkcjonującymi”. Uwaga techniczna.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
	Przedsiębiorczości w Bydgoszczy					
111	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	14	SSG6: Należy wspierać firmy z sektora MŚP w ich dążeniach do wzrostu efektywności, co przyczyni się do zwiększenia ich udziału w ogólnym PKB dla regionu.	Wydaje się, że powinno chodzić o PKB przedsiębiorstw w regionie, gdyż na tym zależy w tworzeniu programów regionalnych.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
112	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	15	SU2: Należy wspierać uczelnie funkcjonujące w województwie w prowadzeniu kierunków inżyniersko-technicznych oraz przyrodniczych, na które istnieje największe zapotrzebowanie na regionalnym rynku pracy.	Wszystkie uczelnie są nośnikiem rozwoju edukacji i wspieranie publicznych i niepublicznych jest równie ważne. Może na tym etapie nie zawęzić do publicznych.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
113	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	15, 79	SU4: Konieczne jest prowadzenie działań w zakresie edukacji formalnej i nieformalnej dzieci i młodzieży oraz wsparcie w rozwijaniu zainteresowań i nabywaniu kompetencji, a także tworzenie warunków do podnoszenia umiejętności zawodowych i uzyskiwania nowych kwalifikacji przez dorosłych.	W stopniach edukacji wyróżniamy dzieci, młodzież i dorosłych.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
114	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	16	MI1: Istotne jest stworzenie platformy do współpracy między instytucjami wspierającymi biznes, jak również wyznaczenie podmiotów, które dzięki posiadanym kompetencjom i środkom pełniłyby rolę lidera dla danej grupy zrzeszonych branżowo podmiotów, firm i starterów.	W naszym regionie były już próby tworzenia jednej instytucji. Różne potrzeby branżowe i gospodarcze powiatów powinny być przesłanką do wsparcia każdej większej tematycznie organizacji w regionie co by przełożyło się na kompleksowe i specjalistyczne wsparcie, realnie odpowiadające na potrzeby firm zrzeszonych a nie na ogólną pomoc.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
115	Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy	16	MI6: Istnieje potrzeba utworzenia/wzmocnienia organizacji, które oferowałyby wsparcie przedsiębiorczości i współpracy samorządów lokalnych z przedsiębiorcami.	Nie ma sensu tworzyć takich organizacji, gdyż one istnieją. Trzeba im nadać tylko kompetencje, środki i narzędzia do wymiany współpracy.	Uwzględniono	Zaproponowana zmiana wyklucza możliwość tworzenia nowych podmiotów. Wprowadzono jednak zmianę uwzględniającą postulat wnioskodawcy, poprzez połączenie dotychczasowego i postulowanego zakresu: „MI6: Istnieje potrzeba zapewnienia takiego potencjału organizacyjnego, który zapewniłby wsparcie przedsiębiorczości i współpracy samorządów lokalnych z przedsiębiorcami”.
116	Centrum Transferu Technologii UMK Sp. z o.o.	89	Nakłady na realizację przedsięwzięcia oraz jego priorytet 2 300 000,00 - 2 800 000,00 są zbyt niskie	CTT jest założycielem i koordynatorem Kujawskiego Klastra Wodorowego, którego celem jest m.in. wdrożenie rozwiązań regionalnych w zakresie technologii wodorowych, wspieranie i rozwój badań na rzecz zastosowania technologii wodorowych, wspieranie członków klastra / gminy, instytucje, przedsiębiorstwa/ oraz podmiotów współpracujących w rozwoju innowacyjnych rozwiązań. Jednym z elementów wsparcia jest przygotowanie studium wykonalności dla kilku gmin, które będą w przyszłości zeroemisyjne. Biorąc pod uwagę działalność kilku klastrów w Naszym regionie, założona kwota jest w Naszej ocenie za niska i powinna zostać przynajmniej podwojona.	Uwzględniono	Dokonano weryfikacji budżetu przedsięwzięcia.
117	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	39	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów odpowiedzialnych za realizację. Będzie to przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego.
118	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	43	Wpisanie Pomorskiej SSE jako instytucji konsultacyjnej/doradczej.	Wpisanie Pomorskiej SSE jako instytucji konsultacyjnej/doradczej.	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów odpowiedzialnych za realizację. Będzie to przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego.
119	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	45	Wnioskujemy o wpisanie Pomorskiej SSE jako członka Rady Gospodarcze Województwa Kujawsko-Pomorskiego.	Dodanie: - Przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu, w tym Pomorskiej SSE.	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów powoływanych do Rady Gospodarczej. Określenie składu RG będzie przedmiotem odrębnego postępowania.
120	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	49	a. Brak sprecyzowanych wymogów dotyczących instytucji kalikujących się do akredytacji. "Akredytację uzyskują ośrodki dysponujące odpowiednim potencjałem kadrowym, materialnym i infrastrukturalnym [...]" Brakuje wskazania, czym jest odpowiedni potencjał według	a. Zapis "Akredytację uzyskują ośrodki dysponujące odpowiednim potencjałem kadrowym, materialnym i infrastrukturalnym [...]" zastąpić sprecyzowanymi wymogami dot. potencjału kadry, zasobów materialnych i infrastrukturalnych. b. Nazwę projektu "System akredytacji instytucji otoczenia biznesu"	Nie uwzględniono	Uwaga zbyt szczegółowa. Zasady akredytacji będą określone na etapie doprecyzowania przedsięwzięcia i pozyskiwania środków, z uwzględnieniem ewentualnych kryteriów i wymogów formułowanych z poziomu krajowego.

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			twórcy Programu. b. ze względu na to, że Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna nie jest zaliczana do IOB, lecz pełni takie same funkcje, jakie powinny pełnić akredytowane jednostki - tj. informacyjne i doradcze, to projekt powinien dopuszczać możliwość akredytacji instytucji spoza IOB, takich jak PSSE.	zastąpić nazwą "System akredytacji instytucji świadczących usługi informacyjne, doradcze i finansowe dla przedsiębiorstw" oraz wszystkie zapisy zawierające sformułowanie "instytucje otoczenia biznesu" zastąpić jak powyżej.		
121	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	53	a. powołanie instytucji o statusie specjalnej strefy ekonomicznej nie leży w kompetencji województwa. Wszystkie specjalne strefy ekonomiczne, w tym Pomorska SSE zostały powołane i funkcjonują na podstawie ustawy z dn. 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 482 z późn. zm.). Zgodnie z obowiązującymi przepisami specjalne strefy ekonomiczne będą funkcjonowały do końca 2026 r., a ewentualne zmiany dotyczące obszarów podlegających pod konkretnych zarządzających - tj. 14 specjalnych SSE mogłyby zostać wprowadzone dopiero po 2026 r. b. "kluczową rolę [...] pełni podmiot posiadający siedzibę poza regionem budzi uzasadnione wątpliwości." - działanie Pomorskiej SSE obejmuje wspieranie przedsiębiorstw z całego zarządzanego obszaru- tj. również z województwa kujawsko-pomorskiego. Obecność siedziby w innym województwie nie jest jednoznaczna z brakiem działania w województwie kujawsko-pomorskim. Ponadto, Pomorska SSE posiada 2 w pełni funkcjonujące biura na terenie województwa kujawsko-pomorskiego - w Toruniu oraz we Włocławku, które udzielają wsparcia przedsiębiorcom z regionu. Oddział w Toruniu jest wpisany do KRS Pomorskiej SSE. Należy podkreślić, że 70% wydawanych przez Pomorską SSE decyzji o wsparciu wydawanych jest dla przedsiębiorstw z województwa Kujawsko-Pomorskiego. c. Efekt - "Utworzenie Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Gospodarczej na terenie województwa", wcześniej mowa o utworzeniu "Kujawsko-Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej" - brak spójności w nazewnictwie powoduje, że niezrozumiałym jest, czy nowy podmiot ma mieć status SSE, czy być osobnym podmiotem.	usunięcie projektu z Programu	Nie uwzględniono	Przedsięwzięcie odnosi się i stanowi adaptację projektu kluczowego „Strategii Przyspieszenia 2030+”.
122	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	55	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów odpowiedzialnych za realizację. Będzie to przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego.
123	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	58	Przygotowanie platformy informacyjnej i jej regularna aktualizacja z pewnością ułatwią korzystanie mieszkańcom i przedsiębiorcom z różnych form wsparcia dostępnych na terenie województwa, o ile przedstawiona oferta będzie kompleksowa. Oferta PSSE, która zawiera przede wszystkim możliwość zwolnienia przedsiębiorców z podatku dochodowego na nowe projekty inwestycyjne niewątpliwie powinna znaleźć się w zasobach platformy. Ze względu na to, że Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna nie jest zaliczana do IOB, a jej oferta wpisuje się w założenia platformy, to projekt powinien dopuszczać publikowanie ofert również informacji spoza IOB.	Nazwę projektu "Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorstw wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu" zastąpić nazwą "Zintegrowana platforma informacyjna o instrumentach wsparcia dla przedsiębiorstw wraz z internetową ofertą usług instytucji otoczenia biznesu oraz innych instytucji wspierających przedsiębiorczość" oraz wszystkie zapisy zawierające sformułowanie "instytucje otoczenia biznesu" zastąpić jak powyżej.	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
124	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	64	Widzimy potrzebę realizacji certyfikacji w ramach powstających kwalifikacji rynkowych, które mogą stanowić uzupełnienie kształcenia w zawodach.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez uzyskiwanie certyfikacji w ramach kwalifikacji rynkowych stanowiących uzupełnienie wykształcenia formalnego.	Nie uwzględniono	Postulowane zagadnienie jest przedmiotem odrębnych regulacji o charakterze krajowym.
125	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	70	Ważne jest aktywne zaangażowanie przedsiębiorców we współpracę ze szkołami i włączenie ich w proces edukacji.	Promocja współpracy (tj. tworzenie klas patronackich) powinna odbywać się poprzez prowadzenie szkoleń, warsztatów, spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców, szkół, placówek edukacyjnych z zakresu nawiązywania wzajemnej współpracy.	Uwzględniono	Uzupełniono zakres przedsięwzięcia także o komponent edukacji zaangażowanych instytucji.
126	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	72	Zmieniająca się gospodarka i postępująca automatyzacja i robotyzacja wymuszają zdobywanie nowych umiejętności i kompetencji potrzebnych na rynku pracy. Szkoły nie są przygotowane do prowadzenia działań wyposażających uczniów w kompetencje dla Przemysłu 4.0, więc niezbędne jest wsparcie w tym obszarze.	Dodanie: Wspieranie realizacji działań związanych z kształtowaniem kompetencji dla Przemysłu 4.0 poprzez: - prowadzenie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych związanych z kształtowaniem kompetencji Przemysłu 4.0 dla uczniów, w tym z zakresu obsługi i programowania robotów przemysłowych, obsługi urządzeń z wykorzystaniem technologii VR, obsługi i	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. Postulowane zagadnienie jest uwzględnione w Programie („Mój Region – Moja Przyszłość”).

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
				wykorzystania druku 3D; - doskonalenie zawodowe nauczycieli poprzez kształtowanie kompetencji Przemysłu 4.0, w tym z zakresu obsługi i programowania robotów przemysłowych, obsługi urządzeń z wykorzystaniem technologii VR, obsługi i wykorzystania druku 3D.		
127	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	74	Rozwój doradztwa zawodowego we wszystkich typach szkół pomógłby znacząco w rozwoju przedsiębiorczości wśród uczniów.	Dodanie: Utworzenie w każdym powiecie centrum doradztwa zawodowego i powołanie koordynatora powiatowego ds. doradztwa zawodowego. Koordynator tworzyłby powiatową sieć doradców zawodowych.	Nie uwzględniono	Zagadnienie będzie rozstrzygnięte podczas tworzenia Polityki edukacyjnej.
128	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	76	Rozwój doradztwa zawodowego.	Dodanie: Utworzenie w każdym z miast prezydenckich centrum doradztwa zawodowego dla osób dorosłych zainteresowanych rozwojem kariery.	Nie uwzględniono	W miastach prezydenckich dostępna jest najszersza oferta placówek umożliwiających podnoszenie kwalifikacji.
129	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	104	Proponowana kwota jest za niska i może doprowadzić do sytuacji kiedy pożyczkę otrzymają gminy, bez pokrycia w zamierzeniach inwestycyjnych, natomiast przedsiębiorcy nie będą mieli możliwości skorzystania z tych lokalizacji ze względu na niską atrakcyjność inwestycyjną. Dodatkowo Pomorska SSE powinna zostać uwzględniona jako organ konsultacyjny/doradczy- od wejścia w życie ustawy o PSI na bieżąco prowadzimy inwentaryzację terenów inwestycyjnych. Jako PSSE mamy wiedzę na temat atrakcyjności terenów inwestycyjnych (w tym Oddział PSSE w Toruniu i Dział Obsługi Technicznej PSSE). Niektóre tereny wymagają pojedynczych dozbrojeń, które uwolniłyby potencjał. Należy unikać sytuacji gdy projekt będzie wykorzystany do tworzenia kolejnych Parków Przemysłowych bez pokrycia w atrakcyjności obszaru dla inwestorów. Dodatkowo, istnieją atrakcyjne tereny, które nie mają odpowiedniego przeznaczenia w MPZP/studium bądź są bez takiego planu czy studium. Projekt także powinien uwzględniać pożyczkę na uzbrajanie terenów w formie opracowywania MPZP.	Limity pożyczki na podmiot, dokładna weryfikacja potencjału terenu, zaangażowanie Pomorskiej SSE jako organu konsultacyjnego/doradczego, pożyczki na opracowywanie MPZP/studium. Proponuje się również bieżącą weryfikację terenów inwestycyjnych o wysokim potencjale i zagospodarowaniu i odpowiednie podejmowanie działań i wsparcia dla tych JST aby umożliwić rozwój ww. lokalizacji.	Nie uwzględniono	Wyjaśnia się, że przedsięwzięcie będzie komercyjne – co będzie zapewniało jego racjonalny charakter. Szczegółowe zasady wsparcia zostaną określone na etapie tworzenia odpowiedniego projektu i będą uzależnione od dostępności funduszy i przyjętych zasad ogólnych.
130	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	106	Zgodnie z założeniem Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego ma stać się Regionalnym Operatorem Inwestorskim. Ze względu na doświadczenie Pomorskiej SSE, utworzeniu takich Podstref m.in. Łysomice czy Grudziądz a prowadzeniu projektów także będących na terenie Toruńskiego Parku Technologicznego- Pomorska SSE powinna być wskazana jako organ doradczy. Dodatkowo zaangażowane powinny zostać lokalne/regionalne IOB na terenie których planowane będą inwestycje.	Zaangażowanie Pomorskiej SSE jako organu konsultacyjnego a także zaangażowanie lokalnych IOB (na podstawie np. określonych umów partnerskich / o współpracy).	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów odpowiedzialnych za realizację. Będzie to przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego.
131	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	108	Projekt zakłada między innymi tworzenie nowych praktyk obsługi inwestora oraz rozwój jednolitej bazy ofert inwestycyjnych. Baza oraz standardy obsługi inwestora już istnieją i zostały opracowane przez PAIH. Wiele gmin z terenu województwa już z nich korzysta, w związku z czym opracowanie nowych praktyk oraz narzędzi jest niezasadne i komplikuje proces pozyskiwania inwestorów.	Kontynuacja standardów wyznaczonych przez PAIH oraz aktywne promowanie Generatora Ofert PAIH (który jest jedyną platformą weryfikacji terenów inwestycyjnych przez PAIH; tereny inwestycyjne, które nie są tam wprowadzone nie są brane pod uwagę przez potencjalnych inwestorów). Należałoby wzmocnić projekt mający na celu poprawienie standardów obsługi inwestora, które już istnieją a nie zostały wdrożone w każdej gminie – tj. cykl szkoleń dla pracowników gmin i powiatów, bieżąca certyfikacja i np. sprawdzanie standardów raz na rok itd.	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. Postulowane zagadnienia są uwzględnione w Programie.
132	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	110	Projekt zakłada działania regionu, które koncentrować się na roli promującej projekt wśród władz centralnych i dbaniu o uwzględnienie finansowania projektu w funduszach rozwojowych. Brakuje natomiast wskazania planowanych nakładów finansowych na zaangażowanie w utworzenie CPI w Dźwierznie. Brakuje także projektu zakładającego utworzenie Parku Inwestycyjnego w Emilianowie (Miasto Bydgoszcz i Gminy Nowa Wieś Wielka i Solec Kujawski)- drugiego terenu o potencjale na skalę krajową, który bezpośrednio sąsiaduje z projektowanym Terminalem Intermodalnym Bydgoszcz Emilianowo.	Informacja o planowanych nakładach na realizację projektu. Uwzględnienie także utworzenia Parku Inwestycyjnego w Emilianowie w ramach oddzielnego projektu. Wpisanie Pomorskiej SSE jako instytucji partnerskiej dla obu projektów.	Nie uwzględniono w aspekcie CPI Dźwierzno Uwzględniono w aspekcie PI Emilianowo	Samorząd Województwa nie posiada kompetencji do finansowania CPI. W Programie zawarto przedsięwzięcie związane z rozwojem terminala multimodalnego Emilianowo.
133	Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.	111	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów odpowiedzialnych za realizację. Będzie to przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego.
134	Pomorska	113	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Wpisanie do współpracy również Pomorskiej SSE.	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. Program nie wskazuje podmiotów odpowiedzialnych

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
	Specjalna Strefa Ekonomiczna sp. z o.o.				Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	za realizację. Będzie to przedmiotem odrębnego dokumentu wdrożeniowego.
135	Gmina Brześć Kujawski	Całe opracowanie str. 19	W całym opracowaniu pominięty został obszar gospodarczy w Gminie Brześć Kujawski z potencjałem IOOha do zagospodarowania, nie podano żadnych pozytywnych przykładów obsługi inwestora marginalizując samorządy gminie		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
136	Gmina Brześć Kujawski	31	System wsparcia gmin w zakresie uzbrajanie terenów inwestycyjnych nie może opierać się wyłącznie na pożyczkach, biorąc pod uwagę stan finansów publicznych, zwraca się uwagę na wzmocnienie potencjału kadrowego JST, a w późniejszej części opracowania pisze się o zastąpieniu samorządów przez PSRG		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
137	Gmina Brześć Kujawski	31	Pominięty został Włocławek jako byłe miasto wojewódzkie w zakresie rozwoju komunikacji publicznej		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
138	Gmina Brześć Kujawski		Nie został poruszony problem transportu publicznego w zakresie dostępności terenów inwestycyjnych		Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
139	Gmina Brześć Kujawski	45	Rada będzie składała się z: - przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego	Istnieje potrzeba dookreślenia w jaki sposób w skład Rady powoływani będą przedstawiciele JST. Istnieje obawa, że zmarginalizowane zostaną mniejsze jednostki	Nie uwzględniono	Postulat zbyt szczegółowy. Szczegółowy wykaz przedstawicieli podmiotów wchodzących w skład Rady, jak również regulamin jej funkcjonowania będzie opracowany na etapie wdrożeniowym.
140	Gmina Brześć Kujawski	53	Kujawsko - Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna	Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa obecne SSE działają do roku 2026. Na jakich zasadach, do tego czasu, współpracować będą PSSE i powołana KPSSE? Czy ich funkcje nie będą się nakładać? Co z inwestycjami, które korzystają z wsparcia PSSE? Potrzeba bardzo precyzyjnego określenia zasad funkcjonowania. W związku z tym, że planowane utworzenie KPSSE ma charakter intencyjny z dużym zakresem harmonogramu czasowego, proponuje się wzmocnienie działalności biura terenowego/ filii PSSE we Włocławku	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza. Wzmocnienie biura PSSE we Włocławku nie jest w kompetencji Samorządu Województwa.
141	Gmina Brześć Kujawski	65	W ramach współpracy firm i szkół zawodowych wskazanym jest wspieranie przedsiębiorstw w tworzeniu innowacyjnych centrów praktyk	Dynamicznie zmieniający się świat niesie za sobą szereg wyzwań, firmy powinny w sposób praktyczny włączać się w szkolnictwo zawodowe, zarówno poprzez możliwość oceny programów / włączania się w system kształcenia, jak i tworzenia nowoczesnych, innowacyjnych centrów praktyk. Należy zastanowić się nad możliwością tworzenia innowacyjnych centrów praktyk, gdzie w sposób niestandardowy trwał będzie proces kształcenia pod okiem praktyków	Nie uwzględniono	Przedstawiona propozycja jest niezgodna z aktualnie przyjętymi sposobami realizacji zadań w tym zakresie. Praktyki powinny się odbywać raczej w zakładach pracy, co pozwoli na naukę zawodu w ścisłym powiązaniu z aktualnym stanem techniki i potrzebami. Wskazane centra szybko natrafiłyby na problem dekapitalizacji sprzętu i rozminięcia się potrzeb pracodawców z ofertą edukacyjną. Istniałoby więc realne ryzyko bardzo szybkiej utraty waloru praktyczności i aktualności przekazywanych umiejętności.
142	Gmina Brześć Kujawski	70	Współpraca przedsiębiorstw ze szkołami ponadpodstawowymi	Promocja klas patronacki powinna nastąpić już w klasach VIII, w ramach zajęć z doradztwa zawodowego, dla których należy zwiększyć liczbę godzin dydaktycznych. Wizyty studyjne, rozmowy z pracownikami mogą na tym etapie edukacji zachęcać do wyboru danego kierunku kształcenia	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. Zagadnienie jest uwzględnione w Programie („Przedsiębiorczość od najmłodszych lat”).
143	Gmina Brześć Kujawski	71	Wdrożenie programu do wybranych szkół	Programem powinny być objęte wszystkie szkoły ponadpodstawowe lub precyzyjnie określone na jakich zasadach wyłaniane będą szkoły objęte projektem.	Nie uwzględniono	Przedsięwzięcie „Przedsiębiorczość od najmłodszych lat” ma charakter pilotażu, uzależnionego od dostępności środków oraz zainteresowania ze strony organów prowadzących szkoły. Wprowadzenie zajęć do wszystkich szkół jest niemożliwe także ze względu na brak kadr, możliwości lokalowe, itp. Nie wyklucza się jednak, że w przypadku powodzenia przedsięwzięcia jego zakres powinien być poszerzany.
144	Gmina Brześć Kujawski	74	Przedsiębiorczość od najmłodszych lat	Jakie będą kryteria wyboru szkół?	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter pytania.
145	Gmina Brześć Kujawski	104	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych/ dozbrajanie/ rozbudowę istniejącej infrastruktury.	Gminy w tym Brześć Kujawski borykają się z koniecznością uzupełniania/ rozbudowy istniejącej infrastruktury. Firmy, które lokują przedsięwzięcia na terenie BSG stają się „kołem zamachowym” dla dalszego rozwoju gospodarczego województwa. Wykluczenie ich z możliwości korzystanie z	Nie uwzględniono	Uwaga bezzasadna. Pożyczki na uzbrojenie terenów inwestycyjnych w założeniu mają mieć charakter komercyjny, co umożliwi korzystanie z nich także tych samorządów lokalnych, które oceniają, że będzie to instrument efektywny. Szczegółowe rozwiązania będą przedmiotem ustaleń na poziomie wdrożeniowym, stosownie do możliwości formalnych i

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
				wsparcia niskooprocentowanymi pożyczkami, sprawi, że kolejnych przedsiębiorców wycofają się z regionu. W jaki sposób zostanie oszacowana niska podaż terenów? Obecnie jednym z najbardziej rozpoznawalnych terenów inwestycyjnych w województwie jest Brzeska Strefa Gospodarcza. Kolejne projekty gospodarcze wymagają dostosowania istniejących sieci do wymagań		finansowych.
146	Gmina Brześć Kujawski	104	Terenów położonych w sąsiedztwie S5 oraz S10/ należy uzupełnić o istniejący korytarz autostrady A1	Korytarz autostrady A1 jest najbardziej rozpoznawalnym, zachęcającym do inwestycji obszarem. Skupienie się na gminach w sąsiedztwie S5 i S10 sprawi, że tereny mogące cieszyć się zainteresowaniem inwestorów nie zostaną zagospodarowane	Uwzględniono	Wprowadzono zmiany zgodnie ze zgłoszoną propozycją.
147	Gmina Brześć Kujawski	106	Powiatowe Strefy Rozwoju Gospodarczego	Na jakich zasadach mają działać? Kto będzie podejmował ostateczne decyzje dotyczące promocji? Jaki będzie udział JST w działaniach? JST powinny mieć możliwości samodzielnego pozyskiwania środków na działania promocyjne	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter pytania.
148	Gmina Brześć Kujawski	106	Powiatowe Strefy Rozwoju Gospodarczego	Brak doświadczenia tych samorządów, na terenie powiatu czasem jest jedna lub dwie gminy z potencjałem inwestycyjnym) Rola powiatów powinna dotyczyć wsparcia szkolnictwa zawodowego. Stawianie tezy, że PSRG zastąpią działalność samorządów nie jest poparte żadnymi analizami kadr i doświadczeń w tym zakresie.	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
149	Gmina Brześć Kujawski		Centralny Park Inwestycyjny	Centralizacja rozwoju gospodarczego na Centralnym Parku Inwestycyjnym jest zaprzeczeniem powoływania PSRG	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter komentarza.
150	Gmina Brześć Kujawski	108	Rozwój jednolitej bazy ofert	Należy zweryfikować i uaktualnić funkcjonujące formatki. Pytania dotyczące możliwości zabezpieczenia terenu w gaz czy energię elektryczną nie uzyskują odpowiedzi gestorów sieci.	Nie uwzględniono Uwaga błędnie adresowana do Programu rozwoju gospodarczego	Uwaga nie dotyczy Programu. Odnosi się do kształtu formularza, za pomocą którego zbierane są dane do bazy terenów.
151	Gmina Brześć Kujawski	113	Promocja internetowa	W jaki sposób gminy będą miały realny wpływ na promocję ofert inwestycyjnych i dodawane informacje?	Nie uwzględniono Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie	Uwaga nie zawiera propozycji zmian w dokumencie – ma charakter pytania.
152	Marek Badtke	Nie wskazano	Pan Marek Badtke w trybie konsultacji projektu Programu przesłał obszerny list przedstawiający działania Fundacji Hodowców Polskiej Białej Gęsi. W treści listu wskazuje następujące uwagi/postulatu do Programu: 1. pominięcie kwestii włączenia kapitału społecznego do realizacji założeń Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P z zastosowaniem kryteriów ekonomii społecznej i solidarnej. 2. niedoszacowanie roli partycypacji społecznej (obywatelskiej) w zarządzaniu kryzysami: zdrowotnym, środowiskowym i ekonomicznym, wynikłymi wskutek pandemii SARS- CoV-2.		Nie uwzględniono	Ad. 1. Kwestie ekonomii społecznej i solidarnej są przedmiotem „Kujawsko-pomorskiego programu na rzecz ekonomii społecznej na lata 2021-2030”. Ad.2. Uwaga nie dotyczy zakresu Programu.
			Treść listu (dokonano anonimizacji danych osobowych): Bydgoszcz 2021-11-16 II AgnesKoLUM2021 Pani Agnieszka Kołodziejczyk Kierownik Biura Programowania Rozwoju Gospodarczego Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego Urząd Marszałkowski w Toruniu Plac Teatralny 2 87-100 Toruń w/m Szanowna Pani Kierownik, Dziękuję za twórczą rozmowę nt. Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P do 2030 r. W miniony poniedziałek 15 bm., wystuchałem wielu inspirujących uwag nt. strategicznych inicjatyw prorozwojowych Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, podejmowanych z myślą o rozwoju społeczno-ekonomicznym Województwa Kujawsko-Pomorskiego w nowej perspektywie budżetowej UE, na lata 2021-2027. Z satysfakcją stwierdzam, że prorozwojowe działania Fundacji Hodowców Polskiej Białej Gęsi (FHPBG), zbieżne są w wielu obszarach z projektem Programu Rozwoju Gospodarczego województwa, przyjętym w uchwale Zarządu WK- P uchwałą NR 40/1686/21 z 2021-10-13. Nasza organizacja pozarządowa urzeczywistnia na kujawskiej wsi, oryginalną strategię aktywizacji społeczno-ekonomicznej podstawowego sektora rolnictwa i gospodarki żywnościowej, w tym zwłaszcza kobiet wiejskich i małych gospodarstw chłopskich. Wyróżnikiem działalności FHPBG jest twórcza interpretacja europejskiej definicji dziedzictwa, wg której zasoby przeszłości (w tym potencjał endogeniczny czy dziedzictwo kultury agrarnej), powinny stanowić na obszarach wiejskich potencjał rozwojowy. Taka filozofia, uspołeczniana w Polsce od 2010 r., zadecydowała m.in. o uznaniu prorozwojowej misji FHPBG w krajowym rolnictwie. Z satysfakcją przyjęliśmy decyzję Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa, o przyznaniu FHPBG możliwości zorganizowania Ogólnopolskiej Inauguracji Europejskich Dni Dziedzictwa AD 2021. Wydarzenie przeprowadzone 2021-09-11 w Kruszwicy, dało asumpt do uspołecznienia sztandarowego projektu społecznego naszej NGO pn. Żywność naturalna – zintegrowany produkt turystyczny, mechanizm rozwojowy sektorów rolno-spożywczych, uzdrowiskowego i turystyki Kujaw (WK- P).” Immanentną częścią opracowania są mechanizmy sprawcze: * inicjatywa obywatelska CZAS, Centrum Zawodowej Aktywizacji Seniorów oraz * koncepcja Polskiego Centrum Turystyki Zdrowotnej i Senioralnej w Ciechocinku(Powiat Aleksandrowski) i Nadgoplańskiego Ośrodka Turystyki Zdrowotnej i Senioralnej w Kruszwicy(Pow. Inowrocławski). Projekt społeczny autorstwa wolontariuszy seniorów WK- P przeszedł w 2021 r. fazę starannych konsultacji w lokalnych i regionalnych jednostkach samorządu terytorialnego(JST). Konsultowaliśmy opracowanie m.in. w części merytorycznych departamentów, wydziałów i biur a także u specjalistów (czasami głównych) urzędu marszałkowskiego, JST na terenie regionu kujawskiego, w powiatach aleksandrowskim oraz inowrocławskim Twórcze rozmowy nt. PS przeprowadziliśmy także Lokalnych Grupach Działania „Czarnoziem na Soli” w Kruszwicy oraz „Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej”, w gminie wiejskiej Aleksandrów Kuj. Projektem Polskiego Centrum Turystyki Zdrowotnej i Senioralnej w Ciechocinku zajęliśmy uwagę części środowisk życia gospodarczego np. przedsiębiorstwa Uzdrowisko Ciechocinek S.A. oraz struktur organizujących życie środowiska seniorskiego Miejskiej Rady Seniorów			

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			<p>oraz Uniwersytetu dla Aktywnych. Postulowany w projekcie FHPBG proces „ekonomizacji starości”, konsultowaliśmy z zastosowanie kryteriów „srebrnej gospodarki”. Szanowna Pani Kierownik, Cenne wskazania eksperta, kierującego biurem programowania rozwoju gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, włączyłem do Listu Intencyjnego ws. udziału Wspólnoty FHPBG w konsultacjach społecznych nt. projektu Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P z opcją do 2030 r. Tę korespondencję ślę do Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu- bez przekonania.</p> <p>W ciągu wielu lat relacji z „wiodącą JST WK- P”, dostrzegam liczne błędy i wypaczenia w budowie społeczeństwa obywatelskiego. Nadmierne przywiązanie do zużytej już formuły 3x F: Fasada- Fikcja – Farsa powoduje, że w regionie kujawsko-pomorskim zaistniała pusta przestrzeń pomiędzy władzą samorządową a OBYWATELAMI. Na całej linii zawodzi zarządzanie segment, zajmujący się (potencjalnie) w strukturach samorządu terytorialnego (urząd marszałkowski- sejmik WK- P), relacjami ze społeczeństwem obywatelskim: Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Sejmik Organizacji Pozarządowych WK- P, Rada Działalności Pożytku Publicznego. Wielokrotnie przekształcany, inercyjny Departament Spraw Socjalnych utwierdza wszystkie złe cechy biurokratycznych struktur związanych m.in. z NGO.</p> <p>Spektakularnym efektem stanu zwanego „silosowością władzy samorządowej „jest dezintegracja a momentami (Toruń- Bydgoszcz) atomizacja NASZEGO województwa. Współczesna wersja „rozdrobnienia dzielnicowego” skutkuje osamotnieniem regionów m.in. w kwestiach dotyczących rozwoju gospodarczego. Pogłębiona analiza nt. rozwoju Miejskich Obszarów Funkcjonalnych np. w Inowrocławiu czy Włocławku, powinna dostarczyć wiele uwag i wniosków podczas zakończonych dziś 2021–11-19, konsultacji społecznych ws. perspektyw rozwoju gospodarczego regionu.</p> <p>W tym kontekście nasuwają się generalne uwagi nt. projektu Programu Rozwoju Gospodarczego WK-P do 2030 r.</p> <p>* pominięcie kwestii włączenia kapitału społecznego do realizacji założeń Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P z zastosowaniem kryteriów ekonomii społecznej i solidarnej. * niedoszacowanie roli partycypacji społecznej (obywatelskiej) w zarządzaniu kryzysami: zdrowotnym, środowiskowym i ekonomicznym, wynikłymi wskutek pandemii SARS- CoV-2.</p> <p>Jako fascynat idei Wspólnoty Europejskiej, dostrzegam także *Brak wyraźnego odniesienia strategii WK- P, do kanonu programów i projektów UE, pozwalających zastosować instrumentarium europejskie w rozwiązywaniu problemów, powodowanych w gospodarce WK- Poprzez narastające zagrożenia cywilizacyjne.</p> <p>Pani Kierownik,</p> <p>Dziękuję za propozycję spotkania, „face to face” 2021-11-18, w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego. Starczy wiek, ciężka choroba a przede wszystkim znaczna niepełnosprawność, całkowicie wykluczają możliwość podróży, nawet na odległość 50 km. Dla dochowania terminu nasyłania uwag, wniosków, propozycji w ramach konsultacji projektu Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P do 2030 r. przesyłam List Intencyjny ws. ew. realizacji projektu społecznego „Żywność naturalna- zintegrowany produkt turystyczny, mechanizm rozwojowy sektorów rolno-spożywczych, uzdrowiskowego i turystyki Kujaw (WK- P) oraz obszerny opis PS, z wyróżnionymi graficznie uwagi do protokołu. Przy sposobności – deklaruję współpracę w kwestiach dotyczących budowy MARKI województwa. Jako patriota lokalny a nawet regionalny, chętnie podejmę się pracy na rzecz tworzenia zmienionego wizerunku województwa, które jakoś nie potrafi spożytkować ogromnej wartości KAPITAŁU LUDZKIEGO w procesie budowania WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ.</p> <p>Marek Badtke</p> <p>-----</p> <p>List Intencyjny</p> <p>Konsultacje społeczne uznajemy za narzędzie, szczególnie przydatne w zwiększaniu partycypacji społecznej na rzecz rozwoju regionalnego. Nazwa projektu Założenia programowo-organizacyjne PS ma urzeczywistnić będzie struktura CZAS, Centrum Zawodowej Aktywizacji Seniorów. Regionalny think- tank przeprowadzi program PS w ramach konsultacji, doradztwa, przez podejmowanie inicjatyw materializujących idee „zintegrowanego produktu turystycznego”.</p> <p>Całość PS organizuje pojemna formuła 3X E, która zagospodarowuje potencjał endogeniczny, ekologiczny oraz zasoby ekonomii społecznej i solidarnej, skumulowane w kapitale ludzkim, ponadczasowej wartości regionu Kujaw. Takie podejście umożliwia spożytkowanie większości naturalnych i oczywistych przewag konkurencyjnych Kujaw i Województwa Kujawsko-Pomorskiego(WK-), w urzeczywistnianiu ponadregionalnych strategii rozwojowych.</p> <p>NASZE województwo to dziś najbardziej produktywny (towarowy) region rolniczy w Polsce. Sam tylko Subregion Inowrocławski uznawany jest od 2015 r. za jeden z najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie obszarów gospodarczych w kraju. W sferze rolnictwa i gospodarki żywnościowej rośnie zainteresowanie ofertą „polskiego zagłębia żywności naturalnej”, istniejącego od wieków na obszarze czarnoziemiu kujawskiego, najżyźniejszej ziemi rolniczej w Polsce.</p> <p>Po stronie przewag należy także sytuować potencjał i ofertę branży uzdrowiskowej Kujaw. Kujawskie zdrojowiska w Ciechocinku, Inowrocławiu a ostatnio także w Wieńcu- Zdroju(Powiat Włocławski), oferują blisko 20 proc. wolumenu usług świadczonych w krajowych placówkach medycyny uzdrowiskowej, regeneracyjnej i sportowej.</p> <p>Merytoryczny, atrakcyjny dla kuracjuszy, turystów a także inwestorów profil kujawskich uzdrowisk, w skojarzeniu z konkurencyjną ofertą „polskiego zagłębia żywności naturalnej” na Kujawach, zachęcił autorów PS do wystąpienia z inicjatywą gospodarczą, której celem jest zintegrowany rozwój trzech sektorów regionalnej gospodarki: rolno-spożywczych, uzdrowiskowego i turystycznego. Taką potrzebę dyktują globalne trendy gospodarcze, decydujące o efektywności procesów rozwojowych. Żywność naturalna jako zintegrowany produkt turystyczny, pełni w tym kontekście rolę strategiczną.</p> <p>Działania FHPBG wpisują się do Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P 2030+, w części postulującej „podejmowanie działalności na rzecz zwiększania poziomu innowacyjności przedsiębiorstw, w tym innowacji produktowych i usługowej”. Autorzy Strategii Wojewódzkiej postulują konieczność „wzmacniania specjalizacji gospodarczej WK- P”.</p> <p>wykreowanie Krajowych Inteligentnych Specjalizacji (KIS) w dwóch obszarach: *Zdrowe społeczeństwo (KIS 1) oraz* Biogospodarka rolno-spożywcza, leśno-drzewna i środowiskowa(KIS2). W skali subregionalnej proponujemy w projekcie rozwinięcie w Powiecie Inowrocławskim, Regionalnej Inteligentnej Specjalizacji(RIS), zapisanej w Strategii Innowacji WK- P na lata 2014-2020, w obszarach *1.Najlepsza Zdrowa żywność oraz *2. Turystyka Zdrowotna.</p> <p>W roli katalizatora przyspieszającego interakcję ofert prorozwojowych sektorów rolno-spożywczych i uzdrowiskowego, występuje regionalna gospodarka turystyczna. Turystyka(zdrowotna, medyczna, uzdrowiskowa, senioralna, kulinarna) pełni w PS rolę katalizatora, mechanizmu napędzającego rozwój sektorów rolno-spożywczych, uzdrowiskowego i turystycznego. Efektem międzysektorowego partnerstwa w realizacji Programu Rozwoju Gospodarczego WK- P, będzie wg. autorów projektu- tytułowy „zintegrowany produkt turystyczny”.</p> <p>Wykreowanie Regionalnych Stref Inteligentnych Specjalizacji (RIS3) stanie się bardziej realne m.in. poprzez włączenie pakietu klastrowego do programu rozwoju gospodarczego Kujaw. W ramach klastra, kujawska zdrowa żywność”, można rozwijać wiele inicjatyw dynamizujących rozwój wszystkich sektorów, zaangażowanych w urzeczywistnianie założeń programowo-organizacyjnych PS.</p> <p>Pani Kierownik,</p> <p>W takim ujęciu rekomendujemy PS jako mechanizm umożliwiający wykreowanie na Kujawach Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR). Sądzymy, że nasz projekt może stanowić podstawę do zastosowania instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).</p> <p>O podjęciu prac nad projektem społecznym zdecydował tzw. moment dziejowy, głównie konieczność neutralizacji i zwalczania zagrożeń cywilizacyjnych, wywołanych przez pandemię Covid-19. W tym kontekście PS wytycza innowacyjny i konkurencyjny program rozwoju gospodarczego Subregionu Inowrocławskiego i kujawskiego zdrojowiska w Ciechocinku.</p> <p>Wyróżnikiem projektu jest innowacyjne zastosowanie i adaptacja europejskich rozwiązań do bieżących i perspektywicznych potrzeb mieszkańców Kujaw, WK- P i części polskich regionów. Na Kujawach podjęliśmy pierwszą w Polsce, próbę przystosowania programu UE dot. resiliencji miast (urban resilience), do warunków społeczno-ekonomicznych mieszkańców małych i średnich ośrodków miejskich i gmin WK- P(Kruszwica, Ciechocinek, Aleksandrów Kuj., Nieszawa, Inowrocław).</p> <p>Proeuropejska inicjatywa FHPBG zakłada- przy spożytkowaniu potencjałów: endogenicznego, ekologicznego i ekonomicznego- partycypację społeczną w rozwiązywaniu kryzysów zdrowotnego, środowiskowego i ekonomicznego. Prezentujemy projekt skonstruowany na bazie przewag konkurencyjnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego w rolnictwie, gospodarce żywnościowej, sektorach uzdrowiskowym i turystycznym.</p> <p>Szanowna Pani,</p> <p>Kompleksowa oferta środowiska FHPBG, stanowi odpowiedź grupy aktywnych mieszkańców Kujaw na wyzwania Polityki Spójności Unii Europejskiej oraz innych instytucji i agend UE jak m.in. Rada Gmin i Regionów (CEMR),podejmujących problemy walki z kryzysami: zdrowotnym, środowiskowym i ekonomicznym, spowodowanymi przez pandemię SARS-COV-2.</p> <p>Opracowanie, uzupełnione o eksperckie uwagi licznych środowisk, w których konsultowaliśmy założenia programowo-organizacyjne PS, rekomenduję Pani Kierownik jako rodzaj oferty intelektualnej dla profesjonalistów- wizjonerów i prognostów zatrudnionych w administracji samorządowej WK- P.</p> <p>Kreatorzy Programu Przyspieszenia 2030+ oczekują zapewne nie tyle amatorskiego opracowania autorstwa regionalnych „donkichotów” co „gotowca”, stanowiącego panaceum np. na problemy wynikające z kryzysów zdrowotnego, środowiskowego i ekonomicznego. Wydaje się, że przynajmniej część koncepcji i rozwiązań zawartych w PS może doczekać się decyzji realizacyjnych.</p> <p>Z nadzieją dostrzegamy np. możliwości wykreowania dwóch Lokalnych Stref Rozwoju na obszarze Kujaw Zachodnich (Kruszwica – Inowrocław) oraz Kujaw Nadwiślańskich w otulinie „trójmiasta kujawskiego” Ciechocinek- Aleksandrów Kuj.- Nieszawa.</p> <p>Żywność naturalna wytwarzana w Subregionie Inowrocławskim, przy wykorzystaniu potencjału branży uzdrowiskowej, główne kadry oraz infrastruktury uzdrowisk w Ciechocinku oraz Inowrocławiu, nasyci nową jakością proces budowania odporności zbiorowej po pandemii Covid-19.</p>			

	Nazwa podmiotu zgłaszającego wniosek	Nr strony, której dotyczy wniosek	Treść uwagi / propozycja zmiany	Wskazane uzasadnienie uwagi / zmiany	Sposób rozstrzygnięcia	Uzasadnienie odrzucenia lub wyjaśnienie sposobu uwzględnienia wniosku/uwagi
			<p>Dla rejonu Kujaw Nadwiślańskich występujemy z koncepcją utworzenia Polskiego Centrum Turystyki Zdrowotnej i Senioralnej w Ciechocinku. Paradoksalnie to rzeczywistość postcovidowa otwiera wielkie możliwości rozwoju obu sektorów, uznawanych za najbardziej rozwojowe segmenty polskiej gospodarki turystycznej m.in. w programie rehabilitacji zdrowotnej i oferty edukacyjnej służącej ochronie zdrowia.</p> <p>Kadra i baza przedsiębiorstwa Uzdrowisko Ciechocinek S.A. mogą włączyć się do zagospodarowania krajowego programu rehabilitacji w ramach tzw. long covid. Celowe i realne wydaje się też rozwinięcie współpracy z polskimi placówkami naukowymi, które realizowały w 2021 r. projekt „Odporni na Covid”. Badanie materiału biologicznego, szukając genów podatnych i odpornych na wirusa Covid-19 genetycznego long covid,</p> <p>Szanowna Pani Kierownik,</p> <p>Wartością dodaną rozmowy z 2021-11-15 jest przyjazny ton tego dialogu. W moim przekonaniu mamy do czynienia z próbą złamania stereotypu, dotyczącego sposobu prowadzenia konsultacji społecznych w inercyjnym województwie kujawsko-pomorskim. Brak dialogu społecznego m.in. w kwestiach dotyczących perspektyw rozwoju gospodarczego, uważam za jedną z głównych przyczyn inercji w budowie społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>Błędy i wypaczenia w polityce społecznej samorządu terytorialnego są główną przyczyną dezintegracji, a nawet atomizacji WK- P. Efektem nadmiernego przywiązania do zużytej i skompromitowanej formuły 3X F, Fasada- Fikcja- Farsa, jest pusta przestrzeń dzieląca samorządową władzę od obywateli- mieszkańców regionu.</p> <p>Jako dyżurny „donkichot” regionalny, serdecznie namawiam Państwa do zmiany relacji z tzw. czynnikiem społecznym. I w tym kontekście zachęcam do lektury ponadstandardowej objętości Listu Intencyjnego, w którym FHPBG jako instytucja trzeciego sektora, przedstawia możliwości zwiększenia partycypacji społecznej w realizacji programu rozwoju gospodarczego WK- P w konkurencyjnych sektorach :rolno-spożywczym, uzdrowiskowym i turystycznym.</p> <p>Przy sposobności zgłaszam ofertę partnerskiej współpracy w budowie MARKI Województwa Kujawsko-Pomorskiego, jako regionu gotowego do wystąpienia z innowacyjną i konkurencyjną np. w przyszłorocznej(AD 2022). edycji Regiostars Awards</p> <p>Pozdrawiam</p> <p>Marek Badtke*</p> <p>*Ryszard Marek Badtke</p> <p>ul. ANONIMIZACJA</p> <p>85-006 Bydgoszcz</p> <p>Tel. ANONIMIZACJA, mob. ANONIMIZACJA</p>			

FORMULARZ ZGŁASZANIA UWAG I WNIOSKÓW
do projektu Programu Rozwoju Gospodarczego

Wypełniony formularz prosimy przesłać pocztą elektroniczną na adres e-mail: regiogmina@kujawsko-pomorskie.pl lub pocztą tradycyjną na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego, Plac Teatralny 2 (pokój 415), 87-100 Toruń lub złożyć osobiście w Punkcie Informacyjno-Podawczym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń.

1. Dane osobowe, proszę wybrać odpowiednio:

☐ Osoba prywatna
Imię i nazwisko:
Gmina:
Adres e-mailowy:

☐ Instytucja/Podmiot
Nazwa Instytucji/Podmiotu:
Adres:
Adres e-mailowy:

2. Zgłaszane uwagi i wnioski do *projektu Programu Rozwoju Gospodarczego*

Lp.	Nr strony	Treść uwagi/propozycja zmiany	Uzasadnienie uwagi
1.			
2.			
3.			
4.			

5.			
6.			

Klauzula informacyjna

w związku z przetwarzaniem danych osobowych osoby, której dane dotyczą

Administrator danych osobowych uprzejmie informuje, iż:

1) Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest:

Województwo Kujawsko-Pomorskie – Urząd Marszałkowski Województwa
Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu
NIP: 956-19-45-671, REGON: 871121290
Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń, reprezentowany przez:
Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego – Piotra Całbeckiego

- 2) Urząd działa przez przedstawicieli administratora danych osobowych, zgodnie ze strukturą organizacyjną;
- 3) W sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych proszę kontaktować się z inspektorem ochrony danych – iod@kujawsko-pomorskie.pl;
- 4) Dane osobowe będą przetwarzane w związku z procesem przygotowania *Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego*;
- 5) Pani/Pana dane osobowe będą lub mogą być przekazywane wyłącznie do podmiotów uprawnionych na podstawie przepisów prawa, porozumienia o współadministrowaniu lub umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych, w tym także Kujawsko-Pomorskiemu Biuru Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku;
- 6) Podawane dane będą przechowywane w Urzędzie przez okres ustalony na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.);
- 7) Posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz do ich sprostowania, usunięcia, a także do ograniczenia przetwarzania, jak również do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania lub przenoszenia tych danych;
- 8) Posiada Pani/Pan prawo do złożenia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 9) Posiada Pani/Pan prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych. Dane osobowe zostaną usunięte z uwzględnieniem upływu okresu, o którym mowa w pkt 6 niniejszej informacji;
- 10) Podanie danych osobowych jest dobrowolne – w przypadku ich niepodania zobowiązanie Urzędu wobec Pani/Pana nie zostanie zrealizowane;
- 11) Pani/Pana dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji;
- 12) Urząd nie zamierza przekazywać Pani/Pana danych osobowych do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.

OGŁOSZENIE ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Na podstawie art. 19a i art. 6 ust. 4-6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) oraz w związku z uchwałą nr 12/456/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 1 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego, uchwałą nr 29/1253/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 lipca 2021 roku w sprawie braku potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego oraz uchwałą nr 40/1686/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 października 2021 r. w sprawie przyjęcia projektu Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego

**Zarząd Województwa zaprasza
do udziału w konsultacjach społecznych
projektu Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego.**

Zainteresowani mogą zapoznać się z projektem dokumentu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu:

**Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego
Plac Teatralny 2 (pokój 415), 87-100 Toruń**

oraz na stronach internetowych: www.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Rozwój regionalny/ Planowanie strategiczne i przestrzenne/ Planowanie Strategiczne /Programy rozwoju Strategii 2030+/ Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego) i www.bip.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Planowanie Strategiczne/ Kujawsko-pomorskie programy rozwoju/ Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego).

Uwagi, wnioski i opinie można składać w terminie do **dnia 19 listopada 2021 r.**

Składanie uwag, wniosków i opinii (formularz do pobrania na w/w stronie internetowej) jest możliwe w formie pisemnej na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego, Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń, ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Departament Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego (pokój 415), Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres e-mail: regiogmina@kujawsko-pomorskie.pl

Uwaga, wniosek lub opinia powinna zawierać odpowiednio: imię i nazwisko wnioskodawcy, jego adres e-mailowy oraz nazwę gminy, w której mieszka lub nazwę, adres, adres e-mailowy instytucji/ zgłaszającego wniosek, a także przedmiot wniosku.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag, wniosków i opinii jest Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Nieprzedstawienie opinii w terminie oznacza rezygnację z prawa jej wyrażenia. Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu pozostawia się bez rozpatrzenia.

Szczegółowe informacje o konsultacjach społecznych (w tym: miejsce i tematy spotkań i konferencji) będą umieszczane na stronie www.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Rozwój regionalny/ Planowanie strategiczne i przestrzenne/ Program rozwoju gospodarczego – projekt/Konsultacje projektu).

Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji zostanie zamieszczone na stronach internetowych: www.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Rozwój regionalny/ Planowanie strategiczne i przestrzenne/ Planowanie Strategiczne /Programy rozwoju Strategii 2030+/ Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego) i www.bip.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Planowanie Strategiczne/ Kujawsko-pomorskie programy rozwoju/ Program rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego) w terminie 30 dni od dnia zakończenia konsultacji.

Zgłoszenie uwag, wniosków i opinii w procesie konsultacji jest jednoznaczne z wyrażeniem zgody na przetwarzanie danych osobowych w związku z opracowywaniem Programu rozwoju gospodarczego województwa kujawsko-pomorskiego. Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania Państwa danych zamieszczona jest na formularzu zgłaszania uwag, wniosków i opinii.